

TEMPUS KÖZALAPÍTVÁNY

ÉVES JELENTÉS

2006. év

■ 2007. május

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
Bevezető	4
I. A TKA feladatainak rövid áttekintése	5
I.1. Rövid történet.....	5
I.2. Programok táblázata.....	7
I.3. A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése	8
II. A TKA működésének főbb mutatói 2006-ban – tények és számok	10
II.1. A 2006. év mérföldkövei	10
II.2. A 2006. év legfontosabb eredményei számokban/táblázatokban	12
II.2.1. A pályázató tevékenység eredményei	12
II.2.2. A képzési tevékenység eredményei	14
II.2.3. A tudásközponti tevékenység eredményei	15
II.2.4. Kommunikációs tevékenységek 2006-ban	15
II.2.4.1. Rendezvények.....	16
II.2.4.2. Kiadványok	16
II.2.4.3. Honlap	17
II.2.4.4. Médiamegjelenések.....	17
II.2.4.5. Ügyfélszolgálat	18
II.2.5. Monitoring tevékenység	18
II.2.5.1. Szakmai monitoring	18
II.2.5.2. Pénzügyi monitoring.....	20
III. A TKA által kezelt pályázati programok eredményei 2006-ban.....	24
III.1. Európai Unió támogatásból finanszírozott pályázati programok	24
III.1.1. Socrates	24
III.1.1.1. Erasmus	25
III.1.1.2. Comenius	28
III.1.1.2.1. Comenius 1 Nemzetközi együttműködések a közoktatásban	28
III.1.1.2.2. Comenius 2.1 – A tanárok alap- és továbbképzésének fejlesztése	34
III.1.1.2.3. Comenius 2.2.B – Nyelvtanár-asszisztensi ösztöndíjak.....	35
III.1.1.2.4. Comenius 2.2.C – Külföldi szakmai továbbképzések pedagógusoknak	37
III.1.1.2.5. Comenius 3 – Közoktatási hálózatok létrehozása	38
III.1.1.3. Arion - Külföldi tanulmányutak oktatási döntéshozók és szakértők számára	39
III.1.1.4. Centralizált akciókat előkészítő látogatások	40
III.1.1.5. Grundtvig pályázati akció	41
III.1.2. Leonardo da Vinci	44
III.1.3. Erasmus Mundus	50
III.1.4. Tempus	51
III.2. Hazai támogatásból finanszírozott pályázati programok	53
III.2.1. Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram	53
III.2.1.1. Esélyegyenlőségi alprogramok	54
III.2.1.2. Út a tudományhoz alprogram	55
III.2.2. Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag.....	56
III.2.3. CEEPUS Ösztöndíjprogram.....	60
III.2.4. Európai Nyelvi Díj	61
III.2.5. Pestalozzi Program.....	63
III.2.6. Munkaerőpiaci Alap Képzési Alaprészből származó támogatások.....	64
IV. A TKA által folytatott képzési tevékenység főbb eredményei 2006-ban	67
IV.1. Képzések szervezése	67

IV.2. Képzések ismertetése dióhéjban	67
IV.2.1. Tandíjas képzések	67
IV.2.2. Térítésmentes képzések.....	69
IV.2.3. Eredmények	69
V. A TKA, mint tudásközpont 2006-ban	70
V.1. K+F.....	70
V.1.1. Az Európai Unió 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja.....	70
V.1.2. Kutatói Mobilitási Központ.....	70
V.1.3. Kutatók éjszakája	72
V.2. A Bologna Tanácsadói Hálózat.....	73
V.3. Alumni for Europe.....	74
V.4. Europass Mobilitási Igazolvány	75
V.5. Socrates disszeminációs projektek	76
V.5.1. E-Quality - Európai Minőségi Díj	76
V.5.2. U-lang: Universe of Languages.....	77
V.5.3. GenERAtion	77
V.5.4. "Erasmus Alumni Association".....	78
V.5.5. "University-Enterprise cooperation: building on new challenges from past experiences"	78
V.5.6. "Student Work Placements: Moving from Project to Mobility"	78
V.6. Esélyegyenlőségi tevékenység	79
VI. Tervek és kihívások 2007-re	81

Bevezető

A Tempus Közalapítvány a Magyar Köztársaság Kormánya által 1996-ban alapított kiemelten közhasznú, ISO 9001:2000 tanúsítvánnyal rendelkező szervezet. A Közalapítvány esetében az alapító nevében eljárni jogosult szervezet az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM).

A Tempus Közalapítvány (TKA) az Oktatási és Kulturális Minisztérium Nemzetközi Szakállamtitkárságával – mint a Minisztérium a Közalapítványért felelős szervezeti egységével – rendszeres munkakapcsolatban van. A folyamatos együttműködésen kívül a Tempus Közalapítvány az alábbiakban számol be munkájáról az OKM-nek:

- TKA szakmai beszámoló és pénzügyi záró-elszámolás az előző évben az OKM-mel kötött szerződések kapcsán.
- A TKA alapító okiratának 6.8. pontja szerint:
- „6.8. A Kuratórium minden évben február 28.-áig köteles az Alapítónak írásban beszámolni a Közalapítvány előző évi működéséről, június 20.-áig pedig vagyoni helyzetéről és gazdálkodásának legfontosabb adatairól.”
- A TKA minden évben részletes szakmai értékelést – ún. éves jelentést – készít az előző évben általa kezelt programokról és működése legfontosabb adatairól, amelyet az OKM államtitkári és miniszteri értekezlet is napirendjére tűz.
- A TKA megküldi az OKM Nemzetközi és Gazdasági és Fejlesztési Szakállamtitkárságainak a TKA Felügyelő Bizottsága és Kuratóriuma által elfogadott auditált éves mérlegbeszámolóját és közhasznúsági jelentését.
- A Tempus Közalapítvány negyedévenként szóban beszámol az OKM különböző szakállamtitkárságainak munkatársaiból álló testületnek az elmúlt negyedév elvégzett és a következő negyedév elvégzendő feladatairól.
- A TKA tájékoztatásul megküldi az OKM Nemzetközi Szakállamtitkársága részére az Európai Bizottságnak benyújtott záróbeszámolók és elszámolások másolatát.
- A fentiekén kívül a TKA az OKM kérésére esetenként időközi és ad hoc beszámolókat és elszámolásokat is készít, illetve segíti az OKM harmadik fél (pl. PM, Kormány, ÁSZ stb.) felé történő beszámolási kötelezettségeinek teljesítését az általa kezelt programok adatainak szolgáltatásával.

Jelen beszámoló a Közalapítvány alapító okiratában foglalt kötelezettség teljesítését célozza.

I. A TKA feladatainak rövid áttekintése

I.1. Rövid történet

A **Tempus Közalapítványt** a Magyar Köztársaság Kormánya, mint alapító az Európai Unió Phare Tempus programjának megszervezése érdekében – az állami közfeladatok folyamatos biztosítása céljából határozatlan időre hozta létre. A Tempus Közalapítványt a Fővárosi Bíróság az 1996. május 23-án kelt 12. Pk. 60.336/1996/3.sz. végzésével nyilvántartásba vette, majd 1998. január 1-től kezdődően az 1997. évi CLVI. törvény 22. § /3/ bekezdés alapján **kiemelten közhasznú szervezetté** minősítette.

A Közalapítvány Alapító Okiratában meghatározott **átfogó céljai**:

- a magyar szakképzés, oktatás és kutatás-fejlesztés európai felzárkózásának és kapcsolódásának, az európai integráció gondolatának és a Magyar Köztársaság EU-tagságból adódó kötelezettségeinek, feladatainak végrehajtása, az ezzel járó kihívásoknak való megfelelés előmozdítása és támogatása;
- a magyar oktatás keretein belül a nők és a férfiak esélyegyenlőségének előmozdítása, a fogyatékkal élő személyek igényeinek kielégítése, a rasszizmus és az idegengyűlölet leküzdésének elősegítése;
- a szellemi erőforrások fejlesztése érdekében olyan nemzetközi programok szervezése, amelyekre az oktatási miniszter a Közalapítványt felkéri.

A TKA tevékenységi köre az **1996-os alapítástól** kezdve folyamatosan bővült, és **mára a Közalapítvány programjainak célcsoportjai a teljes oktatási, képzési és kutatás-fejlesztési ágazatot lefedik.**

Ezekben a programokban közös, hogy céljuk az oktatás innovációs képességének, modernizációjának és nemzetközi kompatibilitásának előmozdítása az európai együttműködés eszközeivel.

A Közalapítvány **1997-től** látja el az **Európai Unió Socrates programjának** felsőoktatási komponenséhez (Erasmus alprogram) kapcsolódó feladatokat, valamint a közép-európai kezdeményezésként született **CEEPUS felsőoktatási csereprogram** révén felmerülő koordinációs tevékenységet. Mindehhez még 1997- ben az **Alumni for Europe** hálózat beindítása is járult, amely a Közalapítvány volt ösztöndíjasainak összegyűjtését és a velük való kapcsolat fenntartását tűzte ki célul.

1998-ban az Alapító felkérte a Közalapítványt a **Socrates program egészének** a működtetésére¹, amely az oktatás valamennyi szintjét az óvodától az egész életen át tartó tanulásig felöleli.

A Tempus Közalapítvány **1999-ben** két újabb programmal gazdagodott. Hozzánk került az Európai Unió szakképzési együttműködések támogató **Leonardo da Vinci** programjának magyarországi koordinációja, valamint a Közalapítvány berkein belül létrejött az **Európai Szociális Alap – Magyar Képzőközpont**, amelynek elsődleges célja az volt, hogy a

¹ Az Eurydice és a NARIC alprogramok – természetüknél fogva – megmaradtak a Minisztérium közvetlen kezelésében.

magyarországi Európai Szociális Alap (ESZA) témájú képzések, illetve ESZA típusú előcsatlakozási tevékenységekkel kapcsolatos képzések információs és koordinációs központja legyen.

2000. óta a Közalapítvány keretein belül működik az **Európa-tanulmányi Központok Titkársága**, mely az 1998 óta működő hálózatnak adminisztrációs és szakmai segítséget nyújt. 2006. január 1-től Pestalozzi néven működik. Tevékenysége kiadványok készítésén és szakmai rendezvények megszervezésén túl az Európa-tanulmányi Központok működésének nyomonkövetésére és a Központok a Strukturális Alapok fogadására való felkészítésére is kiterjed.

Az Oktatási Minisztérium javaslatára, a Miniszterelnöki Hivatal megbízásából a Közalapítvány **2001-től** látta el az **Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj (EKKÖ)** pályáztatását². 2003-ban ez a tevékenység az **EKKÖ Európa Klub** működtetésével is kibővült. Azonban mivel a 139/2003 kormányrendelet értelmében a Miniszterelnöki Hivatal nem ír ki több pályázatot az ösztöndíj elnyerésére, 2004-2005-ben csupán az EKKÖ Európa Klubot működtette a Közalapítvány, 2005 második félévétől pedig a Klub működtetése is megszűnt.

2002-ben az Oktatási Minisztérium felkérte a Közalapítványt információterjesztési feladat ellátására az **Európai Unió 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja**³ humánerőforrás-fejlesztési komponense kapcsán. Szintén ettől az évtől kezdve végezzük az Európa Tanács Tanár-továbbképzési Programjain való részvétellel összefüggő pályáztatási feladatokat, valamint az Európai Nyelvi Díj pályáztatását és odaítélését.

A Közalapítvány tevékenységi köre a **2003. évben** is számottevően bővült. Ettől az évtől kezdve 2005-ig látta el a Közalapítvány a **College of Europe** ösztöndíjprogram pályáztatását, mely a neves intézményben való tanulási lehetőséget foglalta magában. Szintén 2003-tól végzi a Közalapítvány a **Világ-Nyelv program** pályáztatási feladatait, amely az Oktatási Minisztérium által útnak indított nyelvoktatási stratégiájának szerves része, és a hazai nyelvoktatás valamennyi szintjét felöleli. Szintén 2003-ban került sor a **Strukturális és Kohéziós Alapok Képzőközpont (SAKK)** felállítására is, amely a Kormány 1038/2003. (IV. 24.) Korm. Határozata alapján, a Tempus Közalapítvány ezen a területen végzett eddigi tevékenysége és eredményei figyelembevételével – az 1999. óta a Közalapítvány keretein belül működő Európai Szociális Alap Magyar Képzőközpont bázisán – jött létre és működött 2004-ig.

A Közalapítvány **2004-ben** – az 1999. óta a Közalapítvány keretein belül működő Európai Szociális Alap Magyar Képzőközpont bázisán – **Képzési Egységet** hozott létre, s a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap tervezését és felhasználását segítő képzések szervezése és lebonyolítása terén kibővítette tevékenységét. 2004-ben új tevékenységként jelentkezett az Európai Unió **Erasmus Mundus** programja végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása és az Európai Unió Europass Training programjához kötődő **Europass Training Nemzeti Kapcsolattartó Pont** működtetése is. Szintén ebben az évben hoztuk létre

² Az EKKÖ ösztöndíjprogram 2004-től nem került kiírásra.

³ Az Európai Unió 5. K+F keretprogramja időközben új szakaszába lépett, így a Közalapítvány 2003-tól a 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogram: *Humán kutatói erőforrások és a kutatói mobilitás elősegítése* horizontális komponens, valamint ezt kiegészítve a 7. prioritás, *Állampolgárok és kormányzás a tudásalapú társadalomban* információs és tanácsadó irodát működtetett.

a magyarországi **Kutatói Mobilitási Központot**, a kutatói mobilitást segítő **Európai Kutatói Mobilitási Hálózat (EraMore)** magyarországi hídfő intézményeként.

2005-ben hozta létre az **"E-Quality – Európai Minőségi Díjat"** az osztrák Nemzeti Iroda – mint projekt koordinátor – Magyarországgal, a Cseh Köztársasággal, Szlovákiával, Németországgal, Olaszországgal, Hollandiával és az Egyesült Királysággal közösen megvalósított disszeminációs projekt keretében. Az együttműködés célja a minőség ösztönzése a közösségi oktatási programokban. 2005-ben nyert és 2006-ban valósult meg a **University of Languages (Nyelvek egyeteme)** c. projekt, amiben a magyar nemzeti iroda is részt vállalt, a bolgár iroda felkérésére. Az **Útravaló Ösztöndíjprogram** a Magyar Köztársaság által létrehozott, az Oktatási Minisztérium felügyelete alá tartozó pályázati lehetőség. A 2005-ös esztendőben újtára indított programot alapvetően kettős célkitűzéssel hívták életre: egyrészt a hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének elősegítése, a számukra elérhető ösztöndíjrendszer megújítása volt a cél, másrészt a természettudományos érdeklődésű tanulók tehetséggondozását kívánták biztosítani.

I.2. Programok táblázata

2006-ban a TKA az alábbi programokhoz, kezdeményezésekhez kapcsolódó feladatokat látta el:

	PÁLYÁZTATÓ	NEM PÁLYÁZTATÓ
EU-S VONATKOZÁSÚ	• Egész életen át tartó tanulás program (LLP) ◦ Erasmus ◦ Comenius ◦ Grundtvig ◦ Leonardo da Vinci ◦ tanulmányutak • Socrates II. • Leonardo da Vinci II. • Tempus • Európai Nyelvi Díj • Erasmus Mundus	• Az Európai Unió 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja • Kutatói Mobilitási Központ (EraMore hídfőintézmény) • Disszeminációs projektek: ◦ GenERAtion: Erasmus disszeminációs projekt ◦ E-Quality minőségi díj ◦ U-lang: Universe of Languages ◦ "Erasmus Alumni Association" ◦ "University-Enterprise cooperation: building on new challenges from past experiences" ◦ "Student Work Placements: Moving from Project to Mobility" • Europass Mobilitási Igazolvány • Bologna Promóterek Hálózata • Kutatók éjszakája
NEM EU-S VONATKOZÁSÚ	• Útravaló Ösztöndíjprogram • CEEPUS • Világ – Nyelv • Pestalozzi (Európa Tanács Tanár-továbbképzési programja (ET TTK))	• Képzések • Alumni for Europe

I.3.A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése

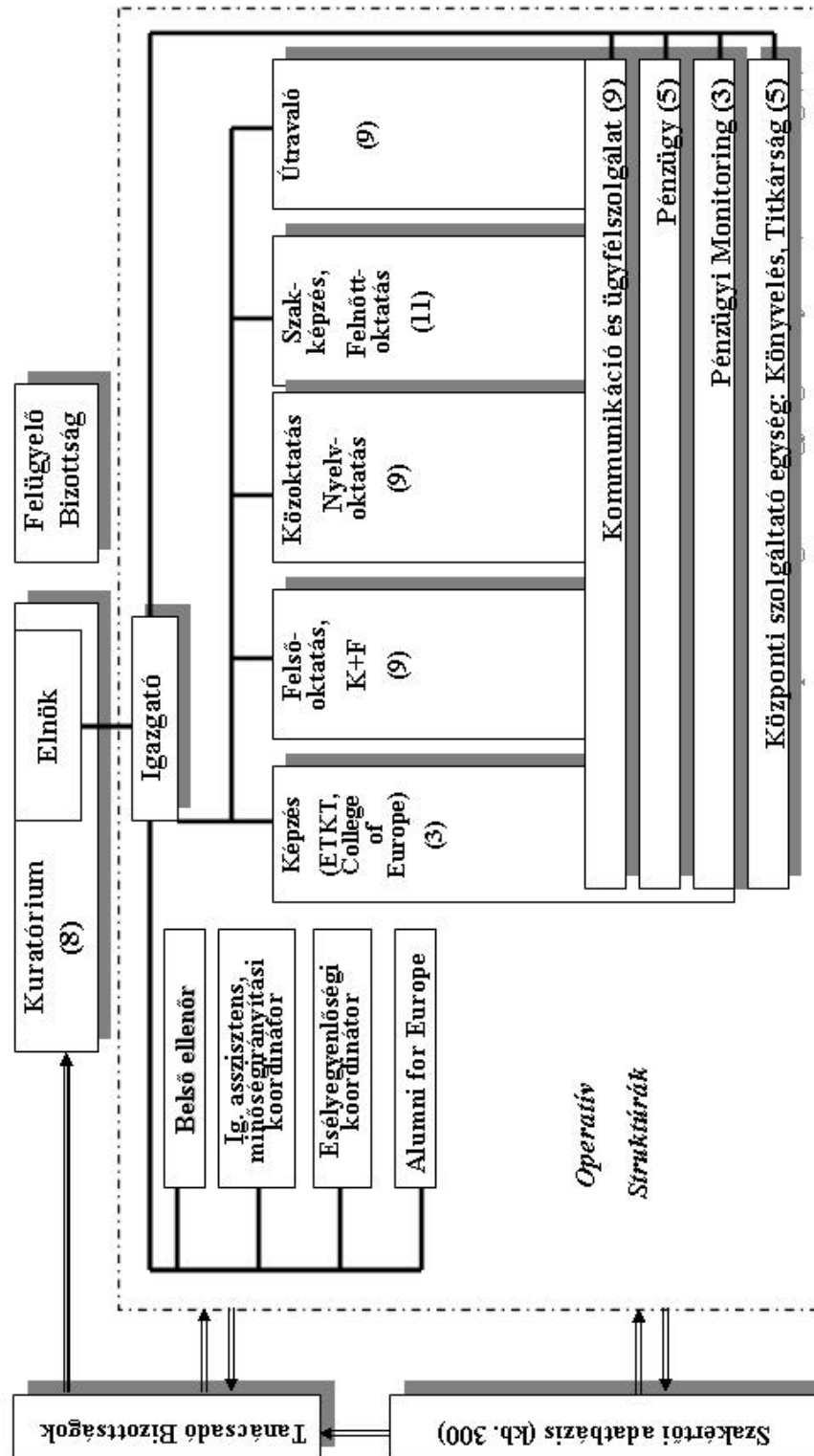
Az alábbi ábra a TKA szervezeti felépítését mutatja a 2006. szeptember 1. utáni állapot szerint. 2006-ban a TKA irodáinak átszervezésére került sor. A Socrates és a Leonardo da Vinci programok következő, összevont szakaszára (Egész Életen Át Tartó Tanulás Program) való felkészülés jegyében a korábbi Socrates, Leonardo és Világ-Nyelv egységekből célcsoport-orientált szervezeti egységeket alakítottunk ki:

- Közoktatási és Nyelvoktatási Programok kezeléséért felelős egység
- Szakképzési és Felnőttoktatási Programok kezeléséért felelős egység
- Felsőoktatási és K+F Programok kezeléséért felelős egység

Az átszervezés eredményeként a célcsoportok számára könnyebben hozzáférhető a számukra releváns információk köre. A programok átcsoportosításával az azokat eddig megvalósító munkatársak is csoportot váltottak – azaz maradtak az általuk kezelt programok további bonyolítása mellett -, s ezáltal a Közalapítvány garantálni tudja, hogy az eddig felhalmozódott tudás és tapasztalat változatlanul a pályázók rendelkezésére áll.

A Tempus Közalapítvány szervezeti felépítése

2006. szeptember 1-től

ETKT: Európai Tanulmányok Központok Titkársága

II. A TKA működésének főbb mutatói 2006-ban – tények és számok

II.1. A 2006. év mérőldkövei

2006 mozgalmas év volt a Tempus Közalapítvány számára.

A TKA **2006-ban 10 éves** lett, így ez az év az „*Indul a második évtized*” szlogennek megfelelően a múlt és a jövő, az eredményekre való visszatekintés és az előttünk álló új kihívásokra való felkészülés jegyében telt. A kerek évfordulóra készült egy kiadvány, amelyben a 10 év eredményeinek áttekintése mellett szubjektív hangú visszaemlékezések is helyet kaptak. A *Pályázati Pávilon* (a TKA magazinja) őszi számának is ez volt a fókusztemája. Az Európa Hajón tartott fogadásra meghívtuk mindazokat a partnereinket, akik az elmúlt időszakban fontos szerepet játszottak a TKA életében. A pályázók és minden érdeklődő a születésnap microsite-on kvízzjáték keretében kapcsolódhattak be az ünnepségbe.

2006 szeptemberében **új, tágasabb épületbe költözött**, amelynek bérleti díja négyzetméterenként 1,75 EUR-val – az átlagos bérleti díjakhoz képest pedig 5-6 EUR-val - kevesebb, mint az előző bérlemény esetében. A költözést – s az azt megelőző közbeszerzési eljárás lefolytatását – a korábbi bérleti szerződés lejártá tette szükségessé.

2006 októberében is **sikeresen zárult a 2004 októberében megszerzett ISO 9001:2000** minőségbiztosítási tanúsítvány évenként esedékes **felülvizsgálati auditja**, melynek során ellenőrizték, hogy a Közalapítvány működése továbbra is megfelel-e a szabvány által támasztott követelményeknek. Kiemelendő, hogy ez a felülvizsgálati audit sem állapított meg nem megfelelést.

Pályázati programjaink a korábbiaknál is jobb eredményeket hoztak, amelyek közül most csak kettőt emelünk ki, de ezekről és a többiről is részletesen beszámolunk a következőkben. A 2006/2007-es tanév kezdetén **több mint 7000 új diák** (és mentora) kapcsolódhatott be a 2006-ban első évét sikeresen záró **Útravaló Ösztöndíjprogram** folytatásába. A **Socrates/Erasmus programmal** pedig a **kiutazó diákok** száma elérte a **2669**, a **beutazó diákoké** pedig az **1567** főt (ez utóbbi biztató, 20 %-os emelkedést jelent az egy évvel ezelőtti eredményekhez képest).

Fontos feladatot jelentett a **Leonardo és Socrates programokat 2007. január 1-jével** felváltó **Egész életen át tartó tanulás program bevezetésének előkészítése**. A Közalapítvány munkatársai aktívan részt vettek az új pályázati feltételrendszert előkészítő nemzetközi munkacsoportokban, és az őszi információs tevékenység zömében már a 2007. márciusi pályázati forduló előkészítését szolgálta. A feladat ellátását nagy mértékben elősegítette, hogy Magyarországon már 1999 óta ugyanazon szervezet, a Tempus Közalapítvány koordinálta mind a két uniós oktatási és képzési programot, így az Európai Bizottság az integrációval kapcsolatos elvárásainak eleve megfeleltünk, és csak egy kisebb volumenű belső átszervezésre került sor az új programstruktúrájának való jobb megfelelés érdekében.

Jelentős lépéseket tettünk az **esélyegyenlőség** biztosítása területén. A **Kuratórium a KU-05-11-25/3. számú határozattal** megalapozta a hátrányos helyzetben lévő pályázók segítségére hivatott pontszámítási rendszert, így a 2006-os évben a 883 nyertes pályázat 25%-át hátrányos helyzetű pályázók nyújtották be⁴. A többletpontok megítélésének köszönhetően 31

⁴ A százalékos arány azokra a pályázati programokra vonatkozik, amelyekben használatos a hátrányos helyzetű pontszámítási rendszer (többletpont ill. többlettámogatás megítélése): a Socrates/Comenius 1, Socrates/Comenius 2.2c, Socrates/Comenius 2.2b, Socrates/Grundtvig 2, Socrates/Grundtvig3, Világ-Nyelv program, Leonardo Da Vinci/mobilitási projektek.

olyan nyertes pályázat született, amely a hátrányos helyzet figyelembe vétele nélkül nem kapott volna támogatást. A 2005-ös pályázati évhez képest két és félszeres növekedést mutat a hátrányos helyzetű többletpont miatt támogatott nyertes pályázatok száma.

Magyarország a program kezdete óta vezető szerepet tölt be a **CEEPUS programban**. Ezt jelzi, hogy a legtöbb CEEPUS hálózat koordinátora magyar intézmény, és ezek mind a lehető legnagyobb mértékben felhasználják az ösztöndíj-hónap keretüket. Sikerünk abban is megnyilvánul, hogy **legtöbb alkalommal magyar hálózat nyerte el a Miniszteri Díjat; így 2006-ban** az Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar, Programozási nyelvek és Fordítóprogramok Tanszéke által koordinált „*Nemzetközi együttműködés a számítástechnika oktatásában*” című hálózat lett a díjazott. A hálózat koordinátora Dr. Horváth Zoltán tanszékvezető, egyetemi docens.

Fontos eredménynek tartjuk, hogy a **Leonardo** program keretében kiutazók száma meghaladta a **2000 főt**.

2006-ban a Közalapítvány **3 új kurzussal** gazdagította **képzési kínálatát**. A Közalapítvány képzésein összesen 1562 fő vett, s 80 %-uk – azaz 1360 fő – szerzett tanúsítványt.

A Tempus Közalapítvány fontosnak tartja, hogy a pályázati programjainak a keretében elért eredmények, a projektek által kreált újszerű szakmai megoldások, tartalmak széles körben ismertté váljanak, és beépüljenek a magyar oktatási, képzési és kutatás-fejlesztési rendszerekbe. Ezért információs tevékenységünk keretében **disszeminációs kiadványsorozatot** indítottunk, amelynek első **7 száma** jelent meg 2006-ban. A HOPPÁ címmel elnevezett sorozat eddig megjelent számai a Socrates és a Leonardo projektek eredményeit foglalják össze.

Végül kiemelkedő eredményként említjük meg azt is, hogy a **honlapunkra látogatók száma elérte az egymilliót**, mely az elmúlt 3 év fokozatos fejlesztéseinek, és a honlap barátságosabbá és kezelhetőbbé tételének volt köszönhető.

II.2. A 2006. év legfontosabb eredményei számokban/táblázatokban

II.2.1. A pályázató tevékenység eredményei

A 2006-os Socrates források felhasználása

	SOCRATES FORRÁS (2006-OS KÖLTSÉGVETÉS)				
Pályázattípus	Beadott pályázatok száma	Támogatottak száma	Támogatási keret (euró)	Megítélt támogatás (euró)	Felhasznált költségvetés (%)
Közoktatás (Comenius) (2005/2006) Σ	993	597	2 571 659	2 559 287	99,52%
Comenius 1 Iskolai projektek	297	218		1 170 029	
Comenius 1 Nyelvi projektek	68	47		573 786	
Comenius 1 Iskolafejlesztési projektek	62	35		245 940	
Előkészítő látogatások	60	47		49 534	
Comenius 2.2A Tanárjelöltek külföldi részképzése	1	1		5 757	
Comenius 2.2.c Tanár-továbbképzések	378	206		328 999	
Comenius 2.2.b Nyelvtanárasszisztensek	127 (+48 iskola)	43 (+11 iskola)		185 242	
Felsőoktatás (Erasmus)⁵ (2005/2006) Σ	326	177	5 461 264	5 435 873	99,53%
Mobilitás szervezése, ECTS bevezetése	49	48	5 343 507	5 332 917	
Hallgatói ösztöndíjak		48			
Rövidtávú oktatói mobilitás		48			
Fogyatékossgal élő hallgatók és oktatók kiegészítő támogatása	20	18	22 000	7 261	
EILC ⁶ Kurzusok szervezése Magyarországon	8	6	35 757	35 730	
EILC hallgatói ösztöndíjak	249	158	60 000	59 965	
Középtávú oktatói mobilitás					
Grundtvig (2006) Σ	110	79	486 570	442 907	91,02%
Grundtvig 2 Tanulási kapcsolatok	77	47		406 646	
Grundtvig 2 Előkészítő látogatások	14	14		12 072	
Grundtvig 3 Felnőttoktatók mobilitása	19	18		24 189	
Arion tanulmányutak (2005/2006) Σ	108	54	69.377	68.685	99,00%
Centralizált projekteket előkészítő látogatások⁷ (2006) Σ	15	12	34 234	12 296	35,92%
Decentralizált pályázatok összesen	1552	919	8 623 104	8 519 048	98,79%

⁵ Az adatok ideiglenesek; végleges adatok 2007 októberében lesznek elérhetők. A 2005/2006-ös tanévben összesen 42 magyar felsőoktatási intézmény vesz részt az Erasmus programban.

⁶ Erasmus Nyelvi Előkészítő kurzusok, az EU kevésbé használt nyelveiből, Erasmus hallgatók számára

⁷ A Centralizált projekteket előkészítő látogatások 2006-os szerződése a 2006-ban és a 2007-ben beadott pályázatok támogatására használható fel, így a keretnek csak a felét terveztük egy-egy évre. A támogatási összeg 2006. június 1. és 2007. augusztus 31. között használható fel.

A 2006-os Leonardo források felhasználása

Pályázattípus	Beadott pályázatok száma	Elfogadott pályázatok száma	Támogatási keret (euró)	Megítélt támogatás (euró)	Lekötési mutató (%)
Leonardo Mobilitás			3 471 000		
Projektek támogatása	235	159	3 417 598	3 417 598	100 %
Szakmai alapképzésben résztvevők	126	84		1 774 586	
Egyetemisták/Főiskolások	20	17		728 236	
Fiatal dolgozók és friss diplomások	32	20		543 551	
Oktatók, foglalkoztatási tanácsadók, HR vezetők	52	33		337 511	
Szaknyelvet oktatók	5	5		53 714	
Hátrányos helyzetűek kiegészítő támogatásának kerete	23	23	53 402	46 949⁸	
Leonardo „B” típusú pályázatok (kísérleti, szaknyelvi projektek, nemzetközi hálózatok)	36	7	na⁹	2 174 063	na.

A 2006. évi Világ-Nyelv Pályázati Programcsomag forrásfelhasználása

Pályázattípus	Beadott pályázatok száma	Támogatottak száma	Támogatási keret (forint)	Megítélt támogatás (forint)	Felhasznált költségvetés és (%)
Világ – Nyelv (2005/2006) Σ	122	63	32 750 000	32 750 000	100 %
Forrás: Tanulóközpontok létrehozása	36	15		8 884 464	
Forrás: Támogatás tanulóközpontok fenntartására	31	18		3 473 509	
Előre fuss: Kísérleti oktatási projektek (hátrányos)	7	6		5 913 317	
Előre fuss: Kísérleti oktatási projektek (hátrányos)	2	1		909 631	
Élesztő: Új idegennyelv-oktatási program bevezetése	24	17		9 083 279	
Satöbbi: Szakmai szemináriumok, műhelyprogramok szervezése	12	2		1 485 800	
Satöbbi: Szakmai kiadványok előállítása	10	4		3 000 000	
Mesterfokon: Külföldi tanárjelöltek fogadása*	143	24	63 381 000	62 000 000	97,8%

*A teljes keret 65 100 000 Ft volt, de ebből 1 719 000 Ft-t a programhoz kapcsolódó mentortovábbképzésre fordítottunk.

⁸ 2007. február 27-i adat, a pályázás folyamatos, a már beérkezett pályázatok alapján a teljes keret lekötésre kerül.

⁹ A B típusú pályázatoknak nincs előre rögzített, országonkénti támogatási kerete.

Az Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram eredményei 2006-ban

Tevékenység	Intézményi szerződések száma (db)	Kifizetett támogatás (Ft)	Rendelkezésre álló pályázati keret (Ft)	Lekötési mutató (%)
2005-ös esélyegy. pályázók 2006. január-június közötti támogatása	2 085	904 965 000	1 774 000 000	100,12 % ¹⁰
2005-ös esélyegy. pályázók mentori 3. részlete		401 335 000		
2005-ös esélyegy. pályázók 2006. szeptember-december közötti támogatása	1 631	328 735 000		
2006-os esélyegy. pályázók 2006. november-december közötti támogatása	1 363	109 754 000		
2006-os Út a tudományhoz pályázók támogatása ¹¹	83	31 405 348		
Összesen	5 162	1 776 194 348	1 774 000 000	100,12 %

II.2.2. A képzési tevékenység eredményei

	Képzés megnevezése	Résztvevők száma	Csoportok száma	Tanúsítványok száma
1.	Multiplikátor képzési program	29	3	28
2.	A Strukturális Alapok felhasználása Magyarországon	63	4	59
3.	A Strukturális Alapok felhasználása Magyarországon (távoktatás)	126	4	101
4.	A projektciklus-menedzsment alapjai	96	6	90
5.	Projektmenedzsment lépésről lépésre	348	21	347
6.	Projektvégrehajtás	11	2	11
7.	Közbeszerzési alapismeretek	111	6	95
8.	Projektalapú oktatás –pedagógus-továbbképzés	168	10	162
12.	Mentorok a hátrányos helyzetű gyermekekért – elméleti, módszertani és gyakorlati felkészítés a mentori tevékenységre	514	37	410
14.	„Hogyan pályázzunk sikeresen az EU 6 és 7 K+F keretprogram Marie Curie akcióiban? Fókuszban: Marie Curie Konferenciák és Kurzusok (SCF) Pályázati felkészítő konferencia és konzultációra”	18	1	18
15.	Világ- Nyelv Mesterfokon mentori felkészítő továbbképzés	78	1	39
	Összesen:	1562	95	1360

¹⁰ A rendelkezésre álló keret terhére kötött szerződések időben eltértek egymástól. A 2006/2007-es tanévre megkötött szerződésekről a Tempus Közalapítvány kuratóriuma a 2005/2006-os tanévről szóló beszámoló kapcsán keletkezett maradvány tudatában döntött. A tényleges keretfelhasználás az Útravaló Ösztöndíj Program esetében a 2006-os évben 99,5 %-os lett.

¹¹ 2006-os Út a tudományhoz pályázatok megvalósítása jelenleg is zajlik, az intézmények 2007. június 15-ig juttatják el a záróbeszámolót a Tempus Közalapítványhoz.

II.2.3. A tudásközponti tevékenység eredményei

K+F tevékenység eredményei

Hírlevél	2006-ban megjelenés száma	Feliratkozók száma
K+F:	25	3259
Felsőoktatás:	19	1968
Közoktatás:	19	3048
Szakképzés:	17	1467
Nyelvoktatás:	14	1560
Egész életen át tartó tanulás:	15	1391
Alumni:	1	1273
Esélyegyenlőségi:	14	832
Esélyegyenlőségi (vakbarát verzió):	8	8
E-learning:	4	1096
Képzések:	5	2458
<i>Összesen:</i>		<i>18.360!</i>
Angol nyelvű hírlevelek:		
TPF Newsletter:	661	
Research Hungary:	263	
Irodát felkeresők száma (személyes, on-line, tel.)	kb. 50	
Rendszeres pályázati tanácsadás (Marie Curie)	16 fő	
A teljes mobilitási hálózatot megkeresők száma	317	
Információs napok	6	
Megszervezett konferenciák	3	
Kutatók Éjszakája látogatók száma	kb. 2000	
Kutatók Éjszakája sajtómegjelenések	kb. 90	
Mobilitási Portálon regisztrált intézetek	kb. 130	
Mobilitási Portálon regisztrált kutatók	kb. 130	

II.2.4. Kommunikációs tevékenységek 2006-ban

A TKA által végzett kommunikációs tevékenység része a potenciális pályázók, illetve a képzések lehetséges résztvevőinek tájékoztatása, segítése, a kapcsolattartás a támogatást nyert pályázókkal, valamint az eredmények terjesztése, hasznosulásuk elősegítése. A kommunikációs tevékenység legjellemzőbb formái a rendezvények, a kiadványok, a honlap, illetve a média-megjelenések. A tájékoztatásban kiemelkedő szerepet játszik az ügyfélszolgálat.

2006 fontos év volt a TKA életében: mivel ekkor lettünk tíz évesek, ez a jeles évforduló központi eleme lett az éves kommunikációs tevékenységünknek. Készült egy kiadvány az elmúlt 10 év áttekintésére, legfontosabb partnereinket májusban az eredményekre és az előttünk álló kihívásokra egyaránt koncentrálnó fogadáson láttuk vendégül, a pályázók és minden más érdeklődő pedig virtuálisan ünnepelhetett velünk a TKA honlapján elérhető születésnap microsite segítségével.

II.2.4.1. Rendezvények

A TKA rendszeresen szervez különböző rendezvényeket: célcsoport- és/ vagy témaspecifikus információs napokat, pályázatíró szemináriumokat, koordinátori találkozókat, monitoring szemináriumokat, disszeminációs konferenciákat és kiállításokat. 2006-ban **69 rendezvényt** szerveztünk, amelyek között 9 nagy konferencia is szerepelt. A rendezvényeken összesen **több mint 4175-en¹² vettek részt.**

A rendezvények közül kiemelkedik az OKM megbízásából szervezett két - többszáz fős - Világ-Nyelv konferencia, a TKA által koordinált GenERAtion projekt keretében megrendezett kétnapos nemzetközi konferencia (lásd V.5.3.), valamint a fentebb már említett születésnap rendezvény.

II.2.4.2. Kiadványok

A TKA kiadványainak skálája széleskörű az alapinformációkat tartalmazó rölapoktól kezdve a projektek megvalósítását segítő kézikönyveken át az esettanulmányokat és hasznos információkat tartalmazó magazinjellegű kiadványokig. Egyes célcsoportok lehetőségeit és tájékozódási szokásait figyelembe véve 2006-ban **23-féle nyomtatott kiadvány** készült az érdeklődők számára, más kiadványok viszont csak elektronikus formában láttak napvilágot. A már évek óta évente kétszer megjelenő magazin mellett külön kiemelendő az év terméséből a TKA új, az eredmények terjesztésére szolgáló disszeminációs sorozata, amelyet 2006. őszén indítottunk újtárra: a sorozat első hét kötete változatos témákat dolgoz fel a tandíj hallgatói mobilitásra gyakorolt hatásától a műszaki témájú szakképzési projektek eredményéig.

2006-ban **12-féle tematikus elektronikus hírlevelet** jelentettünk meg, általában havi rendszerességgel, amelyek összesen **19 284 regisztrált érdeklődőhöz** jutottak el. A hírlevelek az alábbi tématerületek köré szerveződnek (a feliratkozott olvasók számával):

- K+F: 3259
- Felsőoktatás: 1968
- Közoktatás: 3048
- Szakképzés: 1467
- Nyelvoktatás: 1560
- Egész életen át tartó tanulás: 1391
- Alumni: 1273
- Esélyegyenlőségi: 832 - Esélyegyenlőségi (vakbarát verzió): 8
- E-learning: 1096
- Képzések: 2458
- TPF Newsletter (angol nyelven): 661
- Research Hungary (angol nyelven): 263

¹² E rendezvények számában nem szerepelnek sem a programok működtetésével kapcsolatos egyéb rendezvények (pl. bírálói, tanácsadó bizottsági ülések), sem a képzések (a mentorképzések kivételével).

II.2.4.3. Honlap

2006-ban **366 456 látogatást regisztráltunk** a honlapon, a legtöbben októberben (48 523), a legkevesebben júliusban (16 727) néztek körül az oldalainkon. Összesen **3 519 149 oldalt töltöttek le**. Az előző évi adatokhoz képest ez több mint 160 000-rel több látogatást jelent. Örömteli eseményként könyvelhettük el, hogy az őszi folyamán **elértük az egymilliomodik látogatót** is a honlapunkon (a 2003. májusi induláshoz képest).

A leggyakrabban látogatott oldalak – az előző évhez hasonlóan – egyértelműen az Útravaló és annak aloldalai voltak, de igen látogatottak voltak az *Aktuális pályázatok*, a *Socrates*, a *Leonardo*, az *Erasmus*, a *Comenius* és a *Világ-Nyelv* oldalak is. Népszerű volt még a Hírek és a Képzések rovat. A **vakbarát honlapot 5 412-en keresték fel**.

Az **angol nyelvű honlapot 27 482-en nézték meg**, ami az előző évi 8450 látogatáshoz képest nagy ugrás. Az érdeklődők elsősorban a Study in Hungary oldalaira, valamint a GenERation projekt oldalaira kattintottak.

A keresőbe leggyakrabban beírt szavak: Útravaló, űrlap/pályázati űrlap, Comenius, Egyéni előrehaladási napló, Erasmus, eredmények, állás, EILC.

Az Egész életen át tartó tanulás program indulásához igazítva az év végére készült el a Tempus Közalapítvány honlapjának továbbfejlesztett, további szolgáltatásokkal kibővített új változata, amely 2007. elején kezdte meg működését.

II.2.4.4. Médiamegjelenések

2006-ban 22 sajtóközleményt és hírt adtunk ki az aktuális eredményekhez, rendezvényekhez és pályázatokhoz kapcsolódóan. Az év kiemelkedően fontos médiatémái voltak a különböző nívódíjakban részesülő, európai szinten is kimagasló minőségű projektek, a Kutatók Éjszakája, valamint az Egész életen át tartó tanulás program indulása.

Összesen **894 sajtómegjelenést** regisztráltunk. 848 cikk¹³ jelent meg a Tempus Közalapítvány programjaival kapcsolatban a nyomtatott sajtóban és az internetes médiában, ami az előző évi megjelenésekhez képest **153%-os növekedést** jelent. A megjelent hírek, tudósítások, beszámolók közül 822 foglalkozott konkrétan, részletesebben a pályázati programokkal, 72 esetben pedig csak említés szintjén jelentek meg a programok. 242 projektbeszámolót, 103 rendezvénnyel kapcsolatos hírt, 114 információs anyagot, 337 pályázati felhívást, 19 statisztikát és 78 egyéb megjelenést tartunk számon. A legtöbb cikk internetes honlapokon és hírlevelekben jelent meg (402), elsősorban pályázatfigyelő oldalakon, valamint az Educatio Press oktatási hírügynökség oldalán. 80 alkalommal kerültek be a hírek nagy példányszámú, országos terjesztésű napilapokba is, legtöbbször a Népszabadságba és a Világgazdaságba. Az idei évben kiemelkedő a szakmai, oktatási lapokban megjelent cikkek és pályázati felhívások száma (128), legtöbb alkalommal a Pályázatfigyelő magazinban és a Köznevelés című oktatási hetilapban.

A nyomtatott sajtó mellett **46 db rádiós, illetve televíziós híradás** hangzott el a Tempus Közalapítványról, illetve egyes tevékenységeiről, a TKA munkatársai által adott interjúk formájában. Az elektronikus sajtó képviselői legtöbbször a TKA K+F tevékenysége felől érdeklődtek, elsősorban az Infórádiótól, a Magyar Televíziótól és a Petőfi Rádiótól kerestek meg bennünket.

¹³ Beleértve a pályázati felhívások megjelenését is.

II.2.4.5. Ügyfélszolgálat

A Tempus Közalapítvány ügyfélszolgálat a pályázók részére telefonon, személyes konzultáció során, valamint e-mailben és levélben nyújt tájékoztatást programjainkról. A megkeresések témája két nagy csoportra osztható: általános tájékozódás ösztöndíj-lehetőségekről (ennek számadatai nem szerepelnek a nyilvántartásban), illetve a TKA által koordinált programokhoz kapcsolódó technikai és tartalmi kérdések.

Az ügyfélszolgálaton 2006-ban **3819 megkeresést regisztráltunk**. Az érdeklődők többsége, mintegy 82%-a telefonon kért információt a pályázati lehetőségekről, a megkereséseknek csak 16%-a érkezett e-mailben. Az első csúcsidezőszak januárban volt, hiszen sok pályázati határideő esik februárra-márciusra. A tanítási szünetnek köszönhető nyári visszaesés után szeptemberben ismét megélénkült az érdeklődés, a legtöbb telefon és e-mail viszont októberben érkezett, mikor ismételten kiírásra került az Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram felhívása.

A megkeresések többsége, 44 %-a az Útravaló iránt érdeklődött, ezt követi a sorban a Socrates (23 %), a képzések (6 %) és a Világ-Nyelv (5 %).

A leggyakrabban feltett kérdések közé tartozott az, hogy külföldi ösztöndíjakért lehet-e nálunk pályázni. A konkrét pályázatok kapcsán a legtöbben pályázati űrlapot kértek, illetve az iránt érdeklődtek, hogy hány példányban kell benyújtani a pályázatot.

Más szervezetek felkérésére külső rendezvényeken az ügyfélszolgálatunk munkatársai összesen **20 tájékoztató előadást** tartottak.

II.2.5. Monitoring tevékenység

II.2.5.1. Szakmai monitoring

A monitoring tevékenységek alapelveit a Tempus Közalapítvány és a támogatói (elsősorban az Európai Bizottság és az OKM) között – a programok koordinálására – létrejött szerződések határozzák meg.

A tartalmi beszámolók bírálatába, illetve az egyes projektek eredményességét segítő tanácsadói tevékenységekbe (konzultációk, monitoring látogatások, kézikönyvek készítése, stb.) – lehetőség szerint – ugyanazokat a munkatársakat és szakértőket vonjuk be, akik az adott pályázatot bírálták. Ezzel biztosítható az az átfogó tudás a projektről, amelynek birtokában a munkatársak és a szakértők munkájukat hatékonyan végezhetik.

A szakmai monitoring célja a pályázatok végrehajtásának segítése. A szakmai monitoring tevékenységek 4 típusa állandó gyakorlat a Közalapítvány munkája során:

1. A monitoring folyamat gyakorlatilag már a projekt legelején elindul, amikor a pályázatok bírálói visszajelzéseit, jobbító javaslatait megküldjük a pályázónak (megelőző vagy **preventív monitoring**). Ezáltal nemcsak a bírálati folyamat átláthatóságát igyekszünk biztosítani, de az elfogadott pályázat esetében felhívjuk a figyelmet a projekt esetleges gyenge pontjaira, további javítási lehetőségekre még a projekt kezdetén, annak érdekében, hogy a pályázat a lehető leghatékonyabban valósulhasson meg, illetve az eredmények számonkérhetősége erősödjön.

2. A Közalapítvány gyakorlata, hogy **monitoring szemináriumokat** szervez a nyertes pályázók számára. Ezen alkalmak célja elsősorban a projektmunka nyomon követése, a (tematikus) hálózatok kialakulásának elősegítése, és konzultációs lehetőség biztosítása a projektek gazdái, koordinátorai számára. Ugyanakkor a szemináriumok során a pályázók

megosztják problémáikat és megoldási gyakorlataikat egymással, s így egyfajta szervezeti tanulást tesznek lehetővé ezek a rendezvények.

3. A Közalapítvány monitoring látogatásokat tesz a nyertes pályázók egy részéhez, melyek során a helyszínen győződhetnek meg a monitoring tevékenységet végző munkatársak a projekt állapotáról. Erről beszámoló készül, amelyet eljuttatunk írásban az intézményekhez. A meglátogatandó projektek kiválasztásakor vagy a nagyon gyenge vagy a nagyon jó minőségű pályázatokat vesszük alapul, tekintettel arra, hogy az előbbiek megvalósulását segíteni szükséges, míg az utóbbiakból olyan tanulságok vonhatóak le, amelyek az összes pályázó számára értékes információkat jelenthetnek.

4. A TKA minden pályázat írásos szakmai beszámolóját feldolgozza (desk monitoring).

A szakmai monitoring tevékenység eredményei lehetővé teszik, hogy a Tempus Közalapítvány átfogó képet kapjon a programokról, a megvalósítás problémáiról, a problémák megoldási lehetőségeiről, s így képes pályázói számára minőségi szakmai támogatás nyújtani, illetve a programok eredményeit képes széles körben terjeszteni (disszeminációs tevékenység). A tapasztalatok alapján fejleszteni tudjuk a következő évi pályázati felhívásokat és az útmutatókat.

A Világ – Nyelv programban a támogatási keret, de főként az emberi erőforrások lecsökkenése miatt az Iroda csak néhány monitoring látogatást tudott szervezni. Amikor erre mégis lehetőség nyílt, megállapítottuk, hogy az intézmények komoly energiát fektetnek a projektek sikeres megvalósításába. A beszámolók hasonló hatékonyságról tanúskodnak, mind szakmai mind pedig pénzügyi téren, hiszen a támogatást is nagyrészt szabályosan és hatékonyan használták fel.

A Comenius iskolai együttműködési projektek esetében azt tapasztaltuk a monitoring látogatások során, hogy az iskolák valójában sokkal színvonalasabb és szerteágazóbb munkát végeznek, mint ahogyan azt az eredeti pályázatukban bemutatták. Ennek oka, hogy sok iskolának még nincs jelentős pályázatírói tapasztalata, még nem tanulták meg, hogyan kell a szakmai munkát és eredményeket bemutatni, terjeszteni.

A Comenius és Arion egyéni pályázók beszámolóiból megismert tapasztalatokat igyekszünk visszaforgatni a következő évi pályázati körök dokumentációjának aktualizálásakor. A projektek és az egyéni utak eredményeiről hírt adunk a többi lehetséges pályázónak is.

A szakmai monitoring azt mutatja, hogy az Erasmus programban meglátogatott felsőoktatási intézmények teljes mértékben igazodnak az Erasmus University Charter szabályaihoz a programmegvalósítás során. Az információáramoltatás és a pályáztatási folyamatok kiemelkedően hatékonyak, például egyre több intézménynél működik külön Erasmus honlap. Jelentősebb problémát nem tapasztaltunk, de fejlesztendőnek ítéljük a külföldi tanulmányok elismerését, illetve a következő évi mobilitási szerződésben kötelező elvárásként fog megjelenni a pályáztatás során a formai bírálati lapok alkalmazása.

A Leonardo program esetében valamelyest eltér a mobilitási és a kísérleti projektek monitorálása. Az év során összesen 14 mobilitási projekt esetében került sor monitoring látogatásra. A projektek kiválasztása részben véletlenszerűen, részben a projektek megvalósításával kapcsolatos információk kapcsán történt. Összességében a projektek színvonala jónak nevezhető, az intézmények (elsősorban a szakképző intézmények) egyre tervszerűbben építik be a projekteket az intézmény normál működésébe. A projektek valóban sajátos pedagógiai eszközként szolgálják a résztvevők kompetenciáinak fejlesztését. Egyre szélesebb kör esetében beszélhetünk kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszeréről, folyamatos nemzetközi együttműködésekről, erre a célra létrehozott projektcsoportokról. Kritikus pontot

jelent a szervező tanárok elégtelen díjazása, az intézmények pénzügyi helyzete, egyes fenntartók merevsége.

A nagy támogatási összegű kísérleti projektek esetében valamennyi projektnél két alkalommal kerül sor helyszíni monitoring látogatásra (a futamidő első, illetve második felének közepe környékén). Ezeken a látogatásokon valamennyi esetben részt vesznek a projekt szűkebb szakterületét jól ismerő külső szakértők is. A projektek színvonala nem egységes, a feszesen megvalósított, kiváló minőségű termékeket eredményező projektek mellett vannak komoly csúszások is, és néhány projekt esetében problémás a partnerek közötti együttműködés is. Még mindig általános probléma az eredmények hatékony terjesztése és a projektek lezárása utáni széleskörű használata.

Az Útravaló Ösztöndíjprogram keretében támogatott intézmények összességében jól oldották meg az új program kapcsán felmerült feladatokat. A mentorok és diákok visszajelzései egyértelműen pozitívak, az intézményi vezetés részéről azonban több esetben fogalmazódott panaszként meg, hogy számos adminisztrációs feladat hárul rájuk, amelyhez nem kapnak támogatást (a program kizárólag a tanulók és mentoraik ösztöndíját finanszírozza). Kiemelendő, hogy a közös munkának, a szorosabb kapcsolatnak köszönhető személyiségfejlődést több esetben nem csak az intézményvezetés és a mentorok, de a tanulók is – különböző megfogalmazásban – az Ösztöndíjprogram esélyegyenlőségi alprogramjainak a legfőbb eredményeként említették.

II.2.5.2. Pénzügyi monitoring

A projektek szakmai nyomon követése mellett a Tempus Közalapítvány pénzügyi monitoringot és ezzel összhangban monitoring tevékenységet az alábbiak szerint valósít meg.

A pénzügyi monitoring csoport a Közalapítvány pályázató programjaihoz kapcsolódóan a támogatások megfelelő felhasználását vizsgálja. A 2006. évben – a korábbi évekhez hasonlóan – a Közalapítvány 5 fajta ellenőrzést végzett a Socrates, Leonardo, Világ-Nyelv, Útravaló – Út a tudományhoz és CEEPUS programokat érintően:

1. Időközi beszámolók ellenőrzése: időközi beszámolók ellenőrzésére elsősorban az 1 évnél hosszabb távú projektek és a felsőoktatási mobilitási programok (Erasmus, CEEPUS) esetén kerül sor. Az adott projektek élettartama alatt 1-2 időközi beszámoló elkészítése esedékes.

2. Záró beszámolók ellenőrzése: pénzügyi beszámoló benyújtására és ellenőrzésére minden nemzeti és decentralizált nemzetközi projekt lezárását követően sor kerül (ld. 2. sz. táblázat). Így a nyertes projektek 99%-át (kivéve a le nem szerződött, illetve a projekt megvalósítás előtt visszamondott projekteket) ellenőrizzük a végső beszámoló alapján.

3. Pénzügyi monitoring látogatások: az adott program igényeihez mérten helyszíni tájékozódást, nyomon követést jelentenek a projektek időtartama alatt. Elsősorban a hosszú távú programok esetén és a problémás projekteknel végezzük (ld. 1. sz. táblázat).

4. Audit látogatások: az adott program előírásainak megfelelően, meghatározott számban, a projektek lezárulását követően a végső beszámolót alátámasztó folyamatok, dokumentumok, bizonylatok, stb. helyszíni ellenőrzése (ld. 1. sz. táblázat).

5. Tételes ellenőrzés: az adott program előírásainak megfelelően, meghatározott számban, a projektek lezárulását követően a végső beszámolót alátámasztó dokumentumok, bizonylatok, stb. ellenőrzése a postai úton beérkezett másolatok alapján (ld. 2. sz. táblázat).

Az **ellenőrzések** mellett nagy figyelmet fordítunk a **szabálytalanságok megelőzésére**, hasonlóan a preventív szakmai monitoringhoz. A pénzügyi felhasználás szabályairól a

telefonos, e-mailes és személyes konzultációs lehetőségeken kívül az információs napokon, pályázati és projektindító szemináriumokon is tájékoztatjuk a projektgazdákat. Szükség esetén külön pénzügyi információs nap megszervezésére is sor kerül.

Az éves munkaterv az Európai Unió és nemzeti szerződések által kötelezővé tett és arányaiban is meghatározott ellenőrzések alapján (audit látogatás és tételes ellenőrzés) készül el. A terveket a Leonardo da Vinci és a Socrates program elkészített munkaterve is tartalmazza.

A következő táblázatok az ellenőrzések adatait programok szerint összesítik.

Az 1. táblázat a 2006-ban történt pénzügyi **monitoring és audit** látogatásokat a projektek földrajzi elhelyezkedése szerinti megoszlása alapján összesítve mutatja:

	Kelet-Magyarország	Közép-Magyarország és Budapest	Nyugat-Magyarország
Socrates/ Erasmus	2	1	1
Socrates/ Comenius1	3	6	3
Socrates/ Grundtvig 2	4	0	0
Leonardo A	3	15	1
Leonardo B	1	10	0
Összesen:	13	32	5
Változás 2005-höz képest	+86%	+100%	-45%

A helyszíni látogatások földrajzi eloszlása

The pie chart illustrates the distribution of on-site visits across three regions. The largest portion, 64%, is in the Central Hungary and Budapest region (purple). The second largest is in the Eastern Hungary region (blue) at 26%, and the smallest is in the Western Hungary region (yellow) at 10%.

A Socrates programban 20, a Leonardo-ban pedig 30 projektet választottunk ki. A reprezentativitás mellett kiválasztási szempontként szerepeltek a projektek országon belüli elhelyezkedése és a korábbi értékelések tapasztalatai is aszerint, hogy milyen minőségű pénzügyi végrehajtást és támogatás-felhasználást tükröztek a pénzügyi beszámolók. A meglátogatott Leonardo da Vinci B kísérleti és nyelvi projektek Budapestre és Közép-Magyarországra koncentrálnak, illetve a Leonardo A mobilitási projektek közül is az budapestiekhez tettünk monitoring látogatást - ennek köszönhető a fenti diagrammon látható eltolódás.

A monitoring látogatások száma megnőtt, illetve hangsúlyt helyeztünk arra, hogy olyan intézményeket is meglátogassunk, amelyek több lezárt, illetve futó projekttel rendelkeznek. Így az egyik legaktívabb kelet-magyarországi intézménynél négy Grundtvig 2 projekt és egy Comenius1 projekt ellenőrzésére került sor.

A projektek pénzügyi menedzsmentje összességében megfelelő és a szabályok lelkiismeretes betartásával igyekeznek a támogatás felhasználni. A közoktatási intézmények számára több alkalommal nehézséget okozott a saját forrás biztosítása a támogatás utolsó részletének megelőlegezésére. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a támogatás hatékony felhasználásának alapvető meghatározója az együttműködés az intézményeken belül a különböző munkaterületek között, úgymint intézményvezető, gazdasági egység, projekt koordináció, kedvezményezettek.

A helyszíni ellenőrzéseink során öt esetben (10%) találtunk hiányosságot vagy a projektek pénzügyi szabályainak nem megfelelő értelmezéséből adódó differenciát, amelyek következményeként csökkentettük a támogatást.

A 2. táblázat¹⁴ a pályázati programok **záró és időközi beszámolóinak*** ellenőrzését mutatja, illetve a beküldött számlák, bizonylatok, egyéb alátámasztó dokumentumok alapján végzett **tételes ellenőrzéseket**:

Programok	Ellenőrzések száma 2005-ben ¹⁵	Ellenőrzések száma 2006-ban ¹⁶	Változás 2005-höz képest %-ban	Előírás szerint	Tételes ellenőrzések száma 2005-ben	Terv	Tételes ellenőrzések száma 2006-ban	Változás 2005-höz képest %-ban
CEEPUS Socrates	51	51	0%	-	-	-	-	0%
	596	863	+45,53%	10% és 10 db alprogramonként	92	122	139	+51,1%
Leonardo Világ-Nyelv	198	178	-10,10%	7	9	11	11	+22,22%
	219	314	+43,38%	0	17	9	5	- 44,44/
Útavaló – Út a tudományhoz	-	77	Új program	0	-	2	2	Új program
Egyéb	12	65		0	1	6	6	500%
Összesen¹⁷	1076	1548	+ 43,87%	-	119	150	163	+ 36,97%

* Az ellenőrzések típusairól bővebb információ a fejezet elején olvasható.

A 2005. évhez képest **2006-ban az ellenőrzött projektek száma közel másfélszeresére nőtt.** Ez elsősorban a Socrates program nyertes projektjeinek számának növekedésével magyarázható. Ugyanakkor a tételes ellenőrzések száma is jelentősen megnőtt, kis mértékben meghaladta az előzetesen tervezett számot. 28 esetben csökkentettük a támogatást 4,9 € és 3244 € közötti értékben. A nagyobb összegű támogatáscsökkentések olyan esetekben történtek, amikor a pénzügyi beszámolóban feltüntetett összegeket nem teljes mértékben

¹⁴ A fenti táblázat 2006. január 1 és december 31. között lezárt ellenőrzésekre vonatkozik. Mivel a projektek időtartama nem esik pontosan egybe az adott naptári évvel és a szerződésekhez kapcsolódó beszámolók programtípustól függően különböző időpontokban érkeznek meg, így az adott számokat nem lehet megfeleltetni az adott program konkrét évben leszerződött projektjeinek számával.

¹⁵ A fent felsorolt, 2005-ben ellenőrzött projektek között a 2002-2005-ös pályázati fordulók nyertes projektjei vannak összesítve. A számok tartalmazzák az időközi és a záró beszámolók bírálatát is egyben.

¹⁶ A fent felsorolt, 2006-ban ellenőrzött projektek között a 2003-2006-os pályázati fordulók nyertes projektjei vannak összesítve. A számok tartalmazzák az időközi, illetve a záró beszámolók bírálatát is egyben.

¹⁷ Az ellenőrzés oszlop összesen rovatában szereplő szám a 2%-os hibahatáron belül mozog.

tudták alátámasztani. Jellemző módon nem álltak rendelkezésre az utazási költségekhez kapcsolódó számlák, menetjegyek, részben a kedvezményezettek figyelmetlensége okán.

Megfigyelhető, hogy az évek elteltével a pályázók jártassága, pontossága a beszámolási fegyelme javul.

Összegezve, a 2006-os évben a projektek közel 14%-a esett át tételes ellenőrzésen és helyszíni vizsgálaton, azaz minden ~7. projektet ellenőrzünk. Ez az érték megegyezik az előző év adataival.

III. A TKA által kezelt pályázati programok eredményei 2006-ban

III.1. Európai Unió támogatásból finanszírozott pályázati programok

III.1.1. Socrates

A Socrates az Európai Bizottság oktatást támogató programja. Pályázatait anyagi támogatást nyújtanak hallgatói és oktatói mobilitáshoz, tantervfejlesztéshez, iskolai együttműködésekhez, pedagógusok szakmai továbbképzéséhez, tanulmányutakon való részvételhez, illetve európai közös kezdeményezések megvalósításához a felnőttoktatás, a nyelvoktatás vagy a kommunikációs és információs technológiák oktatásban való felhasználása terén.

A Socrates program 2000-ben indult második szakaszának célja, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen a tudás: két kulcsfontosságú alapgondolata az élethosszig tartó tanulás támogatása, illetve a tudás alapú társadalom megteremtése Európában.

A 2000. január 1-2006. december 31-ig tartó programszakasz költségvetése 2300 millió euró.

A Socrates céljai:

- az oktatás európai dimenziójának fejlesztése
- az európai nyelvek ismeretének javítása
- a nemzetközi oktatási együttműködések és mobilitás elősegítése
- az oktatási újítások támogatása
- az egyenlő esélyek biztosítása az oktatás minden területén

A Socrates alprogramjai:

- **Erasmus:** felsőoktatás
- **Comenius:** közoktatás
- **Arion:** tanulmányutak oktatási szakértőknek, döntéshozóknak
- **Grundtvig:** felnőttoktatás és egyéb oktatási formák
- **Lingua:** az európai nyelvek oktatása
- **Minerva:** új információs és kommunikációs technológiák az oktatásban
- **Megfigyelés és újítások** az európai oktatási rendszerekben és politikákban
- **Kiegészítő tevékenységek**

Az utolsó 4 alprogram centralizált – azaz a pályázatokat az Európai Bizottsághoz kell beadni, s a bírálatot is a Bizottság végzi, majd szerződést köt a nyertesekkel, s nyomon követi és ellenőrzi a források felhasználását. A centralizált pályázattípusok kapcsán a Socrates Nemzeti Iroda feladata az információterjesztés a pályázati lehetőségekről, és szükség esetén a konzultáció biztosítása. Tekintettel arra, hogy e pályázattípusok kapcsán a Tempus Közalapítványnak is csak áttételes információi vannak, illetve a pályázattal ezen esetekben nem képezi a feladatai részét, jelen beszámolóban a Socrates program azon – decentralizált – akciók megvalósításáról csak ott adunk tájékoztatást, ahol információkkal rendelkezünk.

A 31 részt vevő ország:

- **A 25 EU-tagállam:** Ausztria, Belgium, Ciprus, Dánia, Egyesült Királyság, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Málta, Németország, Olaszország, Portugália, Spanyolország és Svédország, Csehország, Észtország, Magyarország, Litvánia, Lettország, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia
- **3 EFTA ország:** Izland, Liechtenstein, Norvégia
- valamint **Románia, Bulgária és Törökország.**

A 2006-os pályázati felhívás

Az Európai Bizottság minden évben meghatározza a következő éves pályázati felhívás általános politikai prioritásait a Közösségi programokra vonatkozóan – ezek képezik az általános és speciális pályázati felhívások alapját.

A 2006-ban beadott Socrates pályázatokra vonatkozó általános prioritások a következők voltak:

- Felkészülés az Európai Unió bővítésére
- Fenntartható fejlődés
- Stabilitás és biztonság
- Jövőbeni kihívások az oktatási és képzési rendszerek számára
- A nyelvtanulást és a nyelvi sokszínűség erősítését szolgáló akcióterv megvalósítása
- Az „Elektronikus tanulás-kezdemenyezés” (e-Learning) akciótervében megfogalmazott célok előmozdítása

A fentiek az összes SOCRATES pályázatra vonatkoztak. Ezeken kívül az Európai Bizottság az egyes Socrates akciókra számos külön prioritást is megfogalmazott; ezek szerepelnek a 2006-os pályázati felhívásban.

III.1.1.1. Erasmus

Az Erasmus program a felsőoktatási intézményeknek kínál lehetőséget képzési kínálatuk és szolgáltatásaik korszerűsítésére. Az Erasmus célja, hogy javítsa a felsőoktatás minőségét és erősítse annak európai dimenzióját azáltal, hogy ösztönzi a felsőoktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködést, és kibővíti az európai mobilitási lehetőségek körét. Fejleszti a tanulmányok és végzettségek átláthatóságát és maradéktalan akadémiai elismerését, valamint hallgatók és oktatók tízezreinek nyújt mobilitási támogatást Európa-szerte. Az Erasmus nyitva áll a felsőoktatási intézmények minden típusa előtt, és foglalkozik minden szakiránnyal minden tanulmányi szinten, a doktori képzéssel bezárólag.

Az Erasmus három pályázattípust foglal magában:

- Erasmus 2.1: Európai egyetemközi együttműködések (Tantervfejlesztési projektek, Intenzív Programok)
- Erasmus 2.2: Hallgatói és oktatói mobilitás, Mobilitás szervezése, az Európai Kreditátszámítási Rendszer bevezetése
- Erasmus 2.3: Tematikus hálózatok.

Az Európai Kreditátszámítási Rendszer (ECTS)

A pályázó intézmény ahhoz kaphat támogatást, hogy krediteket rendeljen a meglévő tanegységeihez az Európai Kreditátszámítási Rendszer elvei szerint, ha még nem történt meg, és elkészítse az intézmény idegen nyelvű ECTS információs csomagját.

Csak azok az intézmények kaphattak ECTS támogatást, amelyek az Európai Bizottságtól korábban még nem kaptak ilyet. 2005/2006-ban hat intézmény (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Színház és Filmművészeti Egyetem, Közép-Európai Egyetem, Széchenyi István Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Modern Üzleti Tudományok Főiskolája) részesült ECTS Bevezető Támogatásban, összesen 15 000 euró értékben.

Mobilitás

Az Erasmus akció legismertebb eleme a hallgatói és oktatói mobilitás. Ennek célja, hogy minél több hallgató és oktató kapjon lehetőséget arra, hogy külföldi partneregyetemen szerezzon tapasztalatokat, illetve, hogy magyar felsőoktatási intézményben tanuljon, vagy oktasson. A Tempus Közalapítvány az Európai Bizottság által elfogadott forrásfelosztási elveknek megfelelően pénzügyi keretet biztosít minden sikeresen pályázó felsőoktatási intézmény részére.

Hallgatói mobilitás

Az Erasmus hallgatói mobilitási pályázatok keretében a felsőoktatási intézmények arra kapnak ösztöndíj-keretet, hogy külföldi partnerintézményeikhez 3-12 hónapra félév-áthallgatásra küldjék a hallgatóikat.

Az Erasmus hallgatók nem fizetnek tandíjat a fogadó intézményben és jellemzően ösztöndíjat is kapnak a küldő intézménytől. A külföldi tanulmányokat úgy kell megszervezni, hogy azok beszámítsanak az itthoni tanulmányi időbe és a küldő intézmény elismerje a kint letett vizsgákat.

A hallgatói ösztöndíjak jellemzően csak egy részét fedezik a külföldi tanulmányok költségeinek. Az intézmény belső kiválasztási eljárásai és a támogatások összege változhatnak a közösségi szinten egyeztetett irányelvek által megengedett határok között. Magyarországon a havi mobilitási ösztöndíj legalább 200 euró, de legfeljebb 500 euró lehet. Magyarországon a ösztöndíjakra fordítható keretösszeg mintegy kétszeresét tudnák hatékonyan felhasználni a hallgatók és a felsőoktatási intézmények.

Kiutazó hallgatók a 2005/6-os tanévben

Európai szinten is kiemelkedően sikeres időszak volt ez a tanév. Európai szinten összesen 155 000 hallgató vett részt mobilitásban, Magyarország részesedése ebből 1,7 % (2.669 kiutazó). Az Erasmus-ban részt vevő 42 magyar egyetem és főiskola 3.299 egyéni (hallgatói és oktatói) kiutazást valósított meg. Ezek közül 2 669 Erasmus ösztöndíjas hallgatói utat finanszíroztak, amelyre 3 523 570 eurónyi ösztöndíjkeretet használtak fel. Fontos, hogy 3 891 magyar hallgató pályázott Erasmus ösztöndíjra, ez 12,2 %-kal több az előző évinél.

Az Erasmus ösztöndíjasok átlagosan 4,9 hónapot tartózkodtak külföldön, ami megfelel az előző évek tendenciáinak. Az országos átlagos Erasmus ösztöndíj 279 euró, ami az egy évvel korábbi 253 eurós átlaghoz képest szerény (10%-os) növekedést mutat. Az önfinanszírozó Erasmus hallgatók száma az eddigi években mindig növekedett, 2005/2006-ban viszont 17%-kal csökkent, így csak 94-en utaztak ki ösztöndíj nélkül.

Fogyatékossgal élő Erasmus hallgatók és oktatók részvétele a programban

2005/6-ban 25 fogyatékossgal élő vagy tartósan beteg hallgató pályázott kiegészítő támogatásra az Erasmus ösztöndíja mellé. Közülük tizenkilencet támogattunk összesen 11 304 euróval. A 2006/2007-os 23 hallgatói és két oktatói pályázat érkezett be, s a visszamondások után végül 17 hallgatóval és mindkét oktatóval szerződünk, összesen 9 221 euró értékben.

Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok

Az Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok (EILC) az Erasmus hallgatók nyelvi és kulturális felkészítését szolgálják azokban az országokban, ahol az oktatás nyelv az EU kevésbé oktatott nyelvei közé tartozik. A kurzusok időtartama 3-8 hét. A program évről-évre egyre népszerűbb, amit a résztvevő hallgatók száma is mutat. A 2006/2007-es tanévben 59 965 euróval¹⁸ támogattuk 158 magyar hallgató részvételét Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzuson, ami 30%-kal több az előző tanévinél. Tovább nőtt az érdeklődés az újonnan csatlakozó EU tagállamok iránt, ezen kívül először utaztak ki magyar hallgatók az izlandi és az észti kurzusokra. A legnépszerűbb ország töretlenül Olaszország.

A magyar EILC hallgatók száma célország szerint 2006/2007-ben (nyári és téli kurzus)

Célország	IT	FI	BE	NL	GR	DK	SL	PL	P	SE	NO	CZ	TR	EE	IS	RO
Kiutazók száma	41	20	17	16	10	7	7	6	5	4	4	4	3	2	1	1

Beutazó hallgatók a 2005/6-os tanévben

A Magyarországra érkező Erasmus hallgatók száma évről évre növekszik: 2005/2006-ban a Magyarországra már 1567 hallgatók utazott, ez 20 %-kal több az előző évinél (akkor 1305 fő jött hozzánk).

Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok

Az Erasmus Intenzív Nyelvi Kurzusok (EILC) a hozzánk jövő Erasmus hallgatók magyar nyelvi és kulturális felkészítését szolgálják. Ezekben a külföldi hallgatók személyes tapasztalatokat szerezhetnek Magyarországról, a magyar felsőoktatásról, kultúráról, illetve lehetőségük nyílik magyarul tanulni.

A 2006/2007-es tanévben a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem*, a *Pécsi Tudományegyetem*, a *Debreceni Egyetem* és a *Kaposvári Egyetem* nyert jogot pályázat útján EILC szervezésére. 35 757 euró¹⁹ Erasmus támogatásból 107 külföldi Erasmus hallgató vett részt a nyári magyar kurzusokon, a téli kurzusok elszámolása még folyamatban van. A nyári hallgatók összetétele alapvetően nagyon hasonló az előző évekhez, a legtöbb hallgató Németországból (35%), Finnországból (14%), Franciaországból (11 %) és Olaszországból (9%) érkezett.

A Magyarországra érkező EILC hallgatók száma küldő ország szerint 2006/2007-ben (nyári kurzus)

Küldő ország	DE	FI	FR	IT	AT	ES	PL	TR	NL	SE	PT	UK	BE	SL
Beutazók száma	37	15	12	10	5	5	5	5	4	3	2	2	1	1

¹⁸ 260 Ft/euró árfolyamon átszámolva ez mintegy 15,6 millió forint.

¹⁹ 260 Ft/euró árfolyamon átszámolva ez mintegy 9,3 millió forint.

Oktatói mobilitás

Erasmus oktatói mobilitás alatt elsősorban rövid időtartamú (1-8 hetes) oktatói kiutazást értünk. Minden oktatótól elvárják, hogy legalább nyolc órát tanítson a fogadó intézményben. Az oktatási tevékenységnek illeszkednie kell a fogadó intézmény adott szakjának a tantervéhez. Az oktatói mobilitás küldetése elsősorban a bizalomépítés, a kapcsolatok ápolása és egymás tanítási módszereinek a megismerése, tehát kutatást nem lehet folytatni.

Kiutazó oktatók

Rövidtávú oktatói mobilitás keretében 2005/2006-ban 769 magyar oktató pályázott, s ebből végül 630 kiutazás valósult meg. Még mindig jelentős a visszalépések száma, ami fokozott figyelmet igényel az intézményi koordinátorok részéről, országos szinten azonban kis mértékben mégis sikerült növelni a programban részt vevő oktatók számát.

Bejövő oktatók

Az Erasmus programban 400 fölött volt a beutazó oktatók száma, a legnépszerűbb partner továbbra is Németország, utána Franciaország, Finnország, Olaszország következnek, mint küldő országok.

III.1.1.2. Comenius

A COMENIUS akció az oktatás óvodától az érettségiig terjedő szakaszára összpontosít. Hozzá kíván járulni a közoktatás minőségének fejlődéséhez, erősíti annak európai dimenzióját, illetve segíti a nyelvtanulást. A SOCRATES program második szakaszában a COMENIUS akció három részből áll:

COMENIUS 1 - Iskolai Együttműködések

COMENIUS 2 - Tanárok alap- és továbbképzése

COMENIUS 3 – Hálózatok létrehozása

III.1.1.2.1. Comenius 1 Nemzetközi együttműködések a közoktatásban

A COMENIUS 1 iskolai együttműködések célja a két- vagy többoldalú nemzetközi iskolai társulások kialakítása révén a közoktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködés előmozdítása.

A kiválasztott témának kapcsolódnia kell az egyes iskolák pedagógiai programjához. Olyan célok megvalósításához nyújt a program forrást, amelyek a projekt időtartamán túlmutató érvénnyel bírnak.

Az iskolai együttműködésekben belül háromféle projekttypus megvalósításához nyerhető pénzügyi támogatás:

- Iskolai Projektek (SP)
- Nyelvi Projektek (LP)
- Iskolafejlesztési Projektek (SDP)

Legalább az egyik partneriskolának az EU valamelyik tagállamából kell származnia. A résztvevő iskolák egy általuk kiválasztott téma kidolgozása érdekében fognak össze, és 1-3 éves időtartamra projekteket hoznak létre.

Iskolai Projektek

Az Iskolai Projektek a diákok életkori sajátosságainak megfelelő témát dolgoznak fel legfeljebb három tanév során, a tananyagtól nem teljesen elszakadva a diákok számára is érdekes módszerekkel. A projektek futamidejének a végére a tanulók közösen hoznak létre valamilyen projektterméket, amellyel mások számára is láthatóvá teszik a többéves közös munkát.

A COMENIUS 1 iskolai együttműködések célja a két- vagy többoldalú nemzetközi iskolai társulások kialakítása révén a közoktatási intézmények közötti nemzetközi együttműködés előmozdítása.

A kiválasztott témának kapcsolódnia kell az egyes iskolák pedagógiai programjához. Olyan célok megvalósításához nyújt a program forrást, amelyek a projekt időtartamán túlmutató érvénnyel bírnak, mint például:

- ✓ a tanári kar nyelvi és kommunikációs képességeinek és a tanulók nyelvtanulás iránti motivációjának erősítése,
- ✓ a projektalapú oktatás és a csapatmunka meghonosítása,
- ✓ a speciális tanulási igényű tanulók integrációjának elősegítése,
- ✓ az új információs és kommunikációs technológiák alkalmazása a tanításban,
- ✓ a képességek központi megközelítés és a tantárgyközi ismeretek oktatásának előtérbe állítása,
- ✓ az iskola közelítése a munka világához.

Az Iskolai Projektek a fent leírt célok szolgálatában, a diákok életkori sajátosságainak megfelelő témát dolgoznak fel legfeljebb három tanév során. A legtöbb Comenius 1 projektet magába foglaló projekt típus (a támogatott pályázatok majdnem háromnegyede Iskolai Projekt) kifejezetten a tanulók együttes tevékenységét támogatja. Lehetőséget biztosít számukra, hogy összebarátkozzanak, kapcsolatot tartsanak más országokban élő diáktársaikkal, önállóan szerezzenek meg és dolgozzanak fel új ismereteket. Mindezt a tananyagtól nem teljesen elszakadva, de azt új, a diákok (sőt, a kevésbé jó teljesítményű tanulók!) számára is érdekes módszerekkel, akár az egyéni tanulási igényeknek megfelelő ütemezésben sajátítják el. A projektek futamidejének a végére a tanulók közösen hoznak létre valamilyen projektterméket, amellyel mások számára is láthatóvá teszik a többéves közös munkát. A projekttermék az esetek többségében, pl. egy kiállítás gyermekrajzokból, szakácskönyv több nyelven (ilyen sok van), szöveget egy adott témáról a partnerországok nyelvein, az iskola új honlapja, amelyet a diákok szerkesztenek, iskolaújság vagy a közös külföldi úton szerzett élményeket bemutató CD-ROM.

Nyelvi Projektek

A COMENIUS Nyelvi Projektek célja, hogy a közoktatási intézményekben tanuló fiatalokat az idegen nyelvek tanulására ösztönözzék és támogassák az elsajátított nyelv aktív használatát. Ezt olyan projektek támogatásával kívánja elérni, melyekben

- két ország partnerintézményeiből fiatalok egy-egy csoportja vesz részt;
- a fiatalok közösen kidolgoznak egy témát, amely kapcsolódik képzési programjukhoz;
- a tanulócsoporthoz látogatást tesznek egymás intézményeiben
- a közös munka eredményeként konkrét projekttermék jön létre.

A COMENIUS Nyelvi Projektek célja, hogy a közoktatási intézményekben tanuló fiatalokat az **idegen nyelvek tanulására** ösztönözzék és támogassák az elsajátított **nyelv aktív használatát**. Ezt olyan projektek támogatásával kívánja elérni, melyekben

- ✓ két ország partnerintézményeiből fiatalok egy-egy csoportja vesz részt;
- ✓ a fiatalok közösen kidolgoznak egy témát, amely kapcsolódik képzési programjukhoz;
- ✓ a tanulócsoporthoz látogatást tesznek egymás intézményeiben, így az idegen nyelvet új környezetben, képzésükkel és szakmájukkal közvetlen összefüggésben, érdeklődésüknek megfelelően használják;
- ✓ a közös munka eredményeként konkrét projekttermék jön létre (kiadvány, CD-ROM, honlap, stb., lásd fent).

A COMENIUS Nyelvi Projektben a nyelvi fejlődés a munkának csak közvetett – de elengedhetetlen – hozadéka, mely az együttműködés kommunikációs kényszere által történik meg. Egy ilyen projekt sokkal többet nyújt a résztvevőknek, mint egy hagyományos iskolai csereprogram, hiszen céljai az iskola képzési programjának részeként valósulnak meg, új elemekkel gazdagítják azt.

A tevékenységek lehetőséget biztosítanak a tartalomalapú nyelvtanulás gyakorlati kipróbálására, amely általában a tanulók és a pedagógusok számára is motiválónak bizonyul.

A fentiek érdekében a támogatást csak a valóban egy évesre tervezett közös munkára épülő projekteknek ítéldhetjük meg, a „puszta” iskolai csereutak nem támogathatók, hiszen hiányzik mögülük az egyéves folyamatos együttműködés.

Iskolafejlesztési Projektek

A COMENIUS Iskolafejlesztési Projektek keretében más iskolai projektektől eltérően nem a tanulók meghatározott tantervi témában való együttműködése a cél, hanem az **iskolairányítás, oktatásszervezés, továbbá a pedagógiai megközelítésmódok összevetése és a tapasztalatcsere**.

Az ebben a pályázati formában együttműködő intézményeknek lehetősége nyílik, hogy közös munkával dolgozzanak ki módszereket

- ✓ az iskola szervezeti, működési problémáinak kezelésére,

- ✓ a tanteremben jelentkező társadalmi konfliktusok (pl. a tanulók eltérő szociális-gazdasági helyzetéből, etnikai hovatartozásából adódó nehézségek) leküzdésére,
- ✓ így végső soron **az oktatási folyamat hatékonyabbá tételére.**

A pályázati feltételek megegyeznek a COMENIUS Iskolai Projektekével; különbség, hogy különösen ajánlott bevonni a COMENIUS Iskolafejlesztési Projektekbe az oktatási intézményeken kívül **más szervezeteket is**, így egyesületeket, hatóságokat, szülői és diákszervezeteket, vállalkozásokat. Ezek a "társult partnerek" pénzügyi támogatásra közvetlenül nem jogosultak, de az iskolák a támogatásuk egy részét felhasználhatják a velük való együttműködésre.

Összefoglaló a legfontosabb eredményekről

2006. február 1-jén a három Comenius 1 projekt típusra összesen 427 pályázat érkezett, amelyek közül a nemzeti értékelés és a nemzeti irodák közötti egyeztetés után 300 kapott támogatást, összesen 1 989 755 eurót²⁰.

Évről évre egyre több pályázat érkezik az akció keretein belül: míg 2005-ben 8%-kal, 2006-ban már 12%-kal emelkedett a benyújtott pályázatok száma az előző évihez képest. A támogatott Iskolai Projektek közül tizenhatnak, a Nyelvi Projektek közül tizenötnek, illetve öt Iskolafejlesztési Projekteknek (összesen 36 projektnek) magyar intézmény a koordinátora. Ez igen pozitív eredmény, hiszen az előző évben összesen csupán 15 projektben vállalták a magyar intézmények a koordinátori szerepet. Így ez nagy előrelépést jelent.

	Iskolai projektek	Nyelvi projektek	Iskolafejlesztési projektek	Összesen
Beérkezett projektek	297	68	62	427
Támogatott projektek	218	47	35	300

Elfogadott projektek munkanyelve

Az elfogadott projektek többségének 2006-ban is az *angol* a munkanyelve, a második leginkább használt nyelv pedig a német. Mindhárom projekt típust vizsgálva, mindössze tizenhét pályázatban dolgoznak *francia* nyelven, és csak *három* intézmény választotta az *olasz* nyelvet. Különlegességnek számít viszont a finn munkanyelven folyó projekt.

2006/7	Iskolai projektek	Nyelvi projektek	Iskolafejlesztési projektek
Angol	134	22	25
Német	69	21	7
Francia	13	1	3
Olasz	1	2	
Szlovák	1		
Finn		1	
Összesen	218	47	35

²⁰ 250 Ft / euró árfolyamon számolva ez közel 500 millió forint.

A beérkezett és elfogadott pályázatok területi eloszlása

Iskolai Projektek

2006-ban, az előző évekhez hasonlóan a legtöbb projekt Budapestről (70), Pest megyéből (32), valamint Borsod megyéből (19) és Bács-Kiskun megyéből (17) érkezett. A beérkezett és támogatást nyert pályázatok arányát tekintve a legsikeresebbnek *Tolna megye* tartható, ahol minden beadott pályázat támogatást nyert. Bács-Kiskun, Békés, Somogy és Veszprém megyék tekinthetők igen sikeres pályázótíróknak, itt a beadott és nyertes pályázatok aránya meghaladja a 80%-ot.

Nyelvi Projektek

A legtöbb, de nem kimagaslóan több, projekt itt is Budapestről (9) érkezett. A második és harmadik legtöbb pályázat Tolna (7) valamint Pest megyéből (6) érkezett, sorban a következő megyék 5-5 beadott pályázattal Borsod-Abaúj-Zemplén, Veszprém és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye. A támogatottság arányát tekintve Baranya megye vezeti a listát, itt mind a négy beadott pályázat támogatást nyert. További öt megyében 100%-os az aránya a beadott és nyertes pályázatoknak, ezek a következők: Győr-Moson-Sopron (3), Csongrád (2), Zala (2), Hajdú-Bihar (1), Nógrád (1).

Iskolafejlesztési Projektek

Ennél a projekttypusnál is a pest megyei iskolák (10) voltak a legaktívabbak, őket Budapest (8) követi a második legtöbb beadott pályázattal. Hat megye, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Komárom-Esztergom, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Tolna megye büszkélkedhet azzal, hogy minden beadott pályázata elnyerte a támogatást.

Összességében Zala megye képviselteti magát a legkevesebb pályázattal, a három projekttypusban összesen 3 pályázat érkezett a megyéből. Sajnálatos módon azt kell tapasztalnunk, hogy ebben a megyében nagyon nehéz elérni a közoktatási intézményeket, az őszi információs kampány során Nagykanizsára tervezett információs napot érdeklődés hiányában le kellett mondanunk.

Külföldi partnerek részvétele az elfogadott projektekben

2006-ban összesen 985 külföldi iskolával működnek együtt magyar intézmények: partnereik jelentős hányadát – hasonlóan a 2005-ös évhez – a német iskolák adják. A listán sorban először a lengyel, majd az olasz és a brit iskolák következnek. Kevéssel a britek után az ötödik és hatodik helyen áll Franciaország és Spanyolország. Igen előkelő helyet foglal el Finnország (39 intézmény) és Törökország (30 intézmény), köztük pedig a környező országok sorakoznak a rangsorban: Románia, Ausztria, Szlovákia, Cseh Köztársaság. Figyelemre méltó, hogy tíz projektben egynél több magyar intézmény is részt vesz.

Témaválasztás

Megfigyelhető, hogy a projektek igen nagy hányada (harmada) választott általános témát (a partnerországok kultúrájának, mindennapi életének, iskolarendszerének, szokásainak megismerése). Ez részben az intézmények profiljára (általános ismereteket oktató intézmények) vezethető vissza, részben pedig arra, hogy újonnan létrejött társulásokról,

partnerségekről van szó. Továbbra is nagyon népszerű téma a környezeti nevelés és az egészséges életmód. A szakképző intézmények esetében előfordulnak konkrétan a szakmai képzéshez kapcsolódó témák, az iskolafejlesztési projekteknek pedig közel fele dolgoz fel iskolairányítással, menedzsmenttel, illetve valamilyen pedagógiai, módszertani kérdéssel kapcsolatos témát.

2006-ban népszerű munkaterületek voltak

- ✓ Kulturális örökség, hagyományok; a részt vevő országok ünnepeinek, szokásainak feldolgozása; mindennapi életének összehasonlítása
- ✓ Európai állampolgárság
- ✓ Környezeti nevelés, környezetvédelem
- ✓ Étkezési szokások, helyes táplálkozás, egészséges életmód
- ✓ Történelmi, művészettörténeti összehasonlítások
- ✓ Művészeti témák: irodalom, képzőművészet, zene, tánc

A projekttemák kidolgozását segítik elő a mobilitási lehetőségek, amelyek Iskolai és Iskolafejlesztési Projektek esetén hat pedagógus és négy diák számára biztosítanak tapasztalatszerzési lehetőséget a partnerintézményeknél. 2006-ban a pénzügyi keretből Iskolai Projektek esetén átlagosan négy pedagógus és három tanuló, Iskolafejlesztési Projektek esetén hat pedagógus és három tanuló, míg a Nyelvi Projektek esetén átlagosan tizenöt diákból és három kísérőtanárból álló csoport utazását támogattuk (hiszen az utóbbi esetben mindössze a cserelátogatás áll a diákok rendelkezésére, hogy elkészítsék az egyéves közös munkát bemutató terméket). Ez azt jelenti, hogy mintegy ezerkétszáz pedagógus és ezerötyszáz tanuló kap lehetőséget külföldi utazásra ebben a tanévben a Comenius 1 projektek keretében.

Iskolatípusok

A legtöbb pályázat 2006-ban középiskoláktól és általános iskolákból érkezett. A támogatott pályázatok közel felét teszik ki a középfokú és harmadát az alapfokú oktatási intézmények által beküldöttek. Nyelvi Projektek esetén, elsősorban középiskolák, szakképző intézmények nyertek támogatást, mindössze hét általános iskola vett részt nyertes pályázattal, ami azzal magyarázható, hogy a nyelvi projektek esetében a diákcserén részt vevő tanulók életkora legalább 12 év kell legyen.

Comenius 1 Előkészítő Látogatások

A partneriskolák közötti személyes kapcsolatfelvételt és így az iskolai együttműködések hatékonyabb előkészítését segítik az *előkészítő látogatások*, melyekre külön lehet pályázni. Az erre szolgáló támogatási keret része a Comenius 1 akció költségvetésének.

2006-ban 60 előkészítő látogatás pályázat érkezett, amelyből 47 nyert támogatást. A támogatottság aránya 78% (2005: 67%). A pályázatok összes támogatása 49 534 euró volt.

Az idei évben a pályázók között 4 óvoda szerepelt, a pályázatok többsége középiskolákból (43%) érkezett, de az általános iskolák is jelentős számban (30%) képviselték magukat, 12 pályázat pedig vegyes típusú intézményből érkezett.

Az előkészítő látogatásoknál kimagaslóan az Egyesült Királyság és Németország szerepeltek leggyakrabban a választott célországok között, őket követi Portugália, Franciaország és Olaszország, az újonnan csatlakozott országokba mindössze 3 út vezetett. A tavalyi évhez képest örömteli változást jelent, hogy több olyan ország szerepel a célországok között, ahová a múlt évben nem szándékoztak utazni (Lettország, Litvánia, Málta és Törökország). Ezen kívül még az a pozitív változás figyelhető meg, hogy az intézményvezetők folyamatosan figyelemmel követik és fontosnak tartják, támogatják kollégáik azon törekvéseit, hogy nemzetközi iskolai együttműködési projekteket hozzanak létre, mert a legtöbb előkészítő látogatáson ők is képviseltetni szeretnék magukat.

A támogatott pályázatokat tekintve Budapest (13) vezeti a listát, ezt követi Csongrád megye 8 beadott pályázattal, majd 5-5 pályázattal Bács-Kiskun és Fejér megye következik. Őket követi Borsod-Abaúj-Zemplén, Győr-Moson-Sopron, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megye 4-4 pályázattal. Majd csökkenő sorrendben következik Szabolcs-Szatmár-Bereg és Szolnok, Békés és Pest megye, valamint 1-1 benyújtott pályázattal zárja a sort Baranya, Hajdú-Bihar, Komárom-Esztergom, Nógrád és Veszprém megye. Ez megfelel a projektpályázatok eloszlásának. A tavalyival azonos adat, hogy sem Tolna, sem Zala megyéből nem érkezett pályázat.

Az elfogadott Előkészítő Látogatások közül 16 partnerkereső szemináriumon való részvételre irányult. Három látogatás során Nyelvi projekt előkészítése volt a cél, öt esetben Iskolafejlesztési és 23 esetben Iskolai projekt kidolgozását tűzték ki célul.

Az Előkészítő Látogatáson részt vett pedagógusok már a kezdetektől fogva sokkal hatékonyabbnak értékelik partnerkapcsolatukat, mint azok, akik a pályázat sikeressége után találkoznak először, illetve a partnerkereső szemináriumon való kapcsolatteremtést eredményesebbnek látják az internetes partnerkeresésnél.

III.1.1.2.2. Comenius 2.1 – A tanárok alap- és továbbképzésének fejlesztése

A COMENIUS 2.1 akció célja olyan nemzetközi együttműködésben megvalósuló projektek támogatása, amelyek hozzájárulnak a tanárok alap- és továbbképzésének fejlesztéséhez.

A projekteknek az alábbi tevékenységek legalább egyikét kell megvalósítaniuk:

- tanártovábbképző kurzusok létrehozása és lebonyolítása,
- tantervfejlesztés a tanárok alapképzésében,
- tanárjelöltek egyéni ösztöndíjas részképzésének megszervezése,
- tanítási módszerek, pedagógiai stratégiák kidolgozása különös tekintettel a sajátos nevelési igényű csoportokra valamint etnikai kisebbségek, fogyatékkal élő vagy szociálisan hátrányos helyzetű tanulóakra.

A COMENIUS 2.1 pályázatokról az Európai Bizottság hoz döntést, a nemzeti irodáknak azonban véleményezési jogkörük van. A Bizottság a végső döntés meghozatalánál figyelembe veszi a kialakított véleményeket. A nemzeti irodák fő feladata a centralizált akciókkal kapcsolatban a pályázati lehetőségek megismertetése a pályázásra jogosult intézményekkel és a pályázati tanácsadás.

Összefoglaló

2005-ben európai szinten 52 pályázat nyert támogatást.

A támogatott pályázatok közül nyolcban vesz részt *kilenc* magyar intézmény, de egyik sem koordinátorként, ez a duplája a tavaly támogatást nyert projektekből részt vevő magyar intézmények számának.

III.1.1.2.3. Comenius 2.2.B – Nyelvtanár-asszisztensi ösztöndíjak

Egyéni pályázatok

A COMENIUS nyelvtanár-asszisztensi akció keretében leendő nyelvtanárok valamely Socrates tagállam egy közoktatási intézményében 3-8 hónap időtartamú tanítási gyakorlatot végezhetnek.

A nyelvi asszisztenseknek nem csak az a feladatuk, hogy idegen nyelvet (anyanyelvüket vagy egy EU nyelvet) tanítsanak, hanem az is, hogy általános országismereti tudnivalókat adjanak át hazájukról. Tevékenységük során betekintést nyernek a fogadó ország idegennyelv-oktatási módszereibe, fejlesztik nyelvi készségüket, valamint bővítik ismereteiket a fogadó országról és annak oktatási rendszeréről.

Összefoglaló

Idén összesen 127 Comenius 2.2.b pályázat érkezett, s ezek közül 3 pályázat volt formai hibás. A bírálók tartalmi szempontból 45 pályázatot utasítottak el, a tartaléklistára 36 pályázó került. 2006-ban e tevékenység támogatására 184 994 euró állt a rendelkezésünkre, s ennek figyelembevételével a bírálók javaslata alapján végül 43 pályázat támogatását hagyta jóvá a Kuratórium. Ebben az évben mindössze két pályázó lépett vissza a tanítási gyakorlat megvalósításától, az ő helyükre szokás szerint a tartaléklistáról kerestünk megfelelő Comenius asszisztentst.

Munkanyelvek

A pályázatok valamivel kevesebb mint a fele volt angol nyelvű (47.7%). A munkanyelvek közötti további sorrend megfelel az elmúlt években tapasztaltaknak: 29-en pályáztak német nyelven (22.8%), 19-en franciául (14.9%). Magyarországon az asszisztensek körében az olasz nyelv még mindig népszerűbb a spanyolnál, mindkettő 10% alatti részesedéssel (11 olasz és 8 spanyol nyelvű pályázat.)

A tanult idegen nyelvek

A tanult idegen nyelvek esetében a nyelvi sokszínűség erősödését támogatja, hogy több pályázó esetében kettő, néhány esetben három idegen nyelv tanulását is jelzi az űrlap. Az angolt 70, németet 31, franciát 26, olaszt 20, spanyolt 11 pályázó szándékozott tanítani. A magyar mint idegen nyelv tanítása 35 pályázatban szerepelt, de emellett holland, cseh, lengyel és portugál nyelvek tanítására is vállalkoztak a pályázók.

A célországok

2006-ban 13 Socrates tagállamban töltöttek tanítási gyakorlatot magyar Comenius nyelvtanár-asszisztensek. A legkedveltebb célország Spanyolország volt, nyolcan utaztak ide a támogatott pályázók közül. Öt-öt támogatott kiutazóval követi Spanyolországot Belgium, Németország és a tavalyi első Olaszország, de négy-négy asszisztens fogadásával kiemelkedik még Franciaország, az Egyesült Királyság és Portugália is. A régióban Lengyelországban és Csehországban valósult meg tanítási gyakorlat magyar résztvevővel idén.

Régiók

A pályázatok valamivel több, mint 42%-a érkezett a Közép-Magyarországi régióból, ugyanakkor ez az arány a támogatott pályázatok esetén már 51%. A teljes pályázati anyagot tekintve második az Észak-Alföldi, harmadik a Dél-alföldi régió. Legkevesebb pályázat az Észak-Magyarországi régióból érkezett, összesen 6, ami a beérkezett pályázatok 4.7%-a.

Összehasonlítás a 2005-ös évvel

2006-ban a beérkezett pályázatok száma csökkent. Míg az előző években a pályázatok 23%-t tudtuk támogatni, idén ez az arány kevéssel meghaladta a 30%-t (ebben a némileg megnövekedett pályázati forrás is szerepet játszott). Mivel még így is a pályázatok alig harmadának támogatására nyílt lehetőségünk, ez a szám továbbra is biztosította, hogy csak a valóban magas szakmai színvonalú pályázatokat támogassuk. A nyelvek tekintetében figyelemreméltó fejlemény, hogy a francia, az olasz és a spanyol pályázatok aránya számottevően növekedett, míg az angol és a németé csökkent.

Magyar mint idegen nyelvi képzés

Mivel az idegennyelv-szakosok általában nem rendelkeznek magyar mint idegen nyelv oktatására feljogosító végzettséggel, de a fogadó intézményben egyik kötelezettségük a magyar nyelv és kultúra oktatása, a Tempus Közalapítvány a sikeres pályázóknak kiutazásuk előtt egynapos képzést szervezett.

A képzési tárgyak között szerepelt többek között az országismeret oktatása, a magyar nyelvtanítás szempontjából a magyar nyelv tanításának módszertana. A résztvevők megismerkedhettek a tanári gyakorlatuk alatt felhasználható magyar nyelvkönyvekkel, illetve olyan nyelvi játékokkal, amelyek speciálisan egy-egy magyar nyelvi elem elsajátításához segítenek hozzá.

Intézményi pályázatok

Magyar óvodák, általános és középiskolák is pályázhatnak asszisztensek fogadására. A fogadó iskolák nem részesülnek anyagi támogatásban, mivel a Magyarországon tevékenykedő külföldi nyelvtanár-asszisztens ösztöndíjat kap a saját országa Socrates nemzeti irodájától.

A 2006-ban 48 intézményi pályázat érkezett a beadási határidőre, melyek közül mindössze egy volt formai hibás. A többi 47 intézmény pályázata alapján alkalmas volt arra, hogy Comenius nyelvtanár-asszisztentst fogadjon, de az irodák közötti egyeztetést követően a 2005-ös évhez hasonlóan mindössze tizenegy asszisztens érkezett Magyarországra.

A pályázatok földrajzi megoszlása

A pályázatok közül 18-at a Közép-Magyarországi régióból nyújtottak be. A dél-alföldi és az észak-alföldi régióból 7-7 pályázat érkezett, Észak-Magyarországról 6, a Közép-Dunántúlról 4, a Nyugat-Dunántúlról és a Dél-Dunántúlról pedig 3-3.

A tizenegy bejövő asszisztens közül öten Budapesten, egy-egy asszisztens Debrecenben, Egerben, Jászapátiban, Nyíregyházán, Pécsen és Székesfehérváron tanít.

A jelentkező intézmények típusa

A pályázó intézmények közül 3 volt óvoda, 15 általános iskola, 2 általános iskola és gimnázium, 6 gimnázium, 7 szakközépiskola, 7 gimnázium és szakközépiskola, 2 szakiskola, 3 szakközépiskola és szakiskola, 1 kollégium, és 2 nyelvtudó.

III.1.1.2.4. Comenius 2.2.C – Külföldi szakmai továbbképzések pedagógusoknak

A COMENIUS tanár-továbbképzések célja a pedagógusok készségeinek fejlesztése a nyelvtanítás, valamint az idegen nyelven történő oktatás területén. Pénzügyi támogatásra lehet pályázni 1-4 hetes, az Európai Unió valamely tagállamában tartott intenzív kurzusokon vagy szakmai és módszertani továbbképzéseken való részvételhez nyelvtanár-továbbképző vagy általános tanár-továbbképző kurzusokra.

A 2006. februári határidőre 378-an pályáztak, közülük 59 (mindössze a benyújtott pályázatok 15%-a) bizonyult formai szempontból érvénytelennek. 206 pályázó részesült támogatásban. A tanártovábbképző kurzusra támogatást nyert pályázóknak összesen 328 999 eurót²¹ ítelt meg a Tempus Közalapítvány, tehát átlagban pályázatonként 1597 euró.

A korábbi évekhez hasonlóan jelentősen több a nyelvtanár-továbbképzésre jelentkezők aránya az általános tanár-továbbképzéssel szemben, s hasonló ez az arány az elfogadott pályázatok esetében is.

A beérkezett és elfogadott pályázatok területi eloszlása

Az előző évekhez hasonlóan Közép-Magyarországról érkezett a jelentkezők jelentős része, a támogatott pályázóknak pedig a 61%-a érkezett Budapestről és Pest megyéből.

A megyék szerinti kimutatás árnyaltabb képet ad, s rávilágít arra is, hogy az ország mely területein kell ismertebbé tenni a tanár-továbbképzésekben rejlő lehetőségeket a jövőben. Mint a táblázatban látható, az akció keretében (túlmutatva Budapesten és Pest megyén), három megye kivételével nagyjából kiegyensúlyozott a beérkezett pályázatok száma. A legkevesebb pályázat (összesen 7) Nógrád megyéből, Somogy megyéből és Zala megyéből érkezett (1,8 %)

Iskolatípusok

A régiókkal ellentétben az iskolatípusok esetében inkább negatív tendencia érvényesült az elmúlt két pályázati évben: tovább nőtt a középiskolai pedagógusok részvételi aránya a külföldi továbbképzéseken az általános iskolai és óvodai pedagógusokkal szemben.

²¹ 250 Ft/ euró árfolyamon átszámolva ez több mint 8 millió forint.

Nyelvek és célországok

A nyelvek tekintetében elmondható, hogy a megjelentetett magyar nyelvű pályázati űrlapnak köszönhetően a pályázatok 64 százaléka magyar nyelven érkezett be. Az összes továbbképzés 32 százaléka az angol nyelvre irányul, míg a továbbképzések mindössze 2,7 százaléka zajlik német nyelven, mely jelentős visszaesést jelent az elmúlt évekhez képest. A kevésbé széles körben beszélt, s így prioritást élvező nyelvek közül egyedül a francia jelent meg.

A beérkezett pályázatok túlnyomó többsége az Egyesült Királyságot (49%), illetve Írországot (21%) jelölte meg célországgént, az előző évekhez hasonlóan Németországot (9%) és Franciaországot (4%) is megelőzve. Sajnos változatlanul nem volt a pályázók között Lettországra, Csehországra készülő pedagógus, illetve 2006-ban már Izland sem szerepelt a célországok között. Ez feltehetően azzal magyarázható, hogy a pedagógusok elsősorban az általuk beszélt nyelvet anyanyelvként használó országot választják.

A kurzusok témája

Mivel a továbbképzéseken túlnyomórészt nyelvtanárok vettek részt, az előző évekkel megegyező képet mutat a statisztika. A témák közt a nyelvtanítás módszertanával kapcsolatosak domináltak. Bizonyos továbbképzések az új technológiai eszközök és a média alkalmazási lehetőségeit járták körbe és sok képzés hangsúlyozta az interkulturális vonatkozásokat az oktatásban. Természettudományos szakterülethez kapcsolódó továbbképzést mindössze két pedagógus választott.

III.1.1.2.5. Comenius 3 – Közoktatási hálózatok létrehozása

A SOCRATES program első szakaszában számos érdekes és magas színvonalú COMENIUS projekt jött létre. A COMENIUS hálózatok célja, hogy előmozdítsák az együttműködést és az innovációt a közoktatásban, és összekössék a projektekben részt vevő intézményeket a közös érdeklődésre számot tartó tématerületen.

A hálózatokban legalább hat ország egy-egy intézménye működik együtt. Bekapcsolódhatnak olyan oktatási intézmények, szervezetek is, amelyek előzőleg nem vettek részt a COMENIUS akciókban. A koordinátor szerepet olyan intézménynek kell vállalnia, amely erős szervezeti alapokkal rendelkezik, ezért az Európai Bizottság jobbnak látja, ha a koordinátor szerepét felsőoktatási/tanárképző intézmény vagy kutatóközpont vállalja fel. A pályázás kétlépcsős és teljesen centralizált, azaz csak akkor kell beküldeni a pályázatot a Tempus Közalapítványhoz, ha magyar a koordináló intézmény (a pályázatot azonban ekkor sem véleményezhetjük).

2006-ban európai szinten összesen 4 újabb hálózat nyert támogatást, melyek közül az egyikben a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat (Debrecen) partnerként vesz részt.

Az elmúlt három évben elindult és még Socrates támogatást élvező hálózatok közül hatban vesz részt magyar partnerintézmény.

III.1.1.3. Arion - Külföldi tanulmányutak oktatási döntéshozók és szakértők számára

Az Arion célja az információ- és tapasztalatcsere elősegítése oktatáspolitikai kérdésekben, a tanulmányutakon résztvevők által megszerzett ismeretek és tapasztalatok terjesztése, valamint az Arion összekapcsolása az oktatási és képzési rendszerek konkrét jövőbeni céljaihoz kapcsolódó munkaprogrammal. Az Arion keretében a Socrates országok oktatási intézményei egyhetes nemzetközi tanulmányutakat szerveznek az alábbi fő tématerületeken:

♦ oktatási rendszerek általános tanulmányozása	♦ idegennyelv-oktatás
♦ a teljesítmények értékelése és osztályozása	♦ egészséges életre nevelés
♦ az analfabétizmust megelőző intézkedések	♦ környezetvédelmi nevelés
♦ KIT alkalmazása az oktatásban	♦ az iskolavezető
♦ fogyatékos tanulók integrált oktatása	♦ az iskola
♦ esélyegyenlőség az oktatásban	♦ a tanulók
♦ interkulturális oktatás	♦ felnőttoktatás
♦ az iskolai kudarc megelőzése	♦ erőszak és gyermekvédelem
♦ európai dimenzió az oktatásban	♦ az oktatás minősége
♦ a tanári hivatás	♦ az iskola-felügyelő szerepe
♦ a szülők szerepe és bevonásuk az iskolai életbe	♦ a tanterv

Főbb eredmények

Az érdeklődő szakértők egyéni ösztöndíjas támogatásra nyújthatnak be pályázatot a Socrates Nemzeti Irodához. A program költségvetési kerete 2006-ban 69 377 euró, melyből 1 309 euró átlagtámogatással számolva 2006-ban 53 tanulmányút támogatható.

Ebben az évben tovább nőtt a beadott pályázatok száma (108), amely lehetővé tette, hogy csak azokat a pályázókat javasolják támogatásra a bírálók, akik valóban magas színvonalú szakmai programot nyújtottak be, sőt sikerült egy tíz fős várólistát is felállítani.

Az Arion katalógusban a tanulmányutakat 25 témakörbe osztva találjuk. A 25 témakörből tizenhatban vettek részt magyarországi oktatási szakértők a 2006-os pályázati évben.

Az intézménytípus szerinti megoszlás azt mutatja, hogy többé-kevésbé az oktatási rendszer teljes vetülete kapcsolatba került a programmal. A támogatott pályázatok között találunk szakértőket, akik az oktatás minden szintjén található intézményekből érkeztek, de vállalkozásoktól, önkormányzatoktól, helyi vagy országos oktatási szervezetektől illetve minisztériumtól is pályáztak.

A regisztrált pályázatok területi megoszlását vizsgálva elmondhatjuk, hogy 37%-a Budapestről, 9%-a pedig Pest megyéből érkezett. A megyék szerinti bontásból kiderül, hogy csak Zala megyéből nem küldtek pályázatot.

A nemek szerinti megoszlásban még mindig a nők fölénye meghatározó. Ebben az évben 91 pályázatot írtak nők, melyből 46 pályázatot támogattunk. Az összes pályázó között 17 férfi volt, melyből 8 került a támogatott kategóriába. A nők aránya tehát mindkét esetben 85% körüli.

Bár idén is az angol volt a legnépszerűbb munkanyelv, az összes munkanyelvhez képest aránya a tavalyi 88%-ról 72%-ra csökkent. Olasz munkanyelvű tanulmányúton idén nem vett részt magyar szakértő, a francia és a német nyelvű tanulmányutakon résztvevők számának növekedése jelentősnek mondható. Idén 18 tagországba utaztak magyar résztvevők, ami mindenképpen jó arálynak nevezhető. Lengyelországot és Észtországot Törökország, Görögország és Szlovákia váltotta az alábbi táblázatban.

Magyarországi tanulmányutak

A 2006/2007-ben megvalósítandó tanulmányutak szervezésére mindössze négy pályázat érkezett, s a bírálók szakmai értékelésének megfelelően mind a négyet javasoltuk az Arion kurzuskatalógusba. Mivel a katalógusban mindig több tanulmányutat jelentetnek meg, mint amennyinek a megszervezésére a programban rendelkezésre álló források mellett ténylegesen lehetőség van, így minden évben több tanulmányutat törölnek az egyeztetések során. Ebben az évben emiatt két magyar tanulmányút megszervezéséről kellett lemondanunk. További kedvezőtlen fejlemény, hogy az egyik támogatott pályázó szervezeti változások miatt végül elállt a tanulmányút megrendezésétől, így végül mindössze egyetlen kurzusra érkeztek külföldi szakértők, igaz, azt komoly szakmai elismerés övezte.

Az Arion programmal kapcsolatos egyéb információk és az Arion kurzuskatalógus megtalálható a Bécsi székhelyi központi Arion Iroda honlapján: <http://www.studyvisits.net/>

III.1.1.4. Centralizált akciókat előkészítő látogatások

A Centralizált akciókat előkészítő látogatások program 2006-ban, már az Egész életen át tartó tanulás program (LLP) új akcióinak kidolgozását volt hivatott elősegíteni.

Az LLP programban, a Comenius többoldalú projektek, Comenius Hálózatok, Erasmus tantervfejlesztési projektek, Erasmus tematikus hálózatok, Grundtvig Hálózatok, Grundtvig többoldalú projektek, és Transzverzális programok akcióihoz kapcsolódóan a leendő pályázók előkészítő látogatásra utazhatnak a pályázat benyújtásával és a projekt megszervezésével összefüggő teendők összehangolása céljából. Kétféle tevékenység támogatható az előkészítő látogatás keretein belül: partnerkereső szemináriumon való részvétel, illetve a pályázati űrlap kitöltését és a projekt részleteinek kidolgozását elősegítő találkozó lebonyolítása.

A 2006. júniusától kezdődő támogatási időszakra a Magyarországról induló centralizált pályázatokat előkészítő látogatások megvalósítására előirányzott kerete 34 234 euró²² volt, melyből 12 296 eurót ítéltünk meg a pályázóknak.

Magyarországon az intézmények erre az időszakra 15 pályázatot nyújtottak be; közülük 12 intézmény 15 képviselője a partnereihez. Sajnos az előző évtől eltérően nem érkezett pályázat partnerkereső szemináriumon való részvételre.

A 2006-os előirányzott költségvetésnek mindössze 36%-át állt módunkban felhasználni, mivel az Európai Bizottság időközi tájékoztatása alapján az Egész Életen át tartó tanulás programra való átállás miatt, az erre az akcióra irányuló pályázatok 2007. január 1. után nem támogathatóak.

A Comenius többoldalú projektekhez és a Comenius Hálózatokhoz kapcsolódó előkészítő látogatások voltak a legnépszerűbbek, de érkezett pályázat Grundtvig Hálózat előkészítését célozva, illetve a Transzverzális programok kidolgozására is.

A legtöbb pályázat felsőoktatási intézményből és középiskolából érkezett, ugyanakkor a pályázó intézmények között szerepeltek non-profit szervezetek, és kutatóintézet is. Két általános iskolából érkezett mindössze pályázat, mely magyarázható azzal, hogy nem ez az intézménytípus az elsődleges célcsoportja a Centralizált akcióknak.

²² 250 Ft / euró árfolyamon számolva ez több mint 8,5 millió forint

Mindössze 7 megyéből érkeztek pályázatok, melyek többsége Budapestről érkezett (41%). A többi megye képviselőinek távol maradása feltehetően a rövid támogatási időszakkal magyarázható.

A látogatások során legtöbbször Németországba utaztak, és külön öröm, hogy Szlovákia is szerepelt a célszörzágok között.

III.1.1.5. Grundtvig pályázati akció

A Grundtvig pályázati akció célja, hogy európai együttműködések által elősegítse a felnőttoktatás európai dimenziójának kialakulását, illetve a felnőttoktatás minőségének és hozzáférhetőségének javítását, ezáltal elősegíti a felnőtt tanulók más kultúrákról szóló ismereteinek bővülését, társadalmi aktivitásuk erősödését. A Grundtvig akció a szakmától független, általános ismeretek oktatásának és tanulásának a támogatásával egészíti ki a Leonardo programot.

Pályázattípusok

Tanulási kapcsolatok. Elsősorban olyan intézmények részvételét támogatja, amelyek még nem rendelkeznek jelentős tapasztalatokkal a nemzetközi együttműködések és a projektmegvalósítás területén. A projekteken legalább három, a felnőttoktatásban érintett intézmény vesz részt, három különböző országból.

Felnőttoktatói mobilitás. Felnőtt tanulókkal foglalkozó oktatók, tanácsadók, intézményvezetők külföldi továbbképzésének támogatása nemzetközi szemináriumokon való részvétel vagy egy külföldi tanulmányút keretében.

Előkészítő látogatások: A Grundtvig Tanulási kapcsolatra vagy centralizált projektekre pályázni kívánó szervezetek munkatársainak szóló támogatás, mely felhasználható partnerkereső szemináriumon vagy projektelőkészítő találkozáson való részvételre, illetve európai Grundtvig konferencián való részvételre.

Eredmények

Tanulási kapcsolatok

A 2006. márciusi pályázati határidőre beadott 77 magyar pályázat lényegében megegyezett az előző évi adattal, ami a pályázati aktivitás stabilizálódását mutatja. Ezek közül végül 47 projekt indult el a 2006/2007-es tanévben. A számukra megítélt támogatás összesen 406 646 euró volt. Az átlagos támogatás mértéke 8652 euró, az előző évi átlagnál valamivel magasabb. (Míg a legalacsonyabb támogatási összeg 2870 euró, addig a legmagasabb 13 000 euró).

Felnőttoktatói mobilitás

A Tempus Közalapítvány kuratóriumának döntése alapján 2004 szeptemberétől a pályázati határidő minden hónap első munkanapja, így gyakorlatilag folyamatosan lehet jelentkezni. 2006-ban 19-ből 18 oktató nyert támogatást. A beküldött összes pályázat száma alacsonyabb a tavalyinál, mert ezt a pályázati keretet csak december 31-ig (vagyis 12 hónap helyett csak 6

hónapig) használhattuk fel. A Grundtvig 3 Felnőttoktatási mobilitás keretén belül összesen 24 189 eurót kötöttünk le.

2006 első félévében azonban még a 2005-ös pályázati keretet használtuk, amiből a beérkezett 33 pályázat közül 26-ot támogattunk, melyekre 31 174,16 eurót kötöttünk le.

Előkészítő látogatások

2006-ban összesen 23 pályázat érkezett ebben az akcióban, melyek közül mindegyiket támogattunk, összesen 19 694 euró támogatást nyújtottunk. A tavalyi adatokhoz képest kis növekedés mutatkozik, ennek igazi hatását azonban majd csak a 2007-es pályázati határidőre beérkező projektek számán mérhetjük le.

Legfontosabb trendek és eredmények

Tanulási kapcsolatok

Ebben az évben vezettük be, hogy egy szervezet csak egy Tanulási kapcsolat projektben való részvételre kaphat támogatást. Az új szabály az egy pályázó által beadott pályázatok számának csökkenését eredményezte, ugyanakkor a beadott pályázatok száma nem változott jelentősen, ami azt jelenti, hogy sikerült a többszörösen pályázó szervezetek helyett újakat bevonni a nemzetközi együttműködésbe. Szintén jó hatással volt az új rendszer a rendelkezésre álló költségvetés elosztására, több új, még gyakorlatlan, de ígéretes kezdeményezéssel jelentkező szervezet kapott lehetőséget terveinek megvalósítására.

A támogatott projektek koordinátorai között évek óta a leggyakoribb a német, osztrák vagy olasz szervezet, de Európa másik 11 országában is találunk koordinátorokat magyar partnerekkel. Magyarországon hat szervezetet támogatunk koordinátori szerepben, ez a tavalyi háromhoz képest jelentősnek mondható növekedés.

A támogatott pályázatok megoszlása régióként:

Közép-Magyarország (Budapest)	16 (13)
Nyugat-Dunántúl	4
Közép-Dunántúl	7
Dél-Dunántúl	2
Észak-Magyarország	6
Észak-Alföld	4
Dél-Alföld	7

Az adatokból látható, hogy Közép-Magyarországon (és ezen belül is Budapesten) a legnagyobb pályázati aktivitás, aminek valószínűleg több oka is van. Az ebben a régióban és a fővárosban működő szervezeteknek talán több alkalmuk van információt szerezni a nemzetközi együttműködési lehetőségekről és általában európai kapcsolataik is szerteágazóbbak. Ugyanakkor az is igaz, hogy a felnőttoktatással foglalkozó (és ezért pályázásra jogosult) szervezetek nagyobb sűrűségben találhatók a közép-magyarországi régióban és Budapesten, mint máshol az országban.

A választott témákat tekintve színes a paletta. Sok projektben kap szerepet valamilyen hátrányos helyzetű csoport (siketek, migránsok, fogvatartottak) vagy esélyegyenlőségi

törekvés (időskori tanulás, női egyenjogúság, munkaerőpiaci integráció). Európa más országaihoz hasonlóan Magyarországon is megjelent a generációk közötti tanulás és a konfliktuskezelés, békeoktatás, mint új projekttema, de több művészeti témájú pályázatot is támogattunk.

A Tanulási kapcsolat projektek egyik célja, a felnőtt tanulók aktív bevonása a projektmunkába és a mobilitási tevékenységekbe csak részben látszik megvalósíthatónak. Több projektben a felnőtt tanulót inkább az eredmények felhasználójának, mint a közös tanulási folyamat részének tekintik, bár ennek egyre több ellenpéldáját is láthatjuk Magyarországon. A felnőtt tanulók mobilitásának a projektek keretében egyik akadálya a költségvetés, amely csak néhány felnőtt tanuló külföldi utazását fedezi, még akkor is, ha 2006-ban a projektek költségvetésének véglegesítésekor a felnőtt tanulók mobilitását is tervező pályázóknak magasabb támogatást ítéltünk meg. A felnőtt tanulói mobilitásnak egyéb akadályai is jelentkeztek néhány projekt esetében, melyek további többlettámogatás nyújtásával sem oldhatók fel (például egészségügyi problémák, munkahelyi kööttségek vagy a börtönoktatási projektek esetében a felnőtt tanulók aktuális élethelyzete).

2006-ban a pályázókat segítette egy új pályázati útmutató (a Grundtvig Navigátor), mely több nemzeti iroda összefogásával, közösen íródott és 2005 végén jelent meg magyar fordításban is.

Felnőttoktatói mobilitás

A pályázati aktivitás a tavalyi évhez képest határozottan nőtt, ennek megfelelően az akció keretében lekötött összes támogatás is jelentősen magasabb, mint 2005-ben. A pályázatok minősége mind formai, mind tartalmi szempontból javulást mutat. A továbbképzések témái között megjelentek olyan új területek, melyeknek Magyarországon kevés hagyománya van: ilyen például a családi tanulás vagy a múzeumi tanulás.

A pályázatok kévessel több mint fele Közép-Magyarországról érkezett, a legkevesebb pályázatot pedig a két alföldi régióból kaptuk. A támogatott pályázatok esetében is kimagaslik Közép-Magyarország, azon belül is Budapest. Ez az arány 2005-ben a beadott pályázatok esetében megközelítette a 72%-ot, a támogatottak esetében pedig a 80%-ot, így elmondhatjuk, hogy a főváros-centrikus pályázási aktivitás megtörni látszik, a Grundtvig akció népszerűsége vidéken is növekszik. Összességében az alföldi régiók relatív passzivitását kivéve a pályázatok és a támogatások eloszlása földrajzi értelemben arányosnak mondható. Ugyanúgy, mint a Tanulási kapcsolat projektek esetében, itt is meg kell említenünk, hogy a pályázásra jogosult szakemberek nagyobb hányada valószínűleg Budapesten és környékén dolgozik, ezért a regionális eloszlás várhatóan sosem lesz teljesen egyenletes.

Technikai szempontból érdemes megemlíteni, hogy a Felnőttoktatói mobilitás akcióhoz tartozó on-line űrlap 2006-ban megújításra került, ezzel párhuzamosan pedig új, sokkal részletesebb pályázati útmutató is készült. Az év második felében ennek hatása már érezhető volt a formai hibás pályázatok számának csökkenésében.

Előkészítő látogatások:

Az előkészítő látogatás támogatást 9 fő partnerkereső szemináriumon való részvételre, míg 12 fő projektelőkészítő találkozóra használta fel. Két pályázónk európai konferencián való részvételre nyert támogatást és képviselhette hazánkat, illetve az intézményében futó projektet a Finnországi "Joy of Learning" című Grundtvig Tanulási kapcsolat konferencián. A

célszágok rendkívül változatosak, de legnépszerűbbként kiemelkedik Belgium, ahová négyen látogattak el egy-egy projekt előkészítése céljából.

Centralizált projektek

2006-ban az Európai Bizottság 11 olyan centralizált pályázatot támogatott, melyben magyar partner is szerepelt, magyar koordinátor azonban nem kapott támogatást. A pályázatok közül több is esélyegyenlőségi témát dolgoz fel, míg mások az aktív európai állampolgárságra, az időskori tanulásra vagy az önkéntesség során megszerezhető tudás és képességek hasznosítására koncentrálnak.

Nemzetközi Grundtvig kurzusok Magyarországon

2006-ban Magyarországról 14 nemzetközi kurzus került meghirdetésre a Comenius-Grundtvig kurzuskatalógusban, kifejezetten Grundtvig felnőttoktatói mobilitásra pályázó szakemberek számára. A kurzusok megvalósulásáról és sikeréről sajnos nem minden esetben van megbízható információnk, ezért statisztikai adatokat nem tudunk vezetni róluk, annyi azonban biztosan állítható, hogy a 2005-ös adathoz képest (12) kis növekedés mutatkozik a Magyarországon szervezett kurzusok számában.

Egyéb szakmai tevékenység

2006 végén egy módszertani füzetet adtunk ki, melynek címe *Jó példák a nem-formális és informális tanulás területéről*. A kiadványban több magyarországi Grundtvig projektpartner és egyéni pályázó osztja meg nemzetközi szakmai tapasztalatait az olvasókkal.

III.1.2. Leonardo da Vinci

A Leonardo da Vinci program az Európai Unió 1995-ben indult **együttműködési programja a szakképzés területén**. A program második szakasza a 2000. január 1-től 2006. december 31-ig tartó időszakot öleli fel.

A programban minden szakmai képzéssel foglalkozó köz- és magánintézmény, szervezet részt vehet. Egyének csak intézményeken keresztül részesülhetnek Leonardo támogatásban. A Leonardo program magyarországi kezeléséért a Tempus Közalapítvány Leonardo Nemzeti Irodája (LNI) felelős²³. Az LNI 1999. szeptember 1-je óta működik a Tempus Közalapítvány keretei között.

Az Iroda működtetését az Oktatási Minisztérium és az EU Bizottsága támogatja az évente megkötött szerződések alapján.

A 2000. január 1-2006. december 31-ig tartó programszakasz teljes költségvetése 1150 millió euró²⁴.

A program költségvetését az EU központi költségvetése finanszírozza.

A Leonardo program hozzájárul a tudás Európájának előmozdításához az oktatási és képzési együttműködés európai térségének létrehozása által, és támogatja a tagállamoknak az

²³ A program végrehajtásának szakmai felügyeletét az Oktatási Minisztérium végzi.

²⁴ A társult országok által befizetett éves részvételi díj (az ún. entry ticket) nélkül

élethosszig tartó tanulásra és azon tudás, készségek és kompetenciák erősítésére vonatkozó politikáját, amelyek az aktív állampolgári szerepvállalás és a foglalkoztathatóság erősítésében közreműködhetnek. A program elősegíti az innovációt, a szakképzés minőségének fejlesztését és a gyakorlatorientált megoldások kidolgozását.

A Leonardo da Vinci program céljai

1. cél: a szakmai készségek és kompetenciák fejlesztése a szakmai alapképzés bármely szintjén résztvevők – különösen a fiatalok – körében, annak érdekében, hogy elősegítse a munkaerőpiacra való belépésüket, illetve újbóli munkába állásukat;

2. cél: a szakmai továbbképzés minőségének fejlesztése és ezen képzési formáknak az élethosszig tartó képzés jegyében mind szélesebb társadalmi rétegek számára történő elérhetővé tétele;

3. cél: a szakmai képzéssel kapcsolatos újítások (innováció) támogatása a versenyképesség fejlesztésével, a vállalkozói kedv bátorításával és új foglalkoztatási lehetőségek ösztönzésével kapcsolatban.

Pályázattípusok

Mobilitási projektek

- szakmai alapképzésben résztvevő fiatalok, felsőoktatásban tanuló diákok, fiatal dolgozók és friss diplomások 3-52 hetes külföldi szakmai gyakorlata Európában;
- HR vezetők, szakképzési szakemberek, foglalkoztatási tanácsadók, oktatók, valamint szaknyelvi oktatók 1-6 hetes tanulmányútja;

Kísérleti projektek

- nemzetközi partnerségekre épülő fejlesztő típusú projektek, amelyek célja új szakirányok, tantervek, képzési módszerek, tankönyvek és egyéb segédanyagok, taneszközök kifejlesztése.

Szaknyelvi projektek

- a nyelvi és szaknyelvi készségek fejlesztésének, valamint az eltérő kultúrák jobb megértésének támogatása – a szaknyelv-oktatáshoz kapcsolódó új tananyagok, módszerek kidolgozása;

Nemzetközi hálózatok

- nemzetközi együttműködési hálózatok, amelyek lehetővé teszik a tapasztalatok és helyes gyakorlatok cseréjét és széleskörű terjesztését;

Referenciaanyagok

- felmérések és tudományos elemzések készítése a szakképzés rendszeréről és gyakorlatáról.

A 2005-2006-os pályázati felhívás

Az aktuális pályázati felhívás közvetlenül is a lisszaboni és a koppenhágai folyamathoz kapcsolta a programot, és két stratégiai prioritást nevesített is:

1. Az európai munkaerőpiac fejlesztése,
2. Az európai oktatási és képzési rendszerek átalakítása, modernizálása és adaptációja. A felhívás szerint „a Leonardo da Vinci program az európai szakképzés-politika megvalósításának első számú eszköze kíván lenni”.

Prioritások:

- A képesítések átláthatósága
- A szakképzési rendszerek és gyakorlatok minőségének fejlesztése (minőségbiztosítás)
- Releváns és innovatív e-learninges tartalomfejlesztés
- Tanárok és oktatók továbbképzése

A fentiek valamennyi pályázattípusra vonatkoztak, leszámítva a mobilitást. A mobilitás esetében a minőségi megközelítés megerősödött, a felhívás külön kiemelt négy minőségi kritériumot:

- Nyelvi és kulturális felkészítés;
- A szakmai gyakorlat célja, tartalma és időtartama;
- Pedagógiai vonatkozások, tutorálás és mentorálás;
- A szakmai gyakorlat során megszerzett kompetenciák elismerése.

Legfontosabb trendek és eredmények

Mobilitási pályázatok

Ugyan a mobilitási pályázati keret jelentősen (18,5 százalékkal) emelkedett 2005-höz képest, és elérte a 3 471 000 EUR-t a pályázati igények növekedése azonban ezt is lényegesen meghaladta (49,7 százalékos növekedés, 2005: 157, 2006: 235), a program hétéves történetében nem volt még ilyen magas se a benyújtott, se az elfogadott pályázatok száma. A kiváló lekötési eredmények mellett megemlítendő, hogy a 2006-ban befejeződött 2004-es mobilitási projektek tényleges felhasználási mutatói (92,24%) is valamelyest tovább javultak a megelőző évhez képest.

A pályázati teljesítmény további erősödésére utal, hogy a beadott mobilitási pályázatok 71,6 százaléka kiváló vagy jó minősítést szerzett, ami ugyan 1 százalékkal alacsonyabb a megelőző évi adatnál, azonban csaknem 50 százalékkal magasabb pályázatszám mellett. Ezzel összhangban tovább **csökkent a formailag hibás pályázatok száma** a beadott pályázatok számának jelentős növekedése ellenére is (0,85 %). Mindez az információs tevékenység (általános információs napok, illetve pályázati szemináriumok) sikerességét jelzi.

A pályázó intézmények tanulási folyamatát bizonyítja, hogy az elutasított mobilitási projektet benyújtó intézmények két harmada új pályázó volt, vagyis a megelőző projekt jelentősen növelte a pályázati esélyeket. Ezzel együtt továbbra is sikerült biztosítani új intézmények

belépését a programba: az intézmények 35 %-a (121 intézményből 43 először valósíthat meg Leonardo projektet) – ezeknek mintegy a fele szakképző iskola.

Összességében – a kísérőkkel együtt 2025 fő vehet kiutazóként részt a Leonardo mobilitási projekteken, ez szintén rekordnak számít.

Az uniós programoknak a mobilitás minőségi szempontjainak széles körben való megismertetését szolgáló eszköze a „**Minőség a mobilitásban**” nívódíjak odaítélése. A nemzeti szintről továbblépve 2004-ben meghirdetésre került az európai szintű Leonardo da Vinci „Minőség a mobilitásban” projektverseny, melyre a programban részt vevő 31 ország jelölhette legkiválóbb projektjeit.

2006-ban a **legjobb 24 projekt között 4 magyar volt**, ami azt jelenti, hogy a szakmai alapképzésben résztvevő fiatalok kivételével (ahol ezúttal nem volt jelölés) minden célcsoportban (így az új, kis- és középvállalkozások célcsoportban is) került magyar intézmény a kategóriánkénti legjobb öt európai projekt közé, ez a 2004-es hasonló eredmény után már a második **páratlan eredmény Európában**. Díjazásban végül két magyar projekt (a Kecskeméti Kórház és a Pergamo Bt.) részesült – így elmondhatjuk, hogy a két év alatt a jelölések mintegy ötöde és a kiosztott kilenc minőségdíj egyharmada magyar intézményé lett.

A célországok vonatkozásában nem történt alapvető fordulat a megelőző pályázati fordulókhoz képest. Továbbra is messze a legnépszerűbb célország Németország – a német nyelv még mindig erős szakképzési pozícióinak, a szoros német-magyar kapcsolatoknak és a viszonylag kis földrajzi távolságnak köszönhetően. Ma már nem számít meglepetésnek, hogy Finnország holtversenyben a második legnépszerűbb célország Nagy-Britanniával együtt, elsősorban két ok következtében:

1. a finnek rendkívül nyitottak a magyar intézményekkel való együttműködésre,
2. az angol nyelv széleskörű elterjedtsége miatt ideális az angolul tanuló diákoknak.

Összességében elmondható, hogy szerteágazó a magyar intézmények kapcsolatrendszere, hiszen a programban résztvevő országok közül mindössze hattal nem valósítunk meg közös mobilitási projektet (Ciprus, Észtország, Izland, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg) – (Máltát leszámítva) a hat legkisebb országgal.

Küldő ország	DE	FI	UK	FR	IT	ES	SE	AT	NL	IE	CZ	NO	BE	DK
Érintett projektek száma	68	23	23	20	19	12	9	9	9	7	6	5	5	4
Küldő ország	PL	PT	RO	TR	SK	SI	MT	LV	GR	BG				
Érintett projektek száma	4	3	3	3	2	1	1	1	1	1				

A mobilitási projektek korábbi hatástanulmányainak tükrében pozitív fejlemény az is, hogy a külföldi szakmai gyakorlatok hossza mind a szakmai alapképzés, mind a felsőoktatás esetében valamelyest nőtt a megelőző évhez képest (5, illetve 23 hétre), míg a fiatal dolgozók / friss diplomások esetében az átlag ugyan valamelyest csökkent, azonban még így is messze meghaladja a minimális időtartamot. Ez lehetővé teszi a projektek pozitív hatásainak fokozottabb érvényesülését (a nyelvtudás javulása, önállóbb feladatok elvégzése, stb.).

A szakmai gyakorlatok átlagos időtartama célcsoportonként

	Minimálisan előírt időtartam (hét)	Átlagos időtartam (2005)	Átlagos időtartam (2006)
Szakmai alapképzés	3	5,6	5,85
Felsőoktatás	13	16,8	17,04
Fiatal dolgozók / friss diplomások	9	20	17,41

A korábbiaknál szigorúbb kritériumok ellenére sikerült biztosítani a hátrányos helyzetűek részvételét és magasabb támogatását a mobilitási projektekben (a 2006-ban lezárult pályázati körben 60%-kal több hátrányos helyzetű kiutazó kapott támogatást, mint a megelőző pályázati fordulóban).

A pályázók által már a pályázatban feltüntetett hátrányos helyzetű kedvezményezettek számára **336 esetben** ítéltünk meg többlettámogatást. Arra a célra, hogy a projektgazdák a projekt futamideje alatt igényelhessenek többlettámogatást további hátrányos helyzetű kedvezményezettek bevonása esetén, a Nemzeti Iroda 53.402 eurót tett félre, ezáltal megoldható, hogy nehezebb szociális helyzete miatt senki ne szoruljon ki a programból.

A pályázók földrajzi megoszlását tekintve a korábbi évek tendenciája folytatódik: az ország keleti régiói sokkal magasabb pályázati aktivitást mutatnak, mint a nyugati régiók (82, illetve 57 pályázat. A különbség az elfogadott pályázatok esetében is hasonló (55, illetve 38 projekt).

Ebben az évben a fővárosi pályázatok aránya meghaladta a korábbi éveket, a beadott pályázatok 40,8 százaléka Budapestről érkezett. A három földrajzi terület sikerességi mutatója viszont lényegében azonos, valamennyiük esetében a beadott pályázatok mintegy kétharmada került elfogadásra.

	Dél-Alföld			Észak-Alföld			Észak-Magyarország			Közép-Magyarország		Dél-Dunántúl			Közép-Dunántúl			Nyugat-Dunántúl		
	Bács-Kiskun	Békés	Csongrád	Hajdú-Bihar	Jász-Nagykun-Szolnok	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Borsod-Abaúj-Zemplén	Heves	Nógrád	Budapest	Pest	Baranya	Somogy	Tolna	Fejér	Komárom-Esztergom	Veszprém	Győr-Moson-Sopron	Vas	Zala
Beadott pályázat	3	13	24	8	6	9	10	5	4	78	18	12	4	3	7	6	10	9	2	4
	40			23			19			96		19			23			15		
Elfogadott projekt	3	12	12	5	4	5	9	3	2	55	12	9	1	2	6	3	7	6	1	2
	27			14			14			67		12			17			9		

Kísérleti projektek

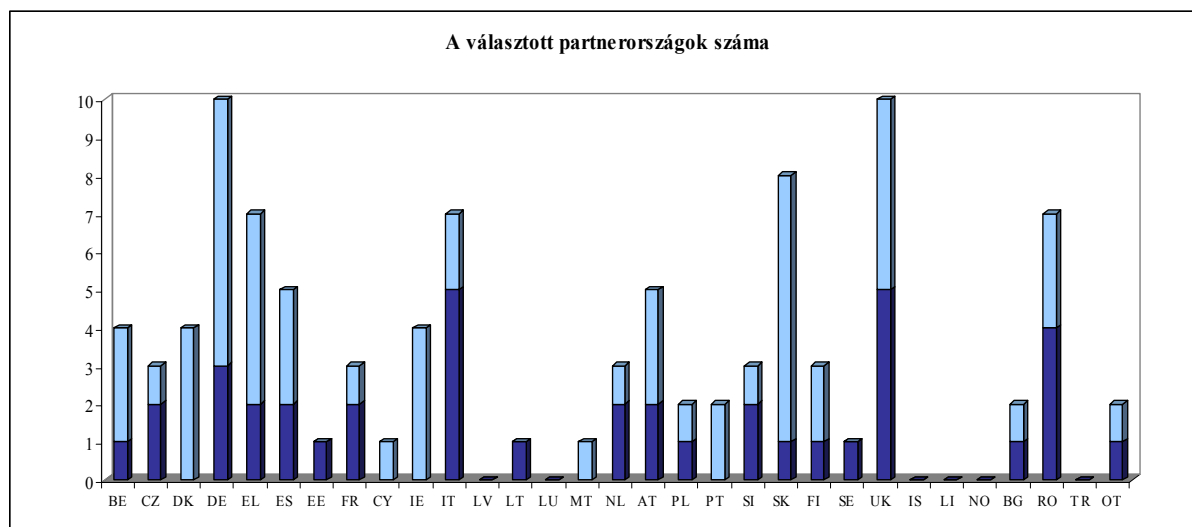
A kísérleti projektek esetében nincsenek előre meghatározott országkeretek, kizárólag az egyes országokban benyújtott jó minőségű pályázatok számán múlik, hogy mekkora támogatásra tehetnek szert. A Leonardo program második szakaszának pályázati aktivitását (benyújtott pályázatok száma), valamint a nyertes pályázatok számát bemutató táblázatból látszik, hogy az idei eredmény a korábbi évek eredményeinek tükrében átlagosnak mondható, azonban az elnyert 2 174 063 EUR támogatás a hétéves programszakasz második legjobb eredményének számít. A befejeződött kísérleti projektek felhasználási mutatói a lehetségesnél némileg kedvezőtlenebbek (82,7%) a folyamatos monitoring tevékenység ellenére.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kísérleti	47	52	24	35	31	20	33
Nyelvi	14	10	7	7	4	3	3
Hálózati	1	0	2	3	2	1	0
Összesen	62	62	33	45	37	24	36
Nyertes	6	5	5	6	11	7	7

Nemzetközi összehasonlításban eredményünk az ország méretéhez viszonyítva jónak mondható, hiszen csak a következő országokban született több nyertes pályázat, mint Magyarországon: Olaszország (29), Egyesült Királyság (27), Németország (23), Spanyolország és Franciaország (18), Törökország (14), Hollandia (12), Svédország, Lengyelország és Ausztria (10), valamint Finnország (9).

A beadott pályázatok közül nálunk is – az európai tendenciáknak megfelelően – az e-learning magasodik ki. Sajnos kevés a pályázat a tanárképzés és a transzparencia témában. Ezzel együtt a pályázatok témája rendkívül sokszínű. Több pályázat született a következő témákban (beadott pályázat / elfogadott pályázat): mezőgazdaság (2), kis- és középvállalkozások képzése (2/1), műszaki terület (4/2), szociális szféra (4/2), illetve egy-egy pályázat érkezett könyvtár, közlekedés, turizmus (1/1), vegyipar (1/1), egészségügy (1/1), tanárképzés témában.

Az alábbi diagramm a programban résztvevő országokat mutatja aszerint, hogy az adott országból hány intézmény szerepelt partnerként a benyújtott pályázatokban (teljes oszlop), illetve sötéttel jelöltük azt, hogy az elfogadott pályázatokban ez az arány hogyan alakul.

A nagyobb lélekszámú államok képviselte a magyar vezetésű projektekben is jelentős: Németország (10), Egyesült Királyság (10) és Olaszország (7) vezeti a sort. Elsősorban földrajzi és kulturális okokkal magyarázható Szlovákia (8), valamint Románia (7) nagy arányú részvétele. Némileg meglepetés a sok görög partner (7). Az egyébként hagyományosan népszerű partnerek, mint Spanyolország (5) vagy Ausztria (5), ebben a fordulóban viszonylag alacsonyabban reprezentáltak.

A Leonardo Nemzeti Iroda a hangsúlyt a most befejeződő programszakasz eredményeinek terjesztésére kívánja helyezni ennek érdekében három nemzetközi együttműködésbe is bekapcsolódott az Európai Bizottság 2006 tavaszán megjelentetett pályázati felhívása nyomán.

Az osztrák Leonardo Nemzeti Iroda koordinálásában részt veszünk az osztrák-német-holland Leonardo nemzeti irodák által működtetett **termékadatbázis** továbbfejlesztésében, miután világossá vált, hogy az Európai Bizottság nem kívánja tovább működtetni az általa létrehozott központi adatbázist

A dán Leonardo Nemzeti Iroda koordinálásában veszünk részt az **e-learning** témájú Leonardo projektek tematikus monitoringjában, ami a kapcsolódó projektek összegyűjtését, értékelését és az eredmények terjesztését hivatott elősegíteni, a főbb trendek felvázolásával és a jövőre vonatkozó ajánlások megfogalmazásával együtt.

Az izlandi Leonardo Nemzeti Iroda koordinálásában veszünk részt azon Leonardo projektek tematikus monitoringjában, amelyeknek a témája a szakképzés és a munkaerőpiac kapcsolata, illetve a tanácsadás. E munka a kapcsolódó projektek összegyűjtését, értékelését és az eredmények terjesztését hivatott elősegíteni, a főbb trendek felvázolásával és a jövőre vonatkozó ajánlások megfogalmazásával együtt.

A 2006. decemberi helsinki konferencián kerül sor a kísérleti projektek európai nívódíjának odaítélésére. A 10 díjazott projekt egyike magyar projekt volt, az Innovamed Orvosi és Oktatásfejlesztési Bt. vezette konzorcium által megvalósított *Promotion of advanced educational innovations for training in paediatrics (PEDITOP)*.

III.1.3. Erasmus Mundus

Az Európai Unió 2004 elején indította el az Erasmus Mundus programot, melynek elsődleges célja, hogy növelje az európai felsőoktatás színvonalát, és világszerte elismertté tegye azt. Másodsorban az intézményi együttműködések és az egyéni ösztöndíjak lehetőséget teremtenek a kultúrák közötti párbeszédre, közeledésre; valamint az oktatók és hallgatók mobilitásának támogatásán keresztül felkészítenek a globális, tudásalapú társadalom kihívásaira. A program 2004-2008 között működik, és négy pályázattípus keretében kínál támogatást felsőoktatási intézményeknek, illetve oktatóinak és hallgatóinak.

Az Oktatási Minisztérium felkérésére az Erasmus Mundus Nemzeti Kapcsolattartó Pontot a Tempus Közalapítványt működteti. A nemzeti koordináció nagyobb részt az információs tevékenységet foglalja magában, hiszen a program teljes mértékben centralizált, azaz a pályáztatást az Európai Bizottság végzi. Az Erasmus Mundus programmal kapcsolatban az alábbi tevékenységeket végeztük 2006-ban:

- Folyamatosan frissítettük www.erasmusmundus.hu címen (a TKA honlapján) az Erasmus Mundus magyarországi központi weblapját.
- Széles körben terjesztettük a programról szóló magyar nyelvű szórólapot és a programról a TKA egyéb kiadványaiban is hírt adtunk.
- A pályázati lehetőségeket széles körben hirdettük meg és más programok koordinátorain keresztül is tájékoztattuk a felsőoktatási intézményeket (pl. Erasmus koordinátorok).
- Egyéb felsőoktatási rendezvényeken (CEEPUS, Erasmus, Leonardo, Tempus) rövid bemutatóval szerepeltettük a programot.
- A 2006/2007-os tanévben hazánkban tanuló Erasmus Mundus diákok részére összejövetelt szerveztünk, ahol a hallgatók megismerkedhettek egymással, az Erasmus

Mundus program hazai megvalósításáért felelős iroda munkatársaival, illetve a TKA/ Alumni for Europe hálózat magyar tagjaival.

- Megszerveztük az 1. és 4. akció hazai bírálatát külső szakértőkkel, valamint megvalósítottuk a 2. és 3. akcióra beérkezett pályázatok véleményezését.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

Az Erasmus Mundus pályázatok kezelését és bírálatát az Európai Bizottság a tagországok Erasmus Mundus Programirodáival együttműködve végzi. A konzorciumok támogatása akciónként változó. A program első szakasza 2004-től 2008-ig tart, ezen öt évre szánt költségvetése pedig 230 millió euró.

Az európai felsőoktatás népszerűsítését támogató (ún. 4. Akcióban) további egy sikeres magyar pályázat született a Professzorok Háza koordinálásával, melynek címe: *„Building capacities of East-Central Europe national agencies to promote Higher Education outside the EU”*.

III.1.4. Tempus

A Tempus programot az Európai Bizottság az ún. partnerországokban (Albánia, Algéria, Azerbajdzsán, Bosznia Hercegovina, Egyiptom, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Koszovó, Libanon, Macedónia, Marokkó, Moldávia, Montenegró, Oroszország, Örményország, Palesztina, Szerbia, Szíria, Tádzsikisztán, Tunézia, Türkmenisztán, Ukrajna, Üzbegisztán) lezajló felsőoktatási reformtörekvések és ezeken keresztül a szociális és gazdasági felemelkedés támogatására hozta létre. A program elsődleges célja a nemzetközi együttműködések keresztül a felsőoktatási rendszerek fejlesztésének támogatása. Ezen túlmenően célul tűzi ki a kultúrák közti egyetértésnek, valamint egymáshoz való közeledésnek, illetve a felsőoktatási rendszerek fejlesztésének és adaptálásának elősegítését, ezáltal a felsőoktatással szemben jelentkező gazdasági-, kulturális elvárásoknak való hatékonyabb megfelelést. Magyarország korábban kedvezményezett országgént vehetett részt a programban, azonban a 2004-es csatlakozást követően, mint teljes jogú európai uniós tag segíti a Tempus III partnerországok felsőoktatásának fejlesztését.

Tevékenységek

A programmal kapcsolatos információs tevékenységeket Magyarországon a Tempus Közalapítványon belül működő Tempus Nemzeti Kapcsolattartó Pont látja el. Pályázóinkat folyamatosan tájékoztattuk a honlapunkon, illetve különböző kiadványon keresztül, információs napok során, és konzultációs lehetőség biztosításával.

- A Közalapítvány honlapján, folyamatosan megjelentettük az aktuális információkat a programról.
- Magyar nyelvű leporellót adtunk ki és terjesztettünk a felsőoktatási intézmények körében,
- valamint a TKA kapcsolódó kiadványaiban is szerepeltettük a programot.
- Egy alkalommal nemzetközi információs napot szerveztünk, ezen kívül még két pályázatiíró szemináriumot a különböző pályázattípusokhoz kapcsolódóan.
- Egyéb felsőoktatási rendezvényeken (CEEPUS, Erasmus, Leonardo, Erasmus Mundus) rövid tájékoztatást adtunk a program által kínált lehetőségekről.

- Folyamatosan közreműködtünk a partnerkeresésben leendő pályázók részére.
- Leendő pályázóink számára folyamatos pályázati tanácsadást biztosítottunk.

A támogatások eredményessége, hasznossága, hasznosíthatósága

A Tempus pályázatok kezelését a torinói székhelyű Európai Képzési Alapítvány Tempus Irodája végzi az Európai Bizottsággal együttműködve. Az egyéni mobilitási pályázatok iránt nem volt magyar érdeklődés a 2006. évben, és a hazai pályázók figyelme inkább a hosszabb futamidejű projektek felé fordult.

A Strukturális és Kiegészítő Tevékenységek pályázati forma keretében kettő magyar intézmény pályázott sikeresen. A *Pécsi Tudományegyetem* partnerként vesz részt az „*Standardization in Teaching of Medicine*” című University of Osijek által koordinált projektben. A konzorcium az egyéves projektre közel 148 000 eurót nyert el. A *Debreceni Tudományegyetem* partnerként vesz részt az „*Lifelong Learning in University Context*” című, a Zágrábi Egyetem által koordinált projektben. A konzorcium az egyéves projektre közel 149 000 eurót nyert el.

A Közös Európai Projektek (JEP) keretében öt esetben pályázott sikeresen főpályázóként magyar felsőoktatási intézmény. A koordinátori szerepet két esetben a *Debreceni Egyetem* vállalta, a projektek a 2006/2007-os tanévben indultak.

A „*Development of distance vocational training system for public servants of distant Siberian municipalities*” című tantervfejlesztési projekt a hároméves futamidő alatt mintegy 461 000 euró támogatást kap az Európai Bizottságtól. A projektben orosz és francia partnerek vesznek részt.

A „*Science Teacher Education Revision and Upgrading*” című, ugyancsak hároméves tantervfejlesztési projektet, amelyben szerb és finn partnerekkel dolgozik a DE, mintegy 463 000 eurót nyert el.

Partner intézményként három magyar intézmény vesz részt közös európai projektekben.

A *Veszprémi Egyetem* orosz, olasz, német partnerekkel vesz részt az „*Ecological and Resource Saving Engineering*” című, 440 000 euró összköltségvetésű projektben.

A *Debreceni Egyetem* szerb, holland és német partnerekkel vesz részt a „*Higher Education in Agribusiness Management and Economics in Serbia*” címmel, a megítélt támogatás közel 473 000 euró.

A *Szegedi Tudományegyetem* türkmén és spanyol partnerekkel vesz részt egy projektben, amelynek a címe: „*Innovative Education for Sustainable Agro-Industrial and Rural Development in Turkmenistan*”. Ők 500 000 euró támogatást nyertek el.

III.2. Hazai támogatásból finanszírozott pályázati programok

III.2.1. Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram

Az Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram a Magyar Köztársaság által létrehozott, az Oktatási Minisztérium felügyelete alá tartozó pályázati lehetőség. A 2005-ös esztendőben útjára indított programot alapvetően kettős célkitűzéssel hívták életre: egyrészt a hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének elősegítése, a számukra elérhető ösztöndíjrendszer megújítása volt a cél, másrészt a természettudományos érdeklődésű tanulók tehetséggondozását kívánták biztosítani.

A mélyszegénységben élő, tartós munkanélküli, gazdaságilag versenyképtelen társadalmi réteg gyermekei számára – az oktatási rendszeren keresztül – a társadalmi és gazdasági életben való sikeres integráció, ezzel az esélyegyenlőség elősegítése kiemelt fontosságú feladat. Köztudott, hogy a PISA vizsgálatok Magyarországra nézve megdöbbentő oktatáspolitikai tanulságokkal szolgáltak: az európai országok közül a magyar közoktatás biztosítja legkevésbé az egyenlő esélyeket a szegényebb családból származó, alacsonyabb iskolai végzettségű szülők gyerekeinek. Az Útravaló esélyegyenlőségi alprogramjai ezek ellen a különbségek ellen próbálnak tenni az iskolai kereteken túlmutató mentori segítségnyújtás eszközével:

- Az **Út a középiskolába alprogram** célja, hogy az általános iskola 7. vagy 8. évfolyamos tanulóit felkészítse az érettségit adó középiskolában való továbbtanulásra.
- Az **Út az érettségihez alprogram** célja, hogy az érettségit adó középiskolában tanulók támogatásával minél több diák számára elősegítse a középiskola sikeres befejezését és az érettségihez jutást.
- Az **Út a szakmához alprogram** a szakiskolai képzésben részt vevő tanulókra koncentrál, célja a munkaerőpiac és a beiskolázás közötti kapcsolat megteremtése. Az alprogram keretében a régióként meghatározott hiányszakmát tanuló diákok és mentoraik részesülhetnek ösztöndíjban, biztosítva ezen foglalkozások szélesebb körben való elterjedését.

Az ösztöndíjprogram negyedik pályázattípusának – az **Út a tudományhoz alprogramnak** – létjogosultságát az a tény adja, hogy Magyarországon a matematikai, természettudományos és műszaki végzettséggel rendelkezők száma 1999 óta folyamatosan csökken. Az EU célkitűzéseinek megvalósítása érdekében hazánkban a jelenleginél sokkal nagyobb figyelmet kell szentelni arra, hogy a diákok (és a pedagógusok) nagyobb érdeklődést tanúsítsanak a fenti területek iránt, és nagyobb vonzerőt jelentsenek számukra azok a pályák, ahol ezen ismeretek alkalmazása szükséges. Az alprogram keretében egy tanárból és maximum öt diákból álló kutatócsoportok valósíthatnak meg különböző témájú projekteket, ezáltal növelve ismereteiket, tapasztalatukat és kreativitásukat.

A **2006-os** évben a pályázatok támogatására rendelkezésre álló **keret 1 774 000 000 Ft volt**, amely fedezte:

- az esélyegyenlőségi alprogramok keretében 2005-ben nyertes tanulók és mentorok 2006. január-június közötti ösztöndíját, a 2005/2006-os tanévhez kapcsolódóan a diákok eredménye alapján a mentoroknak járó ún. 3. részleteket,
- az esélyegyenlőségi alprogramok keretében 2005-ben nyertes, a jogosultsági feltételeknek a 2006/2007-es tanévben is megfelelő tanulók és mentoraik 2006. szeptember-december közötti ösztöndíját,

- az esélyegyenlőségi alprogramok keretében a 2006-os pályázati fordulóban nyertes tanulók és mentoraik 2006. november-december közötti ösztöndíját és
- az Út a tudományhoz alprogramban a 2006-os pályázati fordulóban nyertes projektek támogatását.

III.2.1.1. Esélyegyenlőségi alprogramok

Az esélyegyenlőség biztosítását szolgáló alprogramok keretében (Út a középiskolába, Út az érettségihez, Út a szakmához) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, családba fogadott, átmeneti nevelésbe vett, ideiglenes hatállyal elhelyezett, valamint utógondozásban vagy utógondozói ellátásban részesülő tanulók vehetnek részt választott mentortanárukkal együtt, oktatási intézményük közreműködésével.

A 2005/2006-os tanévben 4271 Útravaló ösztöndíjas diák járta az általános iskola 8. osztályát, akik közül 3316 főt felvettek érettségit adó középiskolába. Ez a közel 80 százalékos arány a célcsoportot – halmozottan hátrányos helyzetűek és hátrányos helyzetűek – figyelembe véve különösen kiemelkedőnek mondható, és mindenképp azt jelzi, hogy a program által biztosított lehetőség – itt nemcsak az ösztöndíjra, hanem a folyamatos mentori segítségre is gondolni kell – olyan motivációt jelentett a diákok, sőt, családjuk számára is, melynek köszönhetően elindulhattak a továbbtanulás útján.

A 2005/2006-os tanévben végzős évfolyamon ösztöndíjas 2081 diák közül 1970-en tettek sikeres érettségi vizsgát. Ez a 95 százalékos arány szintén figyelemre méltó, még akkor is, ha talán nem jelent akkora áttörést, mint az általános iskolások esetében elért 80 százalékos eredmény.

Az Út a szakmához alprogram keretében a szakmához jutott diákok számának vizsgálatára nincs lehetőség, nézzük meg az első szakképző évfolyamon hiányszakmára lépők számát: a 471 tizedik osztályos diákból 323-an léptek tovább hiányszakmát adó képzésre, ami 69 százalékos aránynak felel meg.

A fenti számok jelzik, hogy az Útravaló Nemzeti Ösztöndíjprogram talán várakozásokon felül is teljesítve rendkívül szép eredményekkel zárta az első évet, a következőkben pedig az egyre felkészültebb mentoroknak köszönhetően remélhetőleg még szebb eredmények következnek.

A 2006/2007-es tanévben az esélyegyenlőségi alprogramok keretében az általános iskola 7. évfolyamát végző, az érettségit adó képzésben első évfolyamon tanuló, illetve a szakiskolai tanulmányaikat valamely hiányszakmában megkezdő első évfolyamos tanulók és mentoraik pályázhattak. A 2006. október 20-i pályázatbeadási határidőre 1804 intézményi, 6309 mentori és 16 205 tanulói pályázatát érkezett a Tempus Közalapítványhoz. A tanulói pályázatok megoszlása az egyes alprogramok között tükrözte a 2005-ös év tendenciáját, az Út a középiskolába alprogram esetében 7856, az Út az érettségihez alprogram esetében 6125, az Út a szakmához alprogram keretében pedig 2224 tanuló nyújtotta be pályázatát. Mivel a 2006-os pályázati felhívás – és a rendelkezésre álló keret – alapján mindössze 7000 diák programba való bejutásának támogatására volt lehetősége a Tempus Közalapítványnak, az Út a középiskolába alprogram esetében 3753, az Út az érettségihez alprogram esetében 2246, az Út a szakmához alprogram keretében pedig 1051 tanuló kaphatott támogatást.

A benyújtott pályázatok számából jól látható, hogy a program iránt való érdeklődés az előző év magas aktivitásához képest is ugrásszerűen nőtt. A programba felvehető diáklétszámhoz képest a pályázati felhívás megjelenése és a pályázatok benyújtása közötti rendkívül szűkös határidő ellenére 2,5-szeres volt a túljelentkezés. A pályázatok megynkénti megoszlását

vizsgálva ezúttal is Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén és Hajdú-Bihar megyékből érkezett kiemelkedően magas számú pályázat. Érdekesség azonban, hogy a tavaly a legtöbb pályázó és támogatott tanulóval rendelkező Borsod-Abaúj-Zemplén megyét ezúttal megelőzte Szabolcs-Szatmár-Bereg megye. A jelentős túlpályázás miatt, a pályázati felhívásban szereplő prioritási szempontok alapján történő támogatás egyértelmű vesztesének Budapest mondható, amely a tavalyi rangsorban a támogatott tanulók számát tekintve a 7. helyről idén a 14. helyre csúszott vissza (a teljes támogatotti létszámból való részesedése a tavalyi 5 %-ról 2,5 %-ra esett vissza).

III.2.1.2. Út a tudományhoz alprogram

Az Útravaló Ösztöndíjprogram Út a tudományhoz alprogramja a természettudományok, a műszaki tudományok és a matematika területén választott, a tehetséggondozást szolgáló bármilyen kutatási, innovációs témával pályázhat egy-egy tanár és a vele közösen kutatómunkában részt venni szándékozó diákok. A pályázat a tehetségek szakszerű támogatását vállaló középfokú közoktatási vagy szakképző intézményekben, illetve kollégiumokban dolgozó pedagógusok és a tehetséget mutató diákok együttműködésére épít. A program keretében pályázati támogatásban kizárólag Magyarországon működő közoktatási intézmények és kollégiumok részesülhetnek.

A 2006-os pályázati fordulóban, 2006. november 3-i határidővel 61 intézmény összesen 93 pályázatot nyújtott be, összesen 35 933 238 Ft támogatást igényelve. Ez mintegy 10 %-os növekedést jelentett az előző évhez képest, amikor 56 intézmény összesen 85 pályázatot nyújtott be, 33 373 170 Ft támogatási igénnyel.

A benyújtott pályázatok közül az azokat elbíráló független szakértők javaslata alapján a Tempus Közalapítvány kuratóriuma 84 pályázatot fogadott el támogatásra, összesen 31 805 648 Ft összegben. Kiemelendő, hogy a benyújtott pályázatok rendkívül jól szerepeltek a bírálaton, a tartalmi bírálatra került 92-ből 55 pályázat kapott legalább 80 %-os értékelést.

Összegzés

Az Útravaló Ösztöndíjprogram népszerűségét a résztvevők visszajelzésein túlmenően a pályázók részéről a 2006-os pályázati fordulóban, az esélyegyenlőségi alprogramok esetében mutatott jelentős túljelentkezés mutatja. A számok egyértelműen jelzik, hogy az Útravaló ösztöndíjra óriási igény van, a 2006-ban pályáztatott, a program szempontjából elsőnek számító évfolyamok mellett vélhetően a további évfolyamokon is sok ezer olyan diák van, akiknek tekintettel nehéz szociális helyzetükre, nagy segítséget nyújtana az ösztöndíj az iskolai sikerek eléréséhez.

A program a népszerűség mellett eredményességéről is tanúbizonyságot tett a 2006-os évben, amit az egyes alprogramok esetében ismertetett mutatók jól kifejeznek (az Út a középiskolába alprogram esetében több mint 80 %-os érettségig adó középiskolában való továbbtanulási arány, az Út az érettségizéshez alprogram esetében több mint 95 %-os érettségizési arány, az Út a szakmához alprogram esetében pedig közel 70 %-os hiányszakmára való továbblépési arány).

Az Út a tudományhoz alprogram esetében kiemelendő, hogy a 2006-os évben a pályázatok beadására rendelkezésre álló rendkívül szűkös határidő ellenére is emelkedett a beadott pályázatok száma a korábbi évhez képest.

III.2.2. Világ – Nyelv Pályázati Programcsomag

A Világ – Nyelv pályázati csomag az Oktatási és Kulturális Minisztérium 2003-ban elindított átfogó idegennyelv-tudás fejlesztési koncepciójának egyik legfontosabb eleme, mely a meghirdetett tevékenységek révén a nyelvoktatás minden szintjét támogatja. 2006. a pályázati csomag negyedik éve.

A korábbi pályázati felhívásokból már jól ismert alprogramok mellett, a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész jóvoltából a szakképzési terület kiemelt támogatására nyílik lehetőség a Nyelv + szakma középfokon alprogram / Alapfokú nyelvtanfolyamok pályázattípus újbóli meghirdetésével. Az 5 alprogrammal meghirdetett pályázati csomag elemei a következők:

1. A **Forrás** alprogram a közoktatás hátrányos helyzetű résztvevőinek felzárkóztatását támogatja az önálló tanulást lehetővé tevő idegen nyelvi könyvtár-tanulóközpontok működtetése révén. Tanulóközpontok létesítéséhez az alprogramban először pályázó intézmények, a tanulóközpontok fenntartásához pedig a már korábban létrehozott Forrás központok pályázhattak támogatásra.
2. Az **Előre fuss** alprogram a nyelvoktatás terén hátrányt szenvedő diákok sajátos igényeinek megfelelő nyelvoktatási programok létrehozását támogatja. A kísérleti oktatási projektek megvalósítására olyan intézmények vagy projektársulások pályázhattak, amelyek a nyelvoktatás és a hátrányt szenvedő tanulók oktatásának terén egyaránt kiemelkedő szakértelemmel rendelkeznek.
3. Az **Élesztő** alprogram a Magyarországon kevésbé gyakran oktatott nyelvek iskolai oktatását támogatja. A kevésbé gyakran oktatott nyelvek oktatásának bevezetésére vállalkozó közoktatási intézmények a szükséges tanmenetek kidolgozására és a választott idegen nyelv legalább egy tanulócsoporton belüli oktatásának bevezetésére pályázhattak támogatásra.
4. A **Satöbbi** alprogram a Világ – Nyelv Program általános célkitűzéseivel összhangban az innováció és a bevált gyakorlat terjesztésének érdekében a nyelvoktatás hatékonyságát növelő szakmai kiadványok előállítási, illetve szemináriumok és műhelyprogramok szervezési költségeihez biztosított hozzájárulást.
5. Az **Alapfokú nyelvtanfolyamokon való részvétel pályázattípus** az egész életen át tartó tanulás jegyében a szakképző évfolyamokat működtető közoktatási intézményekben főállásban oktató pedagógusok angol, német vagy francia nyelven történő nyelvtanulását támogatta, és összesen két, egy tavaszi, és egy őszi pályázati forduló alkalmával lehetett rá pályázni.

A nyelvoktatás hiányosságainak felszámolására és problémáinak megoldására tett kísérletek továbbra is elsősorban a közoktatás fejlesztésére irányultak, de emellett a Satöbbi alprogram elérhető volt a felső- és felnőttoktatás szereplőinek is.

A Tempus Közalapítvány keretei között működő Világ – Nyelv Programiroda Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított pályázati támogatásra fordítható kerete 2006-ban 32,75 millió forint, melyet 2007. június 30-ig lehet felhasználni. A 2006-os programév pályázati felhívása 2006. március 14-én jelent meg.

A Nyelv + szakma középfokon alprogram / Alapfokú nyelvtanfolyamok pályázattípust a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész támogatásával egy a fentitől független Támogatási szerződés keretében került meghirdetésre, mintegy 11 M ft támogatási kerettel.

A Külföldi tanárjelöltek fogadása magyar középfokú szakképző intézményekben pályázattípus a Mesterfokon alprogram keretében került meghirdetésre még 2005-ben, azonban a projektek megvalósítása 2006. január és június között zajlott, így erről a tevékenységről is összefoglalót adunk. A pályázattípust ugyancsak az MPA képzési alaprésze támogatta, a projektek támogatására, és a kapcsolódó mentor továbbképzési program megvalósítására 65,1 M Ft állt rendelkezésre. keretében a partnerországokból érkező nem nyelvszakos tanárjelöltek, illetve rövid szakmai gyakorlattal rendelkező fiatal tanárok szakmai gyakorlati időt töltöttek el magyar középfokú szakképző intézményekben. Ezáltal a magyar intézmények szak- és nyelvtanárai olyan anyanyelvi asszisztenshez, segítőhöz jutottak, aki a tanult idegen nyelvet élővé, közelivé tették a diákok számára, illetve a szaktárgyak oktatását idegen nyelvi blokkokkal egészítették ki és így segítették a tartalomalapú nyelvoktatás fejlesztését és alkalmazását.

Legfontosabb eredmények

A 2006-os év kihívása az volt, hogy a korábbi években széles körben ismertté váló pályázati csomag iránti érdeklődést továbbra is fenntartsuk, tehát a program pozícióját a nyelvoktatás-fejlesztési lehetőségek között megerősítsük. Ugyanakkor 4 alprogramra, Forrás, Előre fuss, Élesztő és Satöbbi, fordítható támogatási keret (32,75 millió Ft) a korábbi évekhez viszonyítva nagymértékben lecsökkent, ami jelentősen kevesebb pályázat támogatását tette lehetővé. Ez sok esetben megnehezítette a pályázók felé történő kommunikációt.

Az Iroda a program pályázati dokumentációjának (pályázati űrlapok, bírálati űrlapok, szerződésminták, beszámoló formanyomtatványok, stb.) további átdolgozását, pontosítását tűzte ki céljául, annak érdekében, hogy a pályázók számára még inkább átlátható, felhasználóbarát anyagok szülessenek, ezzel is megkönnyítve a pályázást.

Célul tűztük ki, hogy

- a támogatási keret 100 %-os felhasználására törekszünk a 2006-ban meghirdetett pályázattípusok kapcsán;
- továbbra is hatékony kommunikációval készítjük fel a pályázókat az elnyert támogatás teljes felhasználására;
- a hátrányos helyzetű pályázókat kiemelten kezeljük a Program keretein belül;
- szakmai jellegű együttműködéseket, hálózatépítést, kezdeményezünk, illetve az eredmények terjesztésére ösztönözzük a nyertes projekteket
- újabb forrásokat találunk a Világ – Nyelv program további kiterjesztése érdekében.
- Sikeresen megvalósítjuk a kísérleti jelleggel induló Külföldi tanárjelöltek fogadása pályázattípust

Pályázatok száma

A 2006. évi Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított támogatási keret (32,75 millió Ft) felhasználására beérkezett pályázatok száma összesen 122, míg a nyertes pályázatok száma 63²⁵, amely az előző programévvvel megegyezően kevéssel több, mint 50 százalékos támogatottsági arányt mutat.

²⁵ Az egyes pályázattípusok adatait a Melléklet 1. sz. összesítő táblázata tartalmazza.

Az MPA képzési alaprészből támogatott Alapfokú nyelvtanfolyamok pályázattípusra összesen 104 intézményi pályázat érkezett, ebből a rendelkezésre álló támogatási keret figyelembe vételével 23 pályázatot tudtunk támogatni. Ennek keretében összesen 159 szakképző intézményben oktató pedagógus kapott támogatást angol, német vagy francia alapfokú nyelvvizsga megszerzéséhez.

A Külföldi tanárjelöltek fogadása pályázattípusban 2005. október 31-i végleges határidőre 43 intézményi pályázat érkezett, míg a külföldi szakmai tanárjelöltek és fiatal szakmai tanárok (továbbiakban vendégtanárok) részéről 6 országból összesen 100 db pályázat érkezett. A bírálati folyamat lezárta, és a fogadó iskolák és a külföldi vendégtanárok között lezajlott egyeztetés után összesen **24 projektet** (iskola-vendégtanár párost) tudtunk támogatni. Az Ausztriából, Ausztráliából, Németországból, Spanyolországból és Olaszországból érkező vendégtanárok 2006. január közepétől június végéig 2-5 hónap (+ 2 hét felkészülési időszak) tanítási gyakorlatot töltöttek el a fogadó magyar szakképző intézményekben. A 24 támogatott projekt során összesen 15 iskolában került sor szakmai tárgyak angol, és 9 iskolában a szaktárgyak, illetve a szaknyelv német nyelven történő oktatására. A támogatások odaítélésekor hangsúlyt kapott az a szempont, hogy minél több iskolába kerülhessen anyanyelvi vendégtanár. Ez a német projektek esetében kivétel nélkül megvalósítható volt (6 vendégtanár érkezett Németországból és 3 Ausztriából). Az angol nyelv esetében 4 ausztrál vendégtanár képviseli az anyanyelvi oktatást, a többi 11 iskolába olasz, illetve egy esetben spanyol vendégtanár érkezett, munkanyelvként az angolt használva. A támogatott projektek tartalmukban széles skálán mozognak, képviselik a gazdasági-szolgáltatási, műszaki, agrár és humán szakterületeket.

A 2006-os tevékenységünk tükrében, összegezve az alábbi eredményeket, következtetéseket fogalmazhatjuk meg:

1. A lecsökkent OKM-es pályázati támogatási keret ellenére a meghirdetett pályázattípusokra továbbra is relatív nagyszámú pályázat érkezett. A Programiroda és a szakértők bírálata alapján támogatható kategóriába került pályázatok közül a pályázati keret erejéig csak a legszínvonalasabb pályázatokat tudtuk támogatni, illetve a tanulóközpontok létrehozásának bírálata során az országosan mind egyenletesebb földrajzi eloszlás érdekében fontos szempont volt a Pályázati felhívásban meghatározott prioritás-megyeiből érkező pályázatok előtérbe helyezése.
2. A 2006-os Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított támogatási keret felhasználása 100 százalékos. Az MPA képzési alaprészből biztosított források felhasználása megközelítőleg 95%-os.
3. A pályázók által ez idáig megküldött időszakos beszámolók, ill. az egyéb úton érkezett visszajelzések szerint a fokozott információátadás mind a kiadványokban és az internetes honlapon, mind az információs napokon és projektindító szemináriumokon, eredményesebb pályázást, projektmunkát tesz lehetővé a számukra is.
4. A hátrányos helyzetű pályázók támogatása érdekében a TKA Kuratóriuma egy egységes szempontrendszerrel dolgozott ki, amelyet a Programiroda a bírálat során érvényesített. Ennek eredményeképp a hátrányos helyzetű kistérségen vagy településen működő iskolák többletpontot kaptak. A pályázó intézmények földrajzi elhelyezkedése kiemelt szempontként működött a Forrás / Tanulóközpontok létrehozása pályázatok bírálata során.
5. Az Iroda olyan felületet hozott létre és töltött fel tartalommal a honlapon, ahol a leendő nyertes pályázók információt kaphatnak az eddigi projektek által használt segédanyagokról, internetes felületekről, eszközökről. A Forrás központok között

működő együttműködés élénkítése, a tanulóközpontok hatékony működésének segítése érdekében a Programiroda koordinációjával létrejött a Forrás koordinátori hálózat, amely szintén saját internetes felületet kapott a TKA honlapján. A TKA kiadványaiban a Világ – Nyelv Programmal kapcsolatos cikkek, interjúk, projektbemutatók mind a Program kiemelkedő eredményeinek terjesztését hivatottak szolgálni. A szakmai együttműködések ösztönzése a Forrás központoknak szóló rendszeres képzések hagyományának ápolásával folytatódott 2006 végén az aktuális Forrás szeminárium megszervezésével.

6. 2006. tavaszi félévében megvalósult, és sikerrel lezárult a Munkaerőpiaci Alap képzési alaprész támogatásával megvalósult program, amely lehetővé tette külföldi vendégtanárok fogadását magyar középfokú szakképző intézményekben, és ezáltal a nyelv- és szaknyelvoktatás fejlesztését a szakképzésben. A Programiroda a sikeres programmegvalósításnak köszönhetően újabb forrásokat pályázott és kapott ugyanerre a célra a 2007-es pályázati évre, növelve ezzel a Világ – Nyelv program keretei között megpályázható lehetőségeket.
7. A Világ – Nyelv Programiroda két nagyszabású szakmai konferenciát bonyolított le 2006. őszén, az egyiket a nyelvi előkészítő évfolyamokon folyó nyelvoktatás, a másikat pedig az általános iskolákban folyó nyelvoktatás témájában. Mindkét konferencia kb. 250 fős részvétellel zajlott, haszonnal és sikerrel a részt vevő szakmai közönség (nyelvtanárok és nyelvoktatási szakemberek) számára.
8. A *Külföldi tanárjelöltek fogadása* program eredményeinek felmérése érdekében egy a mentorképzést és a programot értékelő kiadványt készítettett a Programiroda „*Hazai osztálytermekben a világ*” címmel, amely a mentorképzés tapasztalataira és a pályázati beszámolókból megfogalmazott visszajelzésekre épít. Az elektronikusan megjelenő kiadványt a mentorképzést is kidolgozó szakértő-trénerek állították össze, a szoros együttműködésben a Programirodával. A kiadvány többek között bemutatja a mentorképzés tartalmi és módszertani elemeinek részleteit is.
9. A *Külföldi tanárjelöltek fogadása* program első, kísérleti szakasza során egyértelművé vált, hogy a program képes jelentősen javítani a középfokú szakképző intézményekben folyó szakmai nyelvi oktatás színvonalát. Az iskolák értékelése alapján a program olyan egyedülálló lehetőséget biztosított számukra a szaknyelvi oktatásuk fejlesztésére, amelyet más módon, források hiányában nem tudtak volna elérni. Az iskolák többsége a jövőben ismét szívesen vállalkozna külföldi vendégtanár fogadására, és megfogalmazták, hogy a program folytatása számukra előnyös lenne. A program tapasztalatai alapján további érdeklődések érkeztek pl. Finnországból, Kanadából, így a jelenlegi partnerországok köre (Ausztria, Ausztrália, Németország, Olaszország, Spanyolország) a jövőben tovább bővíthet.
10. A Világ – Nyelv program központi koordinációja révén az elért eredmények hozzáférhetővé válnak azon intézmények számára is, amelyek nem tudtak még bekapcsolódni a programba. Ehhez a Tempus Közalapítvány honlapján felületet biztosít (www.tka.hu).

III.2.3. CEEPUS Ösztöndíjprogram

A CEEPUS program többoldalú nemzetközi szerződés keretében működő, a közép és kelet-európai felsőoktatási mobilitást támogató program. A CEEPUS program célja, hogy lehetővé tegye a partnerországok felsőoktatási intézményei számára az oktatói és diákcseréket, nyelvi és szakmai kurzusokon, valamint nyári egyetemeken való közös részvételt, hogy erősítse a közép-európai értelmiség szakmai kapcsolatait. A csereprogram a 2006/2007-es tanévben már tizenkettedik éve működik. A 2006. év legnagyobb kihívása az volt, hogy elősegítsük az új, kettős, többszörös vagy közös diplomaprogramok létrehozására törekvő együttműködések megvalósítását.

A program költségeit a CEEPUS országok kormányai finanszírozzák, még pedig úgy, hogy évenként megállapított ösztöndíj-hónapkeret erejéig fizetik a beérkező oktatók és hallgatók ösztöndíját. 2006-ban 71 millió forint volt a pályázati keret, melyet a beérkezők ösztöndíjára, a kiutazók útiköltség támogatására, és a magyar koordinációban működő hálózatok koordinációs találkozóinak támogatására fordítottunk.

További lényeges teendők volt annak biztosítása, hogy az alapképzésben részt vevő hallgatók körében általánossá váljon a minimum 3 hónapos a tartózkodási időszak. Korábban a CEEPUS hallgatók csupán egy-egy hónapig tartózkodtak külföldön. Ez megnehezítette a kint végzett tanulmányok hazai elismerését, amit a hallgatók a legtöbbször már nem is kértek, illetve a fogadó intézményeknek is sok esetben változtatniuk kellett a hálózat tevékenységén, hogy a hosszabb időszakra is érdemben tudják foglalkoztatni a hallgatókat.

A magyar felsőoktatási intézmények körében a CEEPUS program jelentős szerepet tölt be a regionális kapcsolatok tekintetében, így törekszünk arra, hogy az érdeklődés továbbra is élénk maradjon, és újabb intézményeket is bevonjunk a programba.

Hálózati pályázatok

Tanév	Nyertes hálózatok száma program szinten	Ezekből magyar koordinátorú hálózat	Összes magyar résztvevő száma a nyertes hálózatokban
2005/2006	45	9	49
2006/2007	49	9	58

Az egyes országok aktivitása eltérő a hálózatokon belül, de jelentősen befolyásolja a lehetőségeiket a rendelkezésre álló hónapkeret, illetve ezáltal pénzügyi keret is.

Egyéni mobilitás

A hallgatói és oktatói mobilitás a CEEPUS hálózatokon belül zajlik. Ha valaki a saját intézményében nem talál megfelelő hálózatot, freemoverként is részt vehet a programban, ha az adott célország hálózatai nem használták ki a teljes hónapkeretüket. A Magyarországról kiutazók az eredetileg rendelkezésre álló hónapkereteket maximálisan kihasználták, sőt a többi ország által fel nem használt hónapokat is igénybe vették. A felajánlott 550 beutazó ösztöndíjas hónapot 99%-ban kihasználtuk a 2005/2006-ban.

Tanév	Beutazók (fő)		Kiutazók (fő)	
	hallgatók	oktatók	hallgatók	oktatók
2005/6	216	88	180	94

A 2005/2006-os tanévben a magyar **kiutazó** ösztöndíjasok célország szerinti megoszlása tekintetében **hallgatók esetében első helyen Ausztria áll**, de igen kedvelt még Románia, Bulgária és Csehország is. A **kiutazó oktatók a legszívesebben Romániába utaznak**, ezután Ausztria, Szlovákia és Lengyelország a legkedveltebb. A legtöbb beutazó hallgató Romániából érkezett, majd sorrendben Szlovákia, Lengyelország és Csehország következik. **A legtöbb oktató Romániából érkezett** Magyarországra, azonban szívesen jönnek hozzánk Szlovákiából, Szerbiából és Lengyelországból is.

A hallgatói mobilitásban 2004-ben bevezetett három hónapos minimum tanulmányi időszak lehetővé teszi a tárgyak elismertetését, ez pedig elő segítette a kreditrendszerek bevezetését és használatát. Az új szabály eredményeként az átlagos tartózkodási időszak tovább növekszik, a 2003/2004-es és a 2004/2005-ös tanéveket vizsgálva, a kimenők esetében 1,73 hónapról 2,1 hónapra, míg a beérkezők esetében 1,63 hónapról 1,8 hónapra nőtt.

Tematikus Hálózatok a 2005/2006-os tanévben

A CEEPUS Tematikus Hálózatok keretében azokkal a bosznia-hercegovinai felsőoktatási intézményekkel is megvalósulhat kölcsönös egyéni mobilitás, jóllehet ez az ország még hivatalosan nem tagja a programnak. Az együttműködés célja a kölcsönös egyéni mobilitás a Bosznia-Hercegovina és Magyarország között. Az együttműködés kerete Magyarország esetében tíz ösztöndíj-hónap, amelyet a 2005/2006-os tanévben fel is használtunk.

III.2.4. Európai Nyelvi Díj

Az Európai Nyelvi Díj az Európai Bizottság és a magyar Oktatási és Kulturális Minisztérium által támogatott kezdeményezés, amelynek célja, hogy hivatalos elismerésben részesítse az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén. Az Európai Nyelvi Díjat 1998-ban alapították az Európai Unió tagállamainak kezdeményezésére. Azóta Európa-szerte több mint hétszáz intézmény vehette át a nyelvtanításban elért kiemelkedő eredményeiért járó Díjat.

Az Európai Nyelvi Díjra jogosult bármely, az európai nyelvek tanítása terén megvalósuló program, függetlenül attól, hogy annak oktatási, képző- vagy továbbképző-intézmény, helyi vagy regionális hivatal, vállalat vagy más szervezet (illetve ezek önálló szervezeti egysége) ad otthont.

Az Európai Nyelvi Díj olyan programnak adományozható, amelynek kidolgozása a közelmúltban zárult le, és amelyet a mindennapok gyakorlatában már alkalmaznak – vagy még csak tervezik a program gyakorlati alkalmazását, de alaposan előkészítették azt. A Díjat nem kaphatják meg már lezárt programok, illetve hosszabb ideje futó, a pályázó alaptevékenységét képező folyamatok.

A 2006-os pályázati forduló

Az Európai Nyelvi Díjra jogosult bármely, az európai nyelvek tanítása terén megvalósuló innovatív program, a pályázók közül azonban előnyt élveznek az éves prioritások területén működő programok. A 2006. évben az alábbi öt prioritás érvényesült, amelyek közül hármat a magyar szakértői bizottság határozott meg:

- Nyelvtanárképzés és továbbképzés (európai prioritás)
- Nyelvi diverzifikáció a tanulható nyelvek vonatkozásában (európai prioritás)
- Az alapképzés keretein túlmutató, innovatív tartalmakkal és módszerekkel dolgozó, akkreditált nyelvtanár-továbbképzési programok (magyar prioritás)
- A második vagy harmadik idegen nyelv tanítása során a tanuló előzetes nyelvtudására építő, nyelvtanulási stratégiákat felhasználó és fejlesztő idegen nyelvi programok (magyar prioritás)
- Valamely szakmához vagy szakmacsoporthoz kapcsolódó korszerű alapszintű nyelvi programok (magyar prioritás)

A felhívásra 9 pályázat érkezett, amelyek közül egyedüli díjazottként a Hallatlan Alapítvány „Többszövegű internetes jelnyelvi szótár” c. programja kapta meg a Díjat, amely az Oktatási és Kulturális Minisztérium által biztosított keretből pénzügyi támogatással is jár a szakmai elismerés mellett. Az összeget az intézmény a díjazott program továbbfejlesztésére, népszerűsítésére fordíthatja.

A www.hallatlan.hu internetes oldal és a Hallatlan Alapítvány CD-ROM kiadványai a jelnyelvhasználat és jelnyelvoktatás népszerűsítését, terjesztését és támogatását tűzik ki célul. Az oldal jelnyelv-elsajátítás szempontjából lényeges újítása, hogy a www.hallatlan.hu oldalon elérhető tematikus tartalom folyamatosan ismétlődő „internetes videók” formájában jelenik meg, ami segíti a helyes jelhasználat és a – különös fontossággal bíró – kapcsolódó mimika könnyebb gyakorlását és elsajátítását. Ugyanakkor, a címszavak szerint kategorizált tartalom segít a tájékozódásban, a bizonyos területek iránt érdeklődők fókuszált nyelvtanulásában. A www.hallatlan.hu tartalma, beleértve a jelnyelvi jelek jelentését is, magyar és angol nyelven is elérhető, és a közeljövőben spanyolul és németül is elérhetővé válik. A hallatlan.hu jóval több, mint egy újszerű, hatékony jelnyelvi szótár. Számos kiegészítő szolgáltatása révén – ilyenek a fórum, a chat, kvíz, hírek, stb. – a jelnyelvtanulás hatékony segédeszköze, információforrás, és egyben közösségi oldal is. A program keretében kidolgozás alatt áll egy CD-rom kiadvány sorozat is. E sorozat egyes részei egy-egy szűkebb célcsoportra koncentrálnak (korosztályok, szakmák szerinti bontás szerint, stb.), és mind felépítésüket, mind megjelenésüket, mind tartalmukat tekintve alkalmazkodnak az adott célcsoport speciális igényeihez.

A díjat elnyerő program elismerése

A nyertes program oklevelet kapott, melyet az Európai Bizottság Oktatás és Kultúra Főbiztosa, valamint az Oktatási és Kulturális Miniszter látott el kézjeggyel. A nyertes használhatja az Európai Nyelvi Díj emblémáját céges dokumentumain, kiadványain. A díjátadásra 2006. november 11-én került sor, az Oktatási és Kulturális Minisztérium megbízásából szervezett *Világ – Nyelv / Újdonságok a nyelvoktatásban* c. országos konferencián.

III.2.5. Pestalozzi Program

A Pestalozzi programban (régi nevén: Európa Tanács Tanár-továbbképzési programjában) Magyarország 1994 óta vesz részt. A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az Európa Tanács (ET) projektjeihez kapcsoló témákban maximum hét napos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a pedagógusok, valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt.

A célcsoport alapvetően megegyezik a Socrates / Comenius 2.2.c akció célcsoportjával, azonban a program működése attól mind szervezésében, mind tartalmában jelentősen eltér. A Pestalozzi program szemináriumait elsősorban a vendéglátó ország pedagógusai számára szervezik, s az Európai Kulturális Konvenciót aláíró többi 48 ország számára nem ritkán csak igen kevés, 4-5 helyet tesznek elérhetővé.

A másik ok, amely miatt a program viszonylag kevesebb pályázót vonz, a tanulmányutak anyagi támogatásának a Socrates programban megszokottól eltérő megoldásában keresendő. Bár a szállás és a megélhetés költségeit a fogadó fél fedezi, az útiköltséget az ösztöndíjas maga előlegezi meg, melyet az ET esetenként három hónap vagy annál hosszabb idő után tud csak megtéríteni. Ez a konstrukció a magyar és a hozzá hasonló társadalmi és anyagi helyzetben lévő európai pedagógusok számára egyértelműen kevésbé előnyös, mint más pályázati programok eljárása.

Ezzel együtt a 2006 első és második félévére beérkezett 36 pályázatból 10 sikeresen szerepelt a kétfordulós bírálati folyamaton.

A pályázók túlnyomó része az előző évekhez hasonlóan középiskolai tanár, összesen 22 középiskolából jelentkeztek. Jóval kevesebben jelentkeztek általános iskolából és a felsőoktatásból.

	BEÉRKEZETT	SZERVEZŐK ÁLTAL TÁMOGATOTT
Általános iskola	7	1
Középfokú	23	4
Felsőoktatás	3	2
Egyéb	3	3
Összesen	35	10

Ha a területi eloszlást vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy a Közép-Magyarországi régió továbbra is lényegesen aktívabb a többinél. Örömteli, hogy a Dél-dunántúli régióból nagyon eredményesen nyújtottak be pályázatokat, itt 86% a támogatottak aránya. A Nyugat-Dunántúlról is sok pályázat érkezett, az eredményesség azonban nem volt jellemző. Az Észak-alföldi régióból egyáltalán nem érkezett pályázat.

	BEÉRKEZETT	SZERVEZŐK ÁLTAL TÁMOGATOTT
Közép-Magyarország	16	5
Dél-Dunántúl	3	2
Nyugat-Dunántúl	6	1
Közép-Dunántúl	2	1
Dél-Alföld	5	1
Észak-Magyarország	4	0
Összesen	36	10

A legtöbben angol munkanyelven tartott szemináriumot választottak, ők voltak 25-en (ebből 7 támogatott). Német nyelvű szemináriumot 8-an (2 támogatott), olaszt pedig ketten választottak, míg spanyol nyelvű továbbképzésen csak egy tanár kívánt részt venni (szintén támogatást nyert).

Az Európa Tanács Tanár-továbbképző programjában elsősorban olyan szemináriumokat szerveznek, melyeknek központi eleme az emberi jogok, a demokratikus értékek terjesztése, az esélyegyenlőség és a társadalmi szolidaritás mind szélesebb körű érvényesítése. Ezek mellett kiemelt terület az európai dimenzió megjelenítése az oktatásban, illetve az oktatás lehetőségeinek kutatása multikulturális környezetben, a többnyelvűség elősegítése. Ezek a témák nemzetközi környezetben valóban elmélyült, közös gondolkodást tesznek lehetővé olyan kérdésekben, melyek túlmutatnak a napi pedagógiai munkán, azonban a hozzájuk kapcsolódó tapasztalatcsere elengedhetetlen követelménye a pedagógusok szakmai, módszertani megújulásának.

Magyarország a program keretében 2003. óta nem hirdetett meg szemináriumot forráshiány miatt, ami igen sajnálatos.

III.2.6. Munkaerőpiaci Alap Képzési Alaprészből származó támogatások

Középtávú szakképzési kutatások

A lisszaboni stratégia megvalósítása olyan új ismereteket, magatartásformákat követel meg a pedagógusoktól, amelyre csak részben vannak felkészülve: az iskolák életében a projektszemléletnek, a projektpedagógia módszerének, a nemzetközi együttműködéseknek, a hálózatosodásnak az európai tendenciáknak megfelelően az eddigieknél nagyobb hangsúlyt kell kapnia, hiszen ez szolgálja jól az eredményességüket.

A fentiek érdekében a Tempus Közalapítvány – az Országos Szakképzési Tanács határozata és az oktatási miniszter döntése nyomán megítélt források terhére – pályázatot hirdetett **középtávú (9-13 hetes) külföldi szakképzési kutatások finanszírozására** 46 millió forint keretösszeggel.

A külföldi kutatások támogatására **egyéni pályázat** keretében az alábbi, a német, az angol vagy a francia nyelvet legalább középfokú szinten bíró személyek jogosultak pályázni:

- szakképző intézményekben **szakmai tárgyat tanító tanárok és oktatók**
- szakképző intézményekben, valamint szakmai szervezeteknél, önkormányzatoknál, munkaadói és munkavállalói szervezeteknél, kamaráknál **a szakképzés irányításával, fenntartásával, fejlesztésével és érdekképviselésével foglalkozó szakemberek.**

A kutatásoknak ezen kívül céljuk, hogy hozzájáruljanak az intézmények európai uniós projekteken való részvételéhez, az intézmények közötti nemzetközi kapcsolatok megalapozásához és továbbfejlesztéséhez, illetve közvetett módon a résztvevők szakmai nyelvismeretének elmélyítéséhez és gyakorlatiasabbá tételéhez.

A kutatások keretében az alábbi tevékenységek kaphatnak támogatást:

- **hospitálás iskolákban és gyakorlati képzőhelyeken** (a résztvevők szakmai ismereteinek elmélyítésére, új pedagógiai módszerek megismerésére és elsajátítására),
- **konzultációk** lefolytatása,
- **oktatási és képzési (rész)feladatok** ellátása.

A tanulmányutakra az Európai Unió és az EFTA azon országaiban kerülhet sor, amelyeknek hivatalos nyelve az angol, francia vagy német: **Ausztria, Belgium** (vallon és németajkú területek), **Franciaország, Írország, Nagy-Britannia, Németország, Svájc, Luxemburg és Liechtenstein.**

A támogatás a kutatások költségeire (az útiköltség és biztosítás esetében a tényköltségek alapján, a megélhetés esetében átalányalapú térítés alapján) és a helyettesítési költség 1/3-ad részére ítélt meg. A pályázati forma egyelőre nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, elsősorban azért, mert a minimális időtartam is túl hosszú a célcsoport számára, illetve azért mert csak egy szűkebb kör számára teljesíthető egyszerre az elvárt legalább ötéves szakmai tapasztalat és a kellő szintű idegen nyelv tudás. A 2006 őszétől bevezetett módosítások – miszerint lehetőség van a tanulmányút egyszeri legfeljebb 6 hónapig tartó megszakítására, évente több beadási határidő – remélhetően lehetővé teszi a keretek minél nagyobb mértékű lekötését.

Költségvetési keret²⁶	Beadott pályázatok száma	Elfogadott pályázatok száma	Támogatási keret (Ft)	Megítélt támogatás (Ft)	Lekötési mutató (%)
Középtávú szakképzési kutatások	7	3	46.000.000 ²⁷	4 097 701	25,19 % ²⁸

Szakiskolai mobilitási program

A Leonardo program mintájára 2003-ban indított kezdeményezés lényege, hogy szakiskolai tanulók külföldi szakmai gyakorlaton vesznek részt munkatapasztalat-szerzés, szak- és nyelvtudásuk erősítése céljából. A hazai kezdeményezés többlete az uniós programhoz képest, hogy – céljaiban a Szakiskolai Fejlesztési Programhoz kapcsolódva – figyelembe veszi a szakiskolák és a szakiskolai tanulók sajátos helyzetét.

A szakiskolai mobilitási program a Munkaerő-piaci Alap Képzési és Fejlesztési Alaprészének pénzügyi forrásaiból külföldi szakmai gyakorlatok megvalósítását támogatja a Szakiskolai Fejlesztési Programban résztvevő szakiskolák tanulói számára. A program erősíti az iskolák gazdasági kapcsolatait, hozzájárul a szakiskolai képzés megújulásához, növeli a tanulás és különösen a nyelvtanulás iránti motivációt, fejleszti a kiutazóknak a munkaerőpiac által megkövetelt kompetenciáit.

²⁶ A MPA fejlesztési és képzési alaprész terhére

²⁷ A 2005-2008 közötti időszakra összesen

²⁸ A 2005-ös és 2006-os pályázati fordulók együttes lekötési aránya

A 2005-ben rendelkezésre álló 160 millió forintos pályázati keretből 23 projekt megvalósítására került sor a 2005. szeptember 1. és 2006. december 31. közötti időszakban valamennyi elfogadott projekt megvalósult, az eredményekről átfogó kép 2007 közepére várható.

IV. A TKA által folytatott képzési tevékenység főbb eredményei 2006-ban

IV.1. Képzések szervezése

A Tempus Közalapítvány Képzőközpontja hasonlóan az elmúlt 2 évhez 2006-ban is jórészt vállalkozási tevékenység keretében végez felnőttképzési tevékenységet, mivel erre a feladatra költségvetési külön támogatást nem kap. Pályáztató programjain belül elkülönített támogatásból azonban a program célkitűzéséhez szorosan kapcsolódó képzési programokat is végrehajt, hogy ezzel is felkészítse az érintett célcsoportokat a program sikeres és szabályos végrehajtására.

A Tempus Közalapítvány 2003. óta a Felnőttképzési Akkreditációs Testület (FAT) által tanúsított képző intézmény. A TKA képzési programjait a FAT és a Magyar Közigazgatási Intézet (MKI) által akkreditáltatja, valamint rendelkezünk három, a Pedagógus-Akkreditációs Testület által is elfogadott képzési programmal.

A képzési tevékenységek végrehajtásában a Tempus Közalapítvány igénybe vette a koordinációjával működő Európa-tanulmányi Központok Hálózatát, így eleget tehetett annak a széles körű közigazgatási és egyéb igénynek, hogy az EU támogatásokhoz kötődő akkreditált felnőttképzési programok valamennyi érdeklődő számára elérhetőek legyenek országszerte, mégpedig helyi tudásbázis felhasználásával. Pedagógus-továbbképzéseink vidéki megvalósítását a Megyei Pedagógiai Intézetek segítették. 2006-ban az összes képzési csoport közel felét vidéki helyszínen indítottuk.

IV.2. Képzések ismertetése dióhéjban

Képzéseink az alábbi formákban elérhetők résztvevőink számára:

- minden érdeklődő számára nyitott, az éves képzési naptár szerint meghirdetett, költségterítéses képzések, (ebbe tartoznak a megrendelő költségvetéséből finanszírozott zárt képzési csoportok, a bárki számára elérhető nyílt képzési csoportok), valamint
- a pályázati forrásból finanszírozott képzések.

IV.2.1. Tandíjas képzések

1. A projektciklus-menedzsment alapjai (MKI: VII/5/2005, FAT: PL-0482)

A képzés a projektciklus-menedzsment lépéseibe nyújt gyakorlati betekintést. Célja az, hogy a résztvevők képesek legyenek fejlesztési elképzeléseiket az EU által is támogatott projekteken keresztül megvalósítani. A képzés azoknak szól, akik még nem rendelkeznek ismeretekkel a területen, és munkájuk során szükségük van a projektciklus-menedzsment ismeretére, bár maguk nem vesznek részt a gyakorlati feladatok ellátásában.

2. Projektmenedzsment lépésről lépésre (MKI: VII/4/2005, FAT: PL-0501, OKM-2/3/2006)

A képzés azoknak szól, akik aktívan részt vesznek a pályázatok, projektek kidolgozásában és végrehajtásában. A képzés elvégeztével a résztvevők képessé válnak az EU által társfinanszírozott pályázati felhívásoknak megfelelő projektek és pályázatok teljes körű elkészítésére.

3. Projektvégrehajtás (MKI: VII/11/2005, FAT: PL-0812)

A képzés azoknak szól, akik rendelkeznek nyertes projekttel és annak végrehajtásához kívánják ismereteiket bővíteni a gyakorlati példákat és esettanulmányokat feldolgozó képzésen, valamint fejleszteni projektmenedzsmenthez szükséges készségeket és képességeket; célja, hogy a nyertes projektek végrehajtásában részt vevők rendelkezzenek mindazokkal az elméleti és gyakorlati ismeretekkel, amelyek hozzájárulhatnak a projektek eredményes és szabályos végrehajtásához.

4. Multiplikátor Képzési Program (MKI: VII/9/2005, FAT: PL-0603)

A képzést azoknak a projekttervezésben és pályázatkészítésben már gyakorlatot szerzett jelentkezőknek ajánljuk, akik pályázatíró tanácsadóként szeretnének segítséget nyújtani potenciális ügyfeleknek. A képzés ehhez nyújt elméleti és gyakorlati és tanácsadás-módszertani segítséget.

5. Közbeszerzési alapismeretek (MKI: VII/6/2005, FAT: PL-0788)

A képzés összefoglalja azokat az ismereteket, melyek közbeszerzés során nélkülözhetetlenek. Segít eligazodni az EU-s és hazai szabályozás joganyagában, és gyakorlati ismereteket ad a közbeszerzési eljárás beindításához, a közbeszerzési ajánlat összeállításához. A képzés tehát azoknak fontos, akik munkájuk során közbeszerzéssel kapcsolatos feladatokat látnak el.

6. Az EU támogatások felhasználása Magyarországon- projektek tervezése és végrehajtása (MKI: folyamatban, FAT: PL-1017)

A képzést azoknak javasoljuk, akik a projektmenedzsmenthez kötődő gyakorlati feladataik magas szintű ellátásához kívánnak átfogó ismereteket szerezni az EU és hazai kapcsolódó folyamatokról, politikákról, programokról, valamint aktívan részt kívánnak venni pályázatok, projektek kidolgozásában, végrehajtásában. A képzés célja, hogy áttekintést adjon az EU közösségi támogatásairól, azok felhasználásának hazai feltételeiről, hogy a résztvevők képesek legyenek az EU által társfinanszírozott pályázati felhívásoknak megfelelő projektek és pályázatok teljes körű elkészítésére, hogy rendelkezzenek mindazon elméleti és gyakorlati ismeretekkel, melyekkel felkészült projektmenedzserek lehetnek, és amelyekkel hozzájárulhatnak a nyertes projektek eredményes és szabályos végrehajtásához.

7. A Strukturális Alapok felhasználása Magyarországon (MKI: VII/7/2005, FAT: PL-0589)

A képzés áttekintést ad az EU közösségi támogatásairól, azok felhasználásának feltételeiről ezzel segítve a résztvevőket, hogy kellő elméleti ismerettel rendelkezzenek sikeres projektek és pályázatok készítéséhez.

8. Vállalkozási ismeretek (FAT: PL-1144)

A képzés célja, hogy hallgató a program sikeres elvégzése után elegendő ismerettel rendelkezzen egy vállalkozás létrehozásához: megszerezze azokat a vállalkozói környezettel kapcsolatos alapvető üzleti-, jogi-, pénzügyi- és számviteli ismereteket, melyekkel eddig ilyen mértékben nem rendelkezett, és amelyek hozzátartoznak a vállalkozói alapműveltséghez.

9. Vállalkozások indítása és menedzselése (FAT: PL-1145)

A képzés azoknak szól, akik átfogó ismereteket szeretnének szerezni a vállalkozások létrehozásával, működtetésével illetve befejezésével kapcsolatban. A képzés során a résztvevők elegendő ismeretet kapnak egy vállalkozás elindításához, működtetéséhez, ill. befejezéséhez szükséges döntések előkészítéséhez, és szert tesznek olyan alapvető üzleti, jogi, pénzügyi és számviteli ismeretekre, melyek hozzájárulnak egy vállalkozás sikeres menedzseléséhez.

10. Projektalapú oktatás (FAT: PLP-464, OM 175 / 265 / 2005)

A képzés célja, hogy a résztvevő tanárok és pedagógiai munkatársak már meglevő tapasztalataira építve tudatosítsa a projektalapú oktatásban rejlő lehetőségeket, felfrissítse, rendszerezze és bővítse a témába vágó ismereteket, tréningyszerű elemek segítségével segítse az ismeretek gyakorlatba történő átültetését, a projektalapú oktatás minél szélesebb körű alkalmazását.

IV.2.2 Térítésmentes képzések

1. Mentorok a hátrányos helyzetű gyermekekért (Elméleti, módszertani és gyakorlati felkészítés a mentori tevékenységre) (OM 298/17/2006)

Mentori felkészítő program az Útravaló Ösztöndíjprogram mentorai számára A „Mentorok a hátrányos helyzetű gyermekekért (Elméleti, módszertani és gyakorlati felkészítés a mentori tevékenységre)” című akkreditált pedagógus-továbbképzési program az Útravaló Ösztöndíjprogram nyertes mentorainak szól. Célja, hogy segítse a programban való részvételüket, illetve a jövőben hozzájáruljon a mentorok szakmai fejlődéséhez.

2. Világ- Nyelv Mesterfokon mentori felkészítő továbbképzés

A képzés célja, hogy a „Világ-Nyelv Mesterfokon” programban résztvevő pedagógusokat felkészítse az érkező külföldi tanárjelöltek támogatására. A képzés során gyakorlati ismereteket szereznek arról, hogy mentorként milyen feladatokat kell ellátniuk, hogyan segíthetik leghatékonyabban a külföldi tanárjelöltek / tanárok munkáját.

IV.2.3 Eredmények

- **Résztvevők összlétszáma:** 1562 fő, mely tartalmazza az önköltségi alapon résztvevőket, a megrendelők által finanszírozott közigazgatási résztvevőket, a pályázatok által támogatott résztvevőket. Az összes résztvevő 87%-a végezte el sikeresen a képzéseket, azaz 1360 fő szerzett tanúsítványt képzéseinken:
 - Költségtérítéses résztvevő: 970 fő
 - ROP 3.1.2: 391 fő
 - Egyéb önköltséges: 579 fő
 - Támogatott résztvevő: 592 fő
- **Új képzési programok:** a Tempus Közalapítvány 2006-ban 3 képzési program-akkreditációját szerezte meg, további kérelmek folyamatban vannak.
- **Képzések minőségbiztosítása, értékelése:** a képzések értékelése 2006-tól az eddigi hallgatói és oktatói értékeléssel szemben megrendelői értékelést is tartalmaz kvalitatív és kvantitatív módon. A képzéseket mindhárom oldal jónak, illetve kiválónak értékeli. Minden képzésünkön modulonként kérdőíves felméréssel gyűjtjük a résztvevők véleményét, észrevételeit, melyeket később képzésenként összesítünk. A felmerült problémákat, javaslatokat minden esetben egyenként megvizsgáljuk, írásban értékeljük. Erről visszacsatolást küldünk az érintetteknek.
- **Képzési szolgáltatások bővítése:** A TKA Képzőközpontja az értékelés rendszerének fejlesztésén túl elsősorban az elektronikus képzési szolgáltatásokat bővítette (hallgatói oldalak, képzésválasztó, igényfelérő rendszer, EU angol szaknyelvi elektronikus tananyag kifejlesztése, stb.).

V. A TKA, mint tudásközpont 2006-ban

V.1. K+F

V.1.1. Az Európai Unió 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja

2006-ban a TKA az EU 6. Keretprogram keretén belül információs és tanácsadó irodát működtet. Az információs iroda célja az volt, hogy elősegítse a magyar részvétel mennyiségi és minőségi javulását az Európai Unió 6. Keretprogramjának Marie Curie mobilitási akcióiban. Távlati célként ide kapcsolódott a magyar koordinációjú projektek számbeli növekedésének elősegítése is.

A Tempus Közalapítvány 2006-ban információt szolgáltatott az EU 6. Keretprogram egészéről, és támogatta az érintett szervezetek, kutató központok és kutatók közötti információáramlást. Célzottan továbbítottuk az információkat a keretprogram célcsoportjainak, valamint a Marie Curie mobilitási akciók által érintett kutatóknak illetve intézeteknek. Hatékony partnerkeresési lehetőségeket biztosított (egyéni megkeresések, rendezvényekről szóló információk terjesztése) a Magyarország felé irányuló, és az itthonról külföld felé irányuló kérések esetében. Ennek érdekében a TKA együttműködik a keretprogram külföldi kontaktpontjaival, illetve havi információs hírlevélben ad tájékoztatást a K+F területhez kapcsolódó pályázatokról, rendezvényekről, hírekről; emellett projektmenedzsment tanácsadással segíti a magyar projektkezdemenyezések támogatását. Ezen tevékenységhez kapcsolódóan a TKA 2006-ban online elérhetővé tette (adatkereső és – feltöltő funkciókkal kiegészítve) a 2005-ben újra kiadott, mintegy 240 magyar kutatóintézetet és doktori iskolát népszerűsítő angol nyelvű kiadványát, a Hungarian Research Directory-t. A kiadvány célja elősegíteni a magyarországi kutatócsoportok és kutatók részvételét az EU 6. Keretprogramban, valamint a külföldi kutatóintézmények magyarországi partnerkeresését, és a Magyarországon kutatásokat folytató külföldi tudósok számának növelését.

Az Információs iroda személyes, telefonos, illetve elektronikus formában történő konzultációkkal segítette a 6. keretprogramban pályázni kívánó kutatókat. Munkatársaink a pályázati határidőket megelőzően 16 Marie Curie Akció keretében pályázó kutatóval tartották folyamatosan a kapcsolatot, közülük hárman nyertes pályázatot írtak.

2006 áprilisában pályázatíró konferenciát tartottunk, melyen az érdeklődőket a pályázás gyakorlati kérdéseivel és hasznos tanácsokkal segítettük. A konferencia 18 résztvevője közül hárman nyújtottak be pályázatot, melyek közül egy projekt nyert.

V.1.2. Kutatói Mobilitási Központ

A kutatói mobilitás elősegítése érdekében az Európai Bizottság Európa-szerte támogatta mobilitási központok létrehozását és működését. Magyarországon a Tempus Közalapítvány látja el a hídfőintézmény szerepét és hozta létre a nemzeti hálózatot. A projektnek része a komplex, jól strukturált, informatív nemzeti mobilitási portál létrehozása és tartalmi fejlesztése, valamint az Európai Bizottság támogatásával létrejött Európai Mobilitási Portál megismertetése a kutatókkal és a kutatásban érdekelt intézményekkel.

A 2004. április 1-2007. március 31-ig terjedő időszakban a TKA működteti a magyar Kutatói Mobilitási Központok Hálózatát az Európai Bizottság által nyújtott anyagi támogatásból. A támogatás lejártá után a hálózatot nemzeti forrásból kell legalább 3 évig tovább működtetni. A projekt keretében létrehozott magyar regionális hálózat az egyes régiók legnagyobb felsőoktatási intézményeiből áll. A regionális kontaktpontok a Nemzeti Kutatási és

Technológiai Hivatal anyagi támogatása alapján térítés ellenében végzik a munkájukat 2007. március 31-ig.

A mobilitási központokban, illetve a hazai Kutatói Mobilitási Portálon keresztül a ki- és beutazó kutatók tájékozódhatnak

- a vízumot, munkavállalási engedélyt, tartózkodási engedélyt, adózást, TB-t, nyugdíjat, szellemi tulajdonjogokat;
- a kutatók számára nyitott munkalehetőségeket, a vendégkutatói pozíciókat és ösztöndíj lehetőségeket;
- a szállást, iskoláztatást, nyelvtanulási lehetőségeket, kulturális eseményeket érintő kérdésekben.

A regionális kapcsolattartók számára, szakértők (OEP, APEH, NKTH) bevonásával három tréninget tartottunk. A rendezvények főbb témakörei az alábbiak voltak: a mobilitási portál, adózási ügyek, egészségbiztosítás, Kutatói Karta, 7. keretprogram.

A Mobilitási Központhoz 2006. folyamán mintegy ötven megkeresés érkezett, melyek nagy része pályázati és 6-7. Keretprogrammal kapcsolatos információérés volt. Két esetben külföldi kutatónak is nyújtottunk segítséget.

Az elektronikus K+F hírlevélén keresztül a TKA folyamatosan tájékoztatja a feliratkozottakat a kutatói szférát érintő aktuális információkról. A Hírlevél 2006. évi számai tartalmazták a Keretprogramok aktuális pályázati felhívásait, kapcsolódó rendezvényeket, információs napokat, aktuális híreket, partnerkereséseket. A TKA EU6 Hírlevélre feliratkozottak száma 2005 decemberétől 2006 decemberéig 2200 főről 3200 főre emelkedett.

2006. folyamán két hírlevél különszámot indítottunk, a magyar nyelvű Kutatói Interjú különszámot, illetve az angol nyelvű Researchers' Impressions c. különszámot. Mindkét elektronikus kiadványban Európát megjárt, vagy hazánkban kutatómunkát végző szakembereket kérdeztünk tapasztalataikról, esetleges nehézségeikről, a mobilitás gyakorlati aspektusairól, annak előnyeiről.

A Tempus Közalapítvány a regionális kapcsolattartók segítségével több vidéki városban szervezett rendezvényeket (Eger, Győr, Sopron, Miskolc, emellett több vidéki információs nap, pl. Szeged, Pécs 2007-re esik). Ezeken tájékoztatást adtunk Marie Curie ösztöndíjakról, a Magyarországon létező, pályázást segítő szervezetekről és eszközökről, illetve népszerűsítettük az európai és hazai mobilitási központok hálózatát.

A Tempus Közalapítvány 2006 márciusában országos konferenciát szervezett „Innovációban a jövő” címmel, melyen a kutatói mobilitás, a hazai K+F aktuális kérdésein kívül a Versenyképesség és Innováció Keretprogramot, illetve az Ipari Kapcsolatteremtési Programot is bemutattuk.

2006 novemberében a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében „Európában kutattam...” címmel sikeres Marie Curie projektek és pályázók bemutatására került sor, ezzel is népszerűsítve a kutatói életpályát, az európai kutatást. A rendezvény további célja volt a kutatói mobilitási programokban való részvétel bátorítása.

V.1.3. Kutatók éjszakája

A Tempus Közalapítvány koordinálásával, négy partnerrel együttműködve – Mindentudás Egyeteme, ELTE, BME, Széchenyi István Egyetem - 2006. szeptember 22-én megrendeztük a magyarországi Kutatók Éjszakáját. Az Európai Bizottság pályázati támogatásából megszervezett összeurópai tudományos-szórakoztató eseménysorozat programjain mintegy kétezer látogató vett részt, kilencven sajtómegjelenés született a programhoz kapcsolódóan. A rendezvény fő célja a tudomány, a tudományos karrier népszerűsítése volt.

Ezen a napon Európa minden országában hasonló programsorozatot rendeznek, amelyek fő célja a kutatás és tudomány népszerűsítése, a kutatói életpálya vonzóbbá tétele a fiatalok körében. Eszközei a minden korosztálynak szóló fesztivál jellegű, szabadtéri események, interaktív találkozók és a különböző versenyek.

A TKA programjait a kutatói hivatás és életpálya népszerűsítését kiegészítve a környezetvédelem, a tudatos fogyasztás, a szelektív hulladékgyűjtés és az újrafeldolgozás témakörei köré szerveztük.

A TKA a következő feladatok lebonyolítását vállalta:

- Szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő plakátkészítő verseny általános és középiskolásoknak, melyre összesen 232 plakát érkezett, melyből az ötven legjobbat a Jövő Házában állítottuk ki.
- „Tudomány Lencsevége” fotópályázat főiskolásoknak és egyetemistáknak, melyre végül 25 fotó érkezett. Mindet kiállítottuk a jövőházában.
- Fémhulladékból készített tárgyak versenye főiskolásoknak és egyetemistáknak. 11 fémtárgy érkezett az országból, egy munka Romániából.
- Különböző művészeti ágakban tehetséges kutatók bemutatkozása, volt Marie Curie ösztöndíjasok tapasztalatai
- Kutatók interaktív bemutatói
- A versenyek díjátadó ünnepsége
- A www.kutatokejszakaja.hu weboldal működtetése.

A Kutatók Éjszakája magyarországi programjain 114 kutató mutatkozott be, 101 oldal sajtóanyagot közöltek le a rendezvényről összesen 90 sajtómegjelenés alkalmával, a programokon 33 nyitott laboratórium várta az érdeklődőket. Összesen 32 programot szervezett a konzorcium a 2006-os Kutatók Éjszakáján, melyen mintegy 2000 látogató volt jelen.

A rendezvények megvalósítására összesen 59 997 euró támogatást pályáztunk az Európai Bizottságtól, amelyből közvetlenül a TKA 11 579 eurót használhatott fel. A pályázat megvalósításához önrész nem volt szükséges.

A tavalyi sikerek után a Tempus Közalapítvány a 2007-es évben is beadja pályázatát a Kutatók Éjszakája megrendezésére új, jelentősen kibővült konzorciumi összetétellel.

V.2. A Bologna Tanácsadói Hálózat

A Bologna folyamat megvalósításának támogatására az Európai Bizottság 2004/2005-ben minden EU országban megalakította a Bologna Tanácsadói Hálózatot, amely konzultációs lehetőségekkel, szakmai rendezvényekkel, honlap (www.bolognafolyamat.hu) fenntartásával járul hozzá Magyarországon is az Európai Felsőoktatási Térség továbbfejlesztéséhez. A 2005/2006-os évben a promóterek száma ötre emelkedett. A hálózat résztvevői nemzetközi rendezvényeken is résztvettek, ahol a háromciklusos rendszerről és a Bologna-folyamatról tájékoztak.

A tanácsadók olyan felsőoktatással foglalkozó szakemberek, akik kiemelkedő szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek a Bologna reformok területén. A tanácsadók feladata az országon belüli tájékoztatás, intézményi tanácsadás, nem csak egyetemi és főiskolai szinten, hanem olyan intézmények szintjén, melyek a kutatás-fejlesztéssel és felsőoktatással kapcsolatos feladatokat látnak el. A magyarországi Bologna Tanácsadói Hálózat munkájának koordinációját a Tempus Közalapítvány látja el. A nemzeti tanácsadói csapatok 46 országban működnek, részben a Socrates program (31 ország) pénzügyi támogatásával (12 ország).

Magyarországon a Tempus Közalapítvány koordinálja a Bologna Tanácsadói Hálózat tevékenységét. Rendszeresen rendezünk meg a folyamat aktuális kérdéseit érintő szakmai szemináriumokat, melynek célközönsége (felsőoktatási intézmények vezetői, oktatói; szakmai szervezetek munkatársai, külföldi felsőoktatási intézmények és szervezetek munkatársai) megismerheti az európai szinten kezdeményezett újdonságok magyarországi tükröződéseit. Az Oktatási és Kulturális Minisztériummal, a Nemzeti Bologna Bizottsággal szorosan együttműködve célozzuk meg a magyar felsőoktatás egyes résztvevőit, így elősegítve, hogy mindig az megfelelő szinten terjesszük a folyamat céljaihoz kötődő ismeretanyag. A 2006-os évben összesen hét ilyen szemináriumot rendezett a TKA, a következő témákkal:

- Vállalati kapcsolatok - képzők és munkáltatók szerepe az új felsőoktatási szerkezet fejlesztésében 2006. január
- A Tuning projekt - az oktatási rendszerek finomhangolása 2006. március
- Egész életen át tartó tanulás - az oktatási szintek közötti kapcsolatok 2006. május
- Mesterkurzusok - képzési és kimeneti követelmények a második ciklusban 2006. június
- Felsőoktatási mobilitás - A Bologna folyamat motorja 2006. október
- Minőségbiztosítás a felsőoktatásban 2006. november
- Doktoranduszok a Bologna folyamatban 2006. december

A Bologna Tanácsadók felajánlották, hogy igény esetén meglátogatják a magyar felsőoktatási intézményeket, hogy az alábbi témák valamelyikével kapcsolatban konzultáljanak az intézmény vezetésével. A látogatás során a Bologna tanácsadó az európai tapasztalatokat ismertetik az intézmény irányítóival.

A Közalapítvány a www.bolognafolyamat.hu honlap fenntartása mellett, középiskolásoknak szóló leporellóval és a felsőoktatási elektronikus hírlevélben kialakított Bologna-hírsarokkal járul hozzá a kapcsolódó információk terjesztéséhez. A felsőoktatási minőségbiztosításról szóló alapidokumentum lefordításával mindenki számára érthetővé és hozzáférhetővé tettük a megfogalmazott útmutatásokat.

V.3. Alumni for Europe

Az Alumni for Europe Hálózat a TKA által koordinált európai képzési programokban részt vett diákok, fiatal diplomások interaktív hálózata. Alumni for Europe Iroda küldetése, hogy a hálózatban összefogja, és további támogatásban részesítse ezen kiemelkedő képességű, speciális szakmai, nyelvi és kulturális ismeretekkel rendelkező csoport tagjait.

Az Alumni for Europe diákhálózat új alapokra helyezése és szolgáltatásainak megújulása 2002 szeptemberében azt eredményezte, hogy 2006-ban a Hálózat tagsága mintegy 1300 főt számlált. A folyamatos tagtoborzás, a tagokkal való kapcsolattartás és az információátadás elsődleges területét képező Internet-oldalak tartalommal való folyamatos frissítése mellett az Iroda 2006-tól kiemelt hangsúlyt fordít arra, hogy rendezvényein a magyar Alumni tagok mellett minél nagyobb számban vegyenek részt Magyarországon tanuló külföldi diákok is. Az Iroda célja ezzel, hogy a közös programokon keresztül lehetőséget biztosítson a magyar és a külföldi ösztöndíjasoknak egymás – ezáltal minél több kultúra – megismerésére és tapasztalatcserére. Az Interneten on-line jelentkezés formájában vagy egy adatlap kitöltésével regisztrálhatják magukat a tagok az Alumni adatbázisba. A tagság legnagyobb hányadát a Socrates/ Erasmus ösztöndíjasok alkotják, mellettük Socrates/ Comenius nyelvtanár asszisztens, Leonardo da Vinci, CEEPUS, Európai Közigazgatási és Képzési Ösztöndíj (EKKÖ), Európa-tanulmányi Központokban tanulók, valamint College of Europe ösztöndíjasok kaptak meghívást a Hálózatba. Az egykori és a leendő magyar ösztöndíjasok mellett a Hálózat tagjait képező Magyarországon tanuló/ dolgozó külföldi ösztöndíjasok az alábbi ösztöndíjprogram révén kerültek hazánkba: Socrates/ Erasmus, Socrates/ Comenius nyelvtanár asszisztens, CEEPUS és Világ – Nyelv tanárjelöltek, tanárok.

Tevékenységek

A fentiek alapján, 2006-ban az Alumni for Europe főbb tevékenységei a következők voltak:

- A tagsággal való kapcsolattartás, regisztráció az Internetről elérhető on-line adatbázisban;
- TKA / Alumni for Europe honlap tartalmi frissítése;
- Elektronikus @lumni hírlevél megjelentetése és a tagoknak való megküldése;
- Karrier tanácsadás keretében tesztírás és értékelés (személyiségteszt, IQ teszt, toleranciát, asszertivitást mérő teszt) biztosítása havonta 3-5 tag számára, pszichológus szakember segítségével;
- Előadások, Alumni esték és kirándulás szervezése a külföldi diákok és a magyar Alumni tagok közös részvételével.

V.4. Europass Mobilitási Igazolvány

Az Europass portfólió

Az Europass keretrendszer 5 elemből álló dokumentumcsomag – Europass portfólió (önéletrajz, nyelvi útlevél, diplomamelléklet, bizonyítvány-kiegészítő, mobilitási igazolvány). Az általános információszolgáltatás, a promóció és az egyes elemeket koordináló intézmények munkájának összehangolása a Nemzeti Europass Központ feladata.

Az Europass Mobilitási Igazolvány

Az Oktatási Minisztérium döntése alapján a Tempus Közalapítvány a felelős az **Europass mobilitási igazolvánnyal** kapcsolatos feladatok koordinálásáért. Az Europass Mobilitási Igazolvány az előre rögzített minőségi kritériumoknak megfelelő, egy másik uniós tagállamban vagy 3 EFTA országban (Norvégiában, Izlandon vagy Liechtensteinben) lebonyolított, munkahelyi környezetben végzett szakmai gyakorlatok, illetve tanulmányok dokumentálására szolgáló egységes európai okmány. A TKA feladata az Europass Mobilitási Igazolvánnyal kapcsolatos tájékoztatás (a szakmai gyakorlatokat/ tanulmányi időszakot szervező intézmények, a kiutazók és a fogadó intézmények számára), a dokumentum elérhetőségének biztosítása és alkalmazásának segítése, illetve a beérkezett igénylések jogosságának elbírálása és a felhasználás ellenőrzése.

A mobilitási adatbázis

A Tempus Közalapítvány és a Nemzeti Europass Központ 2006 folyamán kifejlesztett egy adatbázist az Europass Mobilitási Igazolvány igénylésére és kibocsátására. Az adatbázis két részből áll: az egyik a külföldi tanulmányi időszakokhoz, a másik a külföldi szakmai gyakorlatokhoz kapcsolódó mobilitási igazolványok kiadására szolgál. Az előbbinek a fejlesztése még nem fejeződött be (ez 2007 tavaszára várható) – ezzel is magyarázható, hogy az Erasmus program keretében egyelőre a remélnél kevesebben vették igénybe a mobilitási igazolványt.

Az adatbázis 2006 júliusára készült el. Azt megelőzően a korábbi évhez hasonlóan elektronikus űrlap formájában küldtük el a mobilitási igazolványt az intézményeknek.

Az Europass Mobilitási Igazolványok kiállítása 2006-ban

2006-ban összesen 1110 mobilitási igazolvány kiállítására került sor – többségében a fenti okok következtében a külföldi szakmai gyakorlatokhoz kapcsolódóan.

Érthető módon a hazai mobilitási projektek legnépszerűbb célországaiba irányuló mobilitások kapcsán került sor a legtöbb mobilitási igazolvány kiállítására, így a sort Németország (420), Olaszország (138), Nagy-Britannia (131) és Finnország vezeti (115).

A szakképzési mobilitási programokon belül a legnagyobb súllyal a szakmai alapképzés képviselteti magát, így – köszönhetően annak is, hogy az adatbázis felsőoktatási részének indítása késett – zömében szakközépiskolai és szakiskolai tanulók részesültek mobilitási igazolványban.

Promóciós feladatok

A Tempus Közalapítvány elsődleges feladata az Europass Mobilitási Igazolvánnyal kapcsolatos információk terjesztése, azonban a Nemzeti Europass Központtal együttműködve az Europass portfólió négy további elemének rövid bemutatására is sort kerítettünk annak érdekében, hogy a célcsoportjaink számára teljesebb képet biztosíthassunk.

Összegzés

Úgy ítéljük meg, hogy az Europass Mobilitási igazolvánnyal kapcsolatos feladatok 2006-os ellátása sikeres volt, a felhasználók száma és a dokumentumot ismerők köre folyamatosan nő – egyelőre azonban szinte kizárólag a szakképzési mobilitási projektek kapcsán. A kifejlesztett on-line adatbázis olyan korszerű és ügyfélbarát technikai megoldást jelent, amelynek révén 2007-ben várhatóan a felsőoktatás is tömegesen veszi majd igénybe az igazolványt.

V.5. Socrates disszeminációs projektek

Az Európai Bizottság elvárásként fogalmazza meg a Socrates Nemzeti Irodákkal szemben a program eredményeinek széleskörű terjesztését (ún. disszeminációját). Ennek érdekében 2005-ben és 2006-ban is zárt pályázatot írt ki, amelyen kizárólag a nemzeti irodák és partnerségeik vehettek részt egy-egy olyan projekt megvalósításának szándékával, amely a program célkitűzéseinek megvalósulását vizsgálja több ország szintjén egyszerre, ezzel is elősegítve a tapasztalatok összegyűjtését, elemzését, közzétételét és hasznosítását. A projektek költségvetésének 90%-t az Európai bizottság biztosítja, 10 % önrésznek viszont nemzeti forrásból kell származnia.

A Tempus Közalapítvány koordinátorként vett részt a GenERAtion projektben, és partnerként a többi, alább részletezett kezdeményezésben. A projektek végrehajtása éveken átnyúló jellegű, ezért szerepelnek itt olyan projektek is, amelyek 2005-ben kezdődtek, s olyanok is, amelyek majd 2007-ben zárulnak le.

V.5.1. E-Quality - Európai Minőségi Díj

Az "E-Quality - Európai Minőségi Díjat" 2004-ben hozta létre az osztrák Nemzeti Iroda – mint projektkoordinátor – Magyarországgal, a Cseh Köztársasággal, Szlovákiával, Németországgal, Olaszországgal, Hollandiával és az Egyesült Királysággal együttműködésben megvalósított disszeminációs projekt keretében. 2006-ban az Európai Bizottság támogatásával újabb 8 ország csatlakozott a kezdeményezéshez: Bulgária, Észtország, Franciaország, Belgium, Litvánia, Luxemburg, Románia és Szlovénia. A projekt célja a minőségbiztosítás ösztönzése a közösségi oktatási programokban: a sikeresen lebonyolított Comenius 1 és Grundtvig 2 decentralizált projekteket, illetve Erasmus mobilitási tevékenységeket elemezve és értékelve a kiemelkedően jó minőségű projekteket lebonyolító intézmények munkáját elismeri és díjazza.

Az E-Quality - Európai Minőségi Díj megítélése egyrészt a Socrates program általános feltételei és céljai alapján, másrészt a következő minőségi kritériumok, indikátorok alapján történik:

- Innováció
- Eredmények és szellemi haszon
- Minőség a lebonyolításban, projekt-menedzsmentben
- Fenntarthatóság

A Tempus Közalapítvány által 2007. január elején meghirdetett E-Quality – Európai Minőségi Díj pályázatra tizenegy pályázat érkezett. Grundtvigban 1, Comeniusban 5,

Erasmusban pedig 6. A pályamunkák értékelése a beszámoló elkészítésének idején folyamatban van.

A pályázók a díj elnyerésével E-Quality oklevelet kapnak, valamint jogosulttá válnak a díj logójának használatára az intézmény dokumentumain, kiadványain.

A nyertes E-Quality projektek bemutatását közzé tesszük honlapunkon, nemzeti, illetve az összes részt vevő ország sikeres pályázatait bemutató nemzetközi kiadványban is.

A hazai díjazottak okleveleiket a 2007 májusában megrendezésre kerülő Egész életen át tartó tanulás nyitókonferencián, kategóriánként a két legjobb pedig a bécsi nemzetközi díjátadó konferencián vehetik át.

V.5.2. U-lang: Universe of Languages

A Tempus Közalapítvány 2006-ban a bolgár nemzeti iroda felkérésére egy, a Socrates / Lingua pályázatokhoz kapcsolódó nemzetközi projektben vett részt a román és török nemzeti irodákkal együtt. A nemzetközi kezdeményezés célja a Lingua akcióban eddig elért eredmények publikációja, a jó gyakorlatok terjesztése és azok megismertetése az oktatási döntéshozókkal, illetve nyelvoktatással foglalkozó szakemberekkel.

A Socrates program első két szakaszában (1994-2000 és 2000-2006 között) számos eredmény és jó gyakorlat született, ám ezek eredményei egy viszonylag szűk körön belül maradtak. A projektben résztvevő nemzeti irodák munkatársai úgy gondolták, érdemes a sikeresen megvalósított projekteket szélesebb szakmai körben ismertté tenni. A disszeminációs projekttel az volt a célunk, hogy a Socrates / Lingua projektek keretein belül kidolgozott innovatív nyelvtanítási módszereket, stratégiákat, tananyagokat felkutassuk valamint, hogy ezeket elérhetővé tegyük a nyelvoktatással foglalkozó szakemberek, szakmai szervezetek és döntéshozók számára is.

A projekt keretében kompendiumot állítottunk össze azokból a projektekből, amelyeket a négy közreműködő ország valamelyik intézménye koordinál. A kompendium egy ötnyelvű kiadvány, amelyben minden projektismertető nemzeti nyelven és angol nyelvű fordításban is olvasható. Az elkészült kiadványt 2006. szeptember 9-10-én Szófiában egy a négy partnerország szakemberei részvételével megszervezett nemzetközi konferencián mutattuk be.

Az elkészült kiadványt és a konferencián elhangzottak alapján összeállított angol nyelvű kiadványt elküldtük a részt vevő országok Oktatási Minisztériumai és nyelvoktatással foglalkozó szervezetei, valamint az Európai Bizottság és a többi Socrates nemzeti iroda számára is.

V.5.3. GenERation

A Socrates Nemzeti Irodák részére az Európai Bizottság 2005. március 21-én zártkörű disszeminációs pályázati felhívást jelentetett meg. A felhívás célja, hogy a programban elért eredmények és tapasztalatok széles körben ismertté váljanak, a jó gyakorlatokat minél több potenciális pályázó megismerje, hasznosítani és alkalmazni tudja. A disszeminációs pályázatoktól elvárt közvetett eredmény, hogy növekedjen a pályázói aktivitás és a nemzetközi együttműködés a Socrates országok között. Figyelembe véve az Európai Bizottság akkori azon célkitűzését, mely 2011-ig a hallgatói és oktatói mobilitás megháromszorozódását szeretné elérni²⁹, a magyar Socrates Nemzeti Iroda egy új Erasmus disszeminációs pályázat benyújtását javasolta az európai partnerirodáknak.

²⁹ Ez a cél azóta úgy módosult, hogy 2013-ig el kell érnie az Erasmus hallgatói létszámnak a 3 milliót.

A projekt tartalmát a hallgatói mobilitás nagyságrenddel való növeléséhez szükséges tapasztalatok, tudás, jó gyakorlatok köré építettük fel. Magyarországon kívül még 20 Socrates-ország vett részt aktívan a projektben.

Azonosítottunk hat témát, melyek kulcsfontosságúak a mobilitás növelése szempontjából:

- a gazdaság és a felsőoktatás kapcsolata
- az oktatók motiválása és elismerése a hallgatói mobilitás növelése érdekében
- hallgatói szakmai gyakorlatok szervezése
- közös diplomák – akkreditáció – akadémiai elismerés
- globális mobilitás – a felsőoktatás marketingje
- felsőoktatási intézmények és országok abszorpciós kapacitása

A hat témát hat eltérő európai helyszínen (Belgium, Litvánia, Finnország és Norvégia, Szlovénia, Görögország, Magyarország és Ausztria) vitattuk meg.

A zárószeminárium 2006 tavaszán, az osztrák EU elnökség időszakában valósult meg a magyar és osztrák határon. A projekt költségvetése 450 000 euró³⁰ volt, amelynek 90%-át az Európai Bizottság fedezte. A zárójelentés 2006. szeptember közepén készül el, amelyet eljuttatunk minden érdekelt részére. A projekt angol és magyar nyelvű honlapja itt: http://www.tpf.hu/pages/content/index.php?page_id=522, a projekt záróbeszámolója pedig az alábbi helyen olvasható: <http://www.tpf.hu/upload/docs///GenERAtion/vegso.pdf>.

V.5.4. “Erasmus Alumni Association”

A brit UKSEC által koordinált projekt célja 2007 tavaszára egy olyan szakmai találkozó szervezése, melyen az Alumni hasznosíthatóságát vizsgálják. A cél egy honlap és adatbázis létrehozása, valamint az igények és javaslatok összegzése, a nemzeti irodák és a felsőoktatási intézmények felelősségének és feladatainak figyelembevételével. A szakmai találkozót Londonban rendezték 2007. március 7-8-án.

V.4.5. “University-Enterprise cooperation: building on new challenges from past experiences”

A német DAAD által koordinált disszeminációs projekt célja a felsőoktatási intézmények vállalati együttműködéseinek elemzése, és a jó példák vizsgálata. Az eredmények terjesztése a 2007-es záró konferencia alkalmával történik majd. Az Erasmus Nemzeti Iroda feladata a projekt során Socrates és Leonardo projektek ajánlása a disszeminációs projektbe illetve aktív részvétel a konferencián.

V.5.6. “Student Work Placements: Moving from Project to Mobility”

A brit UKSEC által koordinált projekt célja 2007 tavaszára egy olyan szakmai találkozó szervezése, melyen praktikus és gyakorlati témákat tárgyalnak meg a szakmai gyakorlatok menedzsmentjéhez és szervezéséhez kapcsolódóan. A projekt során vizsgálják a diák és a munkaadó elvárásait és az oktatási intézmények szakmai gyakorlattal kapcsolatban kifejtett menedzsmentjét. A nemzeti irodák feladata a projekt során, hogy öt résztvevőt delegáljanak a konferenciára, valamint, hogy részt vegyenek azon, továbbá terjesszék az elért eredményeket.

³⁰ Körülbelül 113 millió forint.

V.6. Esélyegyenlőségi tevékenység

A 2005 márciusa óta működő esélyegyenlőségi tevékenység a Közalapítvány pályázati és képzési programjaihoz, valamint a tudásközpont szerepéhez kapcsolódik. Az esélyegyenlőségi tevékenység meghatározásához az Esélyegyenlőségi Munkacsoport a 2005-2008-ig tartó időszakra esélyegyenlőségi stratégiát dolgozott ki, amelyet jelentős részben a TKA által kezelt programok keretein belül valósít meg, s amelynek végrehajtásához folyamatosan további forrásokat kutat fel. A stratégia kialakításától és megvalósításától azt várjuk, hogy a hátrányos helyzetű célcsoportok esélyeinek növelésében minden eddiginél hatékonyabb munkát tudunk végezni.

Pályázati programok

A TKA pályázati programjait illetően az esélyegyenlőség érvényesítése egyrészt a pályázati felkészítés, tanácsadás révén valósult meg, másrészt a Kuratórium által meghatározott, szociálisan hátrányos helyzetűek segítésére kialakított bírálati szempontrendszer révén. A hátrányos helyzet vizsgálata két pillére épült: intézményi vagy kedvezményezett szintre. A hátrányos helyzetűek támogatását szolgáló bírálati szempontrendszer alapján a következő arányok alakultak ki a 2006-ös pályázati évben³¹:

- A **Világ-Nyelv** programban a támogatott pályázatok 48%-át hátrányos helyzetű pályázók nyújtották be;
- A **Socrates/ Comenius 1** programban nyertes, oktatási intézmények 42%-a von be hátrányos helyzetű diákokat a projektvégrehajtásba;
- A **Leonardo/ Mobilitási projektek** által támogatott pályázók 25%-át hátrányos helyzetű célcsoportot képvisel, a 1854 fő kiutazását támogatta a Közalapítvány, ebből **401³² hátrányos helyzetű pályázó.**

Képzési tevékenység

A Tempus Közalapítvány 2006. első negyedévében távoktatást szervezett „Az EU kohéziós politikája, a támogatások felhasználása Magyarországon” címmel, az anyasági ellátásban (terhességi-gyermekágyi segély; gyermekgondozási segély; gyermeknevelési támogatás; gyermekgondozási díj) részesülők számára. Olyan oktatási lehetőséget kívántunk nyújtani a célcsoport számára, ami rugalmasabb tanulási formát biztosít a hagyományos, tantermi oktatáshoz képest. A képzésre pályázat útján kerülhettek be a hallgatók. Nagy érdeklődést mutatja, hogy 126 fő jelentkezett a meghirdetett 75 helyre, legtöbbször a Közép-Magyarországi régióból. A képzésre jelentkezés feltétele, a számítógéphez való hozzáférés volt, mivel a képzés résztvevői a tananyagot CD-n kapták meg, így számítógépeik előtt ülve, egyéni ütemezéssel végezheték el a képzést.

A vizsga előtt a kismamák lehetőséget kaptak arra, hogy konzultációs napon vegyenek részt, ahol a téma szakértői válaszoltak kérdéseikre, ill. a témához kapcsolódó előadásokat hallgattak.

A résztvevőkkel a konzultációs napokon értékelő kérdőívet töltettünk ki, hogy meggyőződjünk véleményükről is.

A résztvevők írásbeli vizsgán bizonyították tudásukat, összesen **101 fő** vizsgázott le sikeresen, ebből **15 fő** kiválóan teljesítette a vizsgakövetelményeket.

³¹ A TKA kifejezetten a hátrányos helyzetű célcsoportnak szóló pályázattípusaival (pl. Socrates/ Erasmus fogvatékkal élő hallgatók/ oktatók kiegészítő támogatása, Útravaló esélyegyenlőségi alprogramok) az arányok kalkulálásánál **nem** számoltunk.

³² Szakmai alapképzésben résztvevő diákok, felsőoktatási hallgatók, fiatal dolgozók, friss diplomások

Elkészült a távoktatásos anyag második része „*Projekttervezés, pályázkészítés, projektvégrehajtás*”, címmel, amely a projektmenedzsment lépéseit, eszközeit ismerteti és kiegészíti a támogatások felhasználásáról szóló elméleti tananyagot.

Tudásközpont

2005-ben elkészítettük és folyamatosan frissítjük a **TKA honlap/ vakbarát-akadálymentes verzióját**. Ebben az évben útjára bocsátottuk az **esélyegyenlőségi hírlevelünket** is, melyet havi rendszerességgel küldünk meg az érdeklődők számára. A vakok és gyengénlátók részére külön hírlevelet szerkesztünk. A TKA-n belül belső **esélyegyenlőségi munkacsoportot** alakítottunk ki, amelyben minden, a témában érintett egység munkatársa részt vesz, így lehetőség nyílik a programok közötti tapasztalatcserére és az **esélyegyenlőségi stratégia** egységes érvényesítésére.

A fentiek alapján **2006-ban az esélyegyenlőségi egység** főbb tevékenységei a következők voltak:

- Távoktatási tananyagok kidolgozása;
- Képzés meghirdetése, pályáztatása, lebonyolítása;
- Tematikus előadás szervezése a TKA képzésen részt vett hátrányos helyzetű hallgatóknak.
- Munkahelyi esélyegyenlőség erősítése, esélyegyenlőségi terv elkészítése a 2007-es esztendőre;
- "Partnerünk Európa" Látássérültek integrált megközelítésű, alternatív képzése és foglalkoztatása című, HEFOP-2.3.1-1.-2004-09-0027/2.0 számú projekt - röviden a Partnerünk Európa Projekt – keretében gyakornoki helyet biztosított a projekt látássérült hallgatói számára a Közalapítvány;
- Pályázati tanácsadás, ügyfél-tájékoztatás;
- Együttműködés, kapcsolat kialakítása szakmai szervezetekkel;
- A Közalapítvány székhelyének akadálymentesítése;
- Belső képzés esélyegyenlőségi témakörben;
- Esélyegyenlőségi munkacsoport folyamatos működése;
- Pályázati anyagok elkészítése;
- Rehabilitációs foglalkoztatáshoz pályázat benyújtása a IX. kerületi munkaügyi kirendeltséghez;
- Elektronikus esélyegyenlőségi hírlevél szerkesztése, kiküldése;
- Elektronikus esélyegyenlőségi hírlevél szerkesztése, kiküldése vakok és gyengénlátók számára;

VI. Tervek és kihívások 2007-re

2007-ben a Tempus Közalapítvány szép kihívások elé néz. Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül kiragadunk néhány nagyobb feladatot, célkitűzést, amelyet meg kívánunk valósítani.

Feladatai között szerepel az Egész Életen Át Tartó tanulás programjának bevezetése, párhuzamosan a kifutó Socrates és Leonardo da Vinci projektek kezelésével.

Képzéseink tekintetében szeretnénk még nagyobb kínálatot biztosítani minél tágabb célcsoport számára. Ehhez szeretnénk bővíteni a megbízható, minőségi munkát nyújtó oktatók körét is.

Esélyegyenlőség terén szeretnénk csatlakozni 2007 Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év felhívására, melynek célkitűzése hogy az európai társadalom figyelmét az igazságos és összetartó, vagyis a mindenki számára egyenlő esélyeket biztosító társadalom előnyeire irányítsa.

Feladatunk lesz 2007 őszén újfent megszerezni az ISO 9001:2000 minőségbiztosítási tanúsítványt, melyhez az év első felében meg kell találnunk a következő három évben velünk együttműködő tanúsító céget.

Budapest, március 31.

Kemény Gabriella
igazgató
Tempus Közalapítvány